

A szív kertjéből

AZ ISTENI SZERETET TITKA

Osman Nuri TOPBAŞ

ERKAM PUBLICATIONS

ISTANBUL

A szív kertjéből
AZ ISTENI SZERETET TITKA

Osman Nuri TOPBAŞ

© Erkam Publications 2009 / 1430 H

Kiadó:

Erkam Publications

ikitelli Organize Sanayi Bölgesi

Turgut Özal Cd. No: 117/4

ikitelli, istanbul, Turkey

Tel: (90-212) 671-0700 pbx

Fax: (90-212)671-0717

E-mail: english@altinoluk.com

Weboldal: <http://www.altinoluk.com>

Minden jog fenntartva. Ennek a kiadványnak semmilyen részét nem szabad másolni, bármilyen rendszeren tárolni vagy továbbítani semmilyen – írott, elektronikus, fénymásolt, hangrögzített vagy bármilyen más – formában a szerzői jog tulajdonosának előzetes, írásos engedélye nélkül.

ISBN: 978-9944-83-113-0

Szerző : Osman Nuri Topbaş

Fordító : Kiss Zsuzsanna

Lektor : Ahmet Barişçıl

Szerkesztő :

Borítóterv : Altinoluk Graphics

Grafika : Rasim Shakirov

Nyomtatás : Erkam Printhouse

Tartalomjegyzék

A szerzőről	6
Előszó	8
Felelősségünk gyermekeinkért	11
Boldog családi élet	23
Szeretet	35
Félelem és remény	48
Az ima	59
A Próféta (s.a.w.) szeretete	70
A legmagasabb rang: az emberiséget szolgálni	79
A szolgálat feltételei és alapelvei	91
A szolgálat feltételei és alapelvei – II.	103
Ihszan és tudatosság	113
Állhatatosság	123
Nemtörődömség	131
Ramadán áldott hónapja és a böjt	138
Hagyatkozás és zárandoklat	149
Mohammed Próféta (s.a.w.) társai	154
Musa Efendi	166
Utolsó lélegzet	175
A taszavvuf módszere	186
Az Altınoluk magazin interjúja Osman Nuri Topbaş-sal a taszavvufról	197

A szerzőről

Osman Nuri Topbaş 1942-ben született az isztanbuli Erenköyben, Törökországban, Musa Topbaş és Fatma Feride Hanim gyermekeként, aki H. Fahri Kigili lánya volt. Az erenköyi Zihni Pasa általános iskolába járt, majd 1953-ban az isztanbuli Imam Hatip középiskolába, az egyik legjobb középoktatási intézménybe, ahol olyan köztisztviselőként álló tanároktól tanult, mint M. Celaleddin Ökten, Mahir İz, és Nureddin Topçu. Ez idő alatt M. Zekai Konrpa, Yaman Dede (Abdükadir Keçoğlu), Ahmet Davutoğlu, Mahmud Bayram, és Ali Rıza Sağman. Megismerkedett a híres költővel és gondolkodóval, Necip Fazillal is. Csatlakozott baráti köréhez, látogatta előadásait, és figyelemmel kísérte folyóiratát, a *Büyük Doğu*t. És gondolatainak lelkes támogatójává vált. Osman és a nagybátyja, Abidin Topbaş is 1960-ban fejezte be a középiskolát.

Vizsgái után egy ideig a kereskedelem és ipar területén dolgozott. 1962-ben teljesítette katonai szolgálatát a Siirt-i Tillo-ban, tisztii oktatóként. Szeretett tanítani és emberekkel foglalkozni, amíg a hadseregben volt. A katonai szolgálat teljesítése után Topbaş ismét kereskedelemmel kezdett foglalkozni, de soha nem távolodott el a tanulástól és az emberekkel való foglalkozástól. Az İlim Yayma Cemiyeti (Szövetség a tudás terjesztéséért) aktív tagja volt. Vállalkozásának központja jótékonyági szervezetként és alapítványként is működött – olyan hely volt, ahol ösztöndíjakat biztosítottak a diákoknak, és segítséget a szegényeknek. Ő irányította családjának emberbarát tevékenységét is. 1985-ös megalapítási után a Hüdayi

alapítványon keresztül folytatta jótékonyági tevékenységét. Ennek nemcsak megalapításában vállalt meghatározó szerepet, hanem abban is, hogy szolgálatait a szomszédos országok diákjaihoz is eljuttassák.

Topbaş az 1990-es évek elején kezdett írni, a vallási oktatás a kötettség iránti érdeklődéséből fakadóan. Többek között az alábbi művei jelentek meg Isztambulban:

1. *Bir Testi Su* (1996), magyarul: A szív könnyei
2. *Rahmet Esintileri* (1997), magyarul: A Kegyelem Prófétája
3. *İslam, iman, ibadet* (2002), magyarul: Iszlám, hit, istenszolgálat
4. *Nebiler Silsilesi I- IV* (1997-1998).
5. *Tarihten Günümüze İbret Işıkları* (1998).
6. *Abide Şahsiyetleri ve Müessesleriyle Osmanlı* (1999).
7. *İslam İman İbadet* (2000), translated into English as *İslam: Spirit and Form*.
8. *Muhabbetteki Sır* (2001). Ez a jelenlegi fordítás a 2001-es kiadásán alapszik
9. *İmandan İhsana Tasavvuf* (2002).
10. *Vakıf-İnfak-Hizmet* (2002).
11. *Son Nefes* (2003).

Topbaş könyveit több nyelvre is lefordították. Ezméit szemináriumokon tanítva, konferenciákon felszólalva és elnökölve is megosztotta számos különböző országban. Nős, és négy gyermeke van.

Előszó

Dicsőség és hála Allahnak, a Magasztosnak, Aki megáldott minket, tehetetlen szolgálát az igaz hit örömeivel és békéjével. Áldás és béke legyen a Világ Büszkeségén, Mohammed Próféta (s.a.w.), aki a sötétségből a határtalan fényre vezette az emberiséget.

A Mindenható Allah egy különleges titokkal áldotta meg a létezés: szeretetből teremtette meg. Emiatt a szeretet létezése nélkül minden hanyatlásnak indul, és a tökéletesség nyilvánul meg mindenben, ha létezik. Ahogy Rúmi mondja a Meszneiben:

Allah titkot súgott egy felhő fülébe, és vízkönnyek zuhogtak abból. Titkot súgott egy rózsza fülébe, és színekké és illattal ékesítette fel. Titkot súgott egy kőnek, és a föld mélyén ragyogó gyémánttá változtatta. Titkot bízott az emberekre, és felemelte azokat, akik megőrzik azt, az örökkévalóságig.

Ez a titok a szeretet titka. Ezért van az, hogy az ember számára az egyetlen módja annak, hogy elérje a Mindenható Allah megelégedését, és Allah Küldötte (s.a.w.) közbenjárását – és ebből következően a sikert ezen a világon és a következőn – egy egyszerű igazság, amely a szeretet titkában rejtőzik. Akik ismerik ezt a titkot, és a szerint viselkednek, azok elsőprő érzelmeket és boldogságot tapasztalnak meg szívükben, akárcsak a síró pálmatorzs, amely zokogott a Mohammed Próféta (s.a.w.) iránti szeretettől. Mert az ilyen szintű szeretet megélése a tökéletesség szintjére emeli az embert, és a teremtés csúcsára.

Azonban az egyenes úton megmaradni csak a jóra való és igaz hívők társaságát keresve lehetséges. Az ilyen társaság felépíti a test és a lélek egyensúlyát, míg végül az uralkodó lélek diadalmaskodik a rabszolga-test felett. A szív, az a hely, ahol az isteni megnyilvánulások megjelennek, eléri a béke és nyugalom állapotát, mert el tudja érni az igazságot.

A szolga a spirituális tökéletesedés útján halad, és különböző próbatételek érik a hitében. Az örökkévalóság felé vezető útján mindig az őszinteségének megfelelően bánnak vele. Allah kegyelmének és áldásainak kulcsa abban rejlik, hogy az ember egyensúlyt találjon a félelem és a remény között – ami nagyon fontos eszköz az irigység és büszkeség ellen folytatott harcban, és az elégedettség elérésében. Az a szolga, aki elérte ezt az állapotot, elővigyázatos marad, nem esik a nemtörődömség hibájába, és tudatos és ép szívvel szolgálja Urát. Féken tartja az alsóbb énjét, és megerősíti szívét, hogy uralkodni tudjon a haragján.

Így azok akik az „igazán erősek”, ahogy Allah Küldötte (s.a.w.) mondásában olvashatjuk¹, megértik az élet és halál mögött rejlő isteni bölcsességet. Nem hajszoľják az evilági élet múlandó örömeit. próbálnak jótetteket cselekedni, és tudással, megértéssel, szolgálattal és istenszolgálattal ékesített életet élni. Mivel az ilyen élet az Igazság szeretetével tölti meg a szívet, a szolga rádöbben a halál komolyságára és szépségére. A halált a Szeretettel való találkozásnak tekinti, és örömmel várja.

A hívő azért munkálkodik, hogy napközben megélhetését törvényes módon keresse meg, az éjszaka közepén pedig spirituális táplálékot és erőt merítsen imáiból. Ezért nem foglalja le a megélhetés hajszoľása, és nem merítik ki az evilági aggodalmak. A lelke olyan, mint egy felhő, amely kegyelmet terjeszt maga körül. Az ál-

1. Szahih Bukhari és Szahih Muszlim

dás és nyugalom forrásaivá válnak közösségük számára, otthonuk pedig evilági Paradicsommá változik.

A próbatételeknek ebben a világában, ahol a fény és a sötétség könyörtelenül harcol egymással, azok, akik az ilyen földi Paradicsomban nevelkednek, mindig a jó és az igazság oldalára állnak – az egyenes útra, amelyet az isteni parancsok jelöltek ki. Elragadtatással teljesítik kötelességeiket a Kegyes Korán felé. És megpróbálják olvasni a világmindenség néma és szavak nélküli könyvét is, és megfejteni bölcsességét, titkait és igazságait. Így tükörré válnak, amely a nekik megadatott spirituális bőséget és áldást tükrözi. Ez a kiemelkedő állapot az eleven Korán állapota. Bizony, az igazak mindig is azért küzdöttek, a badri csatától az ottomán ősök csatáin át, hogy ezt az állapotot elérjék és megőrizzék.

Ez tehát a lényege ennek a szerény könyvnek, amelynek „A szív kertjéből – Allah szeretetének titka” címet adtam.

Urunk adja meg nekünk a bőség és spiritualitás megnyilvánulásait. A Mindenható Allah adja meg nekünk a hit mindent elsöprő örömét. Világosítsa meg szívünket a Korán fényével, és fakassza nekünk a bölcsesség forrásait. Áldjon meg minket Urunk az Ő szeretével, kegyelmével és irgalmával.

Ámin.

Felelősségünk gyermekeinkért

Ez a világ, minden áldásával, vágyaival, álmaival, illúzióival együtt nem más számunkra, mint próbatétel. Minden tulajdonunk, ingó és ingatlan vagyonunk, de még a gyermekeink is azért adatnak nekünk, hogy tőkeként használjuk a Túlvilágra. Ezért mindezt az értékes tőkét úgy kell felhasználnunk, hogy hasznunkra váljon a Túlvilágon. A Kegyes Korán azt mondja erről: **„A vagyon és a gyermekek az evilági élet ékességei, de a jótettek, amelyek marandók, jobbak Urad előtt jutalmukat tekintve, és több reményre jogosítanak”** (Korán, 18:46).

A vagyon és a gyermekek akkor ékességek, ha Allah útján használjuk. Ha nem Allah útján vesszük hasznukat, akkor inkább a baj forrásává válnak.

Egy muszlim közvetlen örökösei kétségkívül a gyermekei. A legértékesebb örökség, amelyet gyermekeinkre hagyhatunk, nem az evilági, hanem az örökkévaló vagyon. Nem csak evilági, hanem örökkévaló értékeket is kell gyermekeinkre hagynunk. Az örökkévaló értékek pedig a Kegyes Korán és Mohammed Próféta (s.a.w.) szunnája. Ha ezeket az értékeket hagyjuk gyermekeinkre, az a legnagyobb, örökké tartó adománynak számít. Ha pedig nem ezt tesszük, azzal rengeteget ártunk nekik.

„Ti hívők! Védjétek magatokat és a családokat egy tűztől, amelynek tüzelőanyaga az emberek és a kövek...” (Korán, 66:6)

Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondta: „Valamennyien pásztorok vagytok, és felelősek vagytok azért, ami rátok bízott. A férj pász-

tora a családjának, és felelős értük, mert rábízattak. A feleség pedig pástora az otthonának, és felelős azért, ami rá bízott.”² Ebből a hadiszból is láthatjuk, hogy az apa és az anya egyaránt felelősek a gyerekek neveléséért és oktatásáért.

Mohammed Próféta (s.a.w.) azt is mondta: „Bánjatok kedvesen a gyermekeitekkel, és adjatok nekik megfelelő nevelést!”³

Egyes hadiszokban Mohammed Próféta (s.a.w.) nagyobb fontosságot tulajdonított a nevelésnek, mint a harcnak Allah útján, ami pedig az egyik legjobb cselekedet. Amikor egy társa azt kérte, hogy csatlakozhasson a muszlim sereghez, elutasította őt, mert a jelentkező idős szülei ellátásáért és gyermekei neveléséért volt felelős – ha a sereggel tartana, nem lenne, aki ezt a feladatot átvegye tőle⁴.

Egy napon egy erős és egészséges fiatalember jött el Allah Küldöttéhez (s.a.w.). Amikor a társai meglátták, azt mondták: „Ó, Allah Küldötte, jó lenne, ha ez az erős ember is velünk harcolhatna Allah útján!” Mohammed Próféta (s.a.w.) azt felelte nekik: „Ha ez az ifjú idős szüleiről gondoskodik, azzal is Allah útján harcol. Ha dolgozik azért, hogy eltartsa a családját, azzal is Allah útján harcol. Ha azonban mindezt saját büszkésége miatt teszi, azzal a Sátánnak dolgozik”⁵.

Allah Küldötte (s.a.w.) több hadiszban is a gyerekek megfelelő nevelésére hívja fel figyelmünket:

„Egy apa nem adhat a gyermekének jobb ajándékot, mint ha megfelelő viselkedésre neveli.”

2. al-Bukhari, Wasaya, 9

3. Ibn al-Maja, al-Adab, 3

4. al-Bukhari, Jihad, 138; Adhan, 17; Adab, 3; al-Muslim, Birr, 5; Abu Dawud, Jihad, 31; -al-Dhirmizi, Jihad, 2; al-Nasai, Jihad, 5

5. al-Hathami, VIII, 144; ali al-Muttaqi, IV, 12/9252

„Az apa egyik felelőssége a gyermeke iránt az, hogy adjon neki jó nevet, és nevelje jól.”

Az apának és az anyának is nagyon kell ügyelnie arra, hogy megfelelő példát mutasson gyermekeinek azzal, hogy állhatatosan teljesíti vallási kötelességeit, megfelelő kapcsolatot alakít ki másokkal, és betartja az erkölcsi szabályokat. A következő történet jól illusztrálja, hogy mindez milyen fontos:

Abdullah ibn Anasz (r.a.) még kisgyermekként kezdte utánozni Mohammed Prófétát (s.a.w.), aki előtte imádkozott. Így beszélt el: „Egy éjszakát a nagynéném, Majmuna házában töltöttem, aki Mohammed Próféta (s.a.w.) felesége volt. Mohammed Próféta (s.a.w.) is ott volt velünk. Azután érkezett, hogy az esti imát vezette a mecsetben. Mikor belépett Majmuna szobájába, még négy rakát imádkozott. Aztán aludt egy keveset. Mikor felébredt, azt mondta: Lám, ez a gyermek elaludt, rólam beszélve. Aztán felállt imára, én pedig követtem őt. A bal oldalára álltam, de ő megfogta a vállam, és a jobbára állított. Őt rakát imádkozott, aztán még kettőt...”⁶

Köztudott, hogy Abdullah ibn Abbasz temetési és ünnepi imákban is csatlakozott Mohammed Prófétához (s.a.w.).⁷

Allah Küldötte (s.a.w.) játszott a gyerekekkel, nézte, ahogy játszanak, és néha kedves szavakkal közbeavatkozott, hogy kijavítsa tetteiket vagy beszédjüket. Omár ibn Abu Szalama (r.a.) a következő történetet beszélt el erről: „A Próféta (s.a.w.) felügyelete alatt nőttem fel. Ő nevelt és ő tanított. Mikor ettünk, a kezemmel össze-vissza turkáltam a tálban. Egyszer Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondta nekem: „Fiam! Említsd Allah nevét, mielőtt enni kezdenél,

6. al-Bukhari, al-ilm, 41

7. al-Bukhari, al-Janaiz, 60; idain, 16

egyél a jobb kezeddél, és azt vedd el, ami előttd van a tálban”. Attól kezdve mindig úgy tettem, ahogy tőle tanultam.”⁸

Egy másik elbeszélésben azt is megemlíti, hogy milyen kedves szavakkal hívta őt Allah Küldötte (s.a.w.) az asztalhoz. Láthatjuk, milyen gyengédséggel tanította meg a kisiút az evés illemszabályaira.⁹

Röviden, a jó modorra és szép viselkedésre való nevelést a szülőknek a saját példájukkal kell kezdeniük. Ezért mondta azt Allah Küldötte (s.a.w.): „Viselkedjétek tisztelettel az asszonyaitokkal szemben, hogy ők is tisztelettel viselkedjenek veletek. Legyetek jók a szüleitekhez, hogy a gyermekeitek is jók legyenek hozzátok. Fogadjátok el a bocsánatkérést attól, aki bocsánatot kér tőletek, akár igaza volt, akár nem.”¹⁰

Arra is ügyelnünk kell viszont, hogy kedvesen beszéljünk és bánjunk gyermekeinkkel, ne mondjunk rosszat róluk és ne átkozzuk őket. Egyszer Abdullah ibn Mubarakhoz eljött egy ember, és arra panaszkodott, hogy a gyereke nem fogad neki szót. Abdullah ibn Mubarak megkérdezte: „Előfordult, hogy megátkoztad a gyerekedet?”, és amikor a kérdező igennel válaszolt, így folytatta: „Akkor a te hibád. Miattad viselkedik ilyen rosszul”.

Az is fontos, hogy egy szülőnek sohasem szabad megtévesztene a gyermekét, ezáltal is az erkölcsös viselkedésre mutatta példát. Abdullah ibn Amir (r.a.) beszélt el a következő történetet:

„Egy nap, mikor Allah Küldötte (s.a.w.) a házukban volt, anyám odahívott engem. Azt mondta: „Gyere ide, fiam, adok valamit”. Mohammed Próféta (s.a.w.) megkérdezte: „Mit adsz neki?”

8. al-Bukhari, At’imah, 2; al-Muslim, Ashribah, 108

9. Ibn Hajar, al-Isabah, II, 519

10. al-Hâkim, IV, 170/7258

Anyám azt felelte: „Csak egy datolyát”. Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta erre: „Ha úgy hívtad volna, hogy nem áll szándékodban semmit adni, bünt követtél volna el”¹¹.

Egy másik hadisz szerint Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondta: „Segítsétek a gyermekeiteket abban, hogy szívességet tegyenek másoknak. Ha erre segítitek őket, elkerülhetitek, hogy engedetlenek legyenek veletek”¹².

Amellett, hogy minden erőfeszítést megteszünk azért, hogy gyermekeink Allah jó szolgálai legyenek, fohászkodnunk is kell értük. A fizikai erőfeszítéseknek és a fohászkodásnak kéz a kézben kell járniuk. Ibn Abbasz (r.a.) azt mondta: „Mohammed Próféta (s.a.w.) átölelt engem, és így fohászkodott: Ó, Uram, adj bölcsességet ennek a gyermeknek!”¹³ Ennek a fohásznak köszönhetően Ibn Abbasz a muszlim közösség egyik legnagyobb tudósa lett, akit az egyik legnagyobb Korán-magyarázóként tisztelünk.

A muszlimok közösségének kiemelkedő személyiségeitől is számos hasznos tanácsot említhetünk.

Abu Zakarija al-Anbari azt mondta: „A tudás erkölcs nélkül olyan, mit a tűz tüzelő nélkül, az erkölcs tudás nélkül pedig olyan, mint a lélek test nélkül.”

Ali (r.a.) pedig ezt a tanácsot adta fiának:

„Fiam! Féld Allahot úgy, ahogy Őt félned kell. Ez a legelső kötelességed. Engedelmeskedj minden parancsának! Hozz fényt a szívedbe azzal, hogy mindig megemlékezel Róla. Ragaszkodj a Koránhoz! Ha szilárdan ragaszkodsz a Koránhoz,

11. Abu Dawud, al-Adab, 80; Ahmad, III, 447

12. al-Haithami, VIII, 146

13. al-Bukhari, al-Ashab al-Nabi, 24

nem lesz erősebb kötelék az életedben, mint az, ami Uradhoz fűz.

Emlékezz a halálra, és éleszd fel a szíved. Ne feledd, hogy minden el fog tűnni, és emlékeztess a szíved, hogy a halálba fog távozni.

Figyelj jól, és értsd meg a tanácsot, amit adok neked. A Mindenható Allah irányítja minden létezőnek az életét, és Ő határozza meg a halálát is. Ő kelt életre, és Ő küld a halálba is. Ő szegényíti el a gazdagokat, és Ő teszi gazdaggá a szegényeket. Ő az, aki szerencsétlenséget küld, és Ő az, aki eltávolítja a szerencsétlenséget.

Mindig lesz olyasmi, amit nem tudsz, bármilyen okos vagy tanult legyél is a tudományokban, mert a valóság felülmúlja tudásunkat. Megkaphatod azt az áldást, hogy tudd azt is, ami túl van a tudáson, de soha ne feledd el, hogy ez nem a saját érdemed, hanem a Mindenható Allah ajándéka. Ezért Allahnál kell menedéket keresned. Csak Allahhoz fohászkodj, csak Allahot szeresd, csak Allahot féld!

Ez a világ és az evilági vágyak múlandók, de a bűnök és a büntetés a Túlvilágon örökké tartanak. Soha ne feledd, hogy a legnagyobb rossz, ami az embert uralja, az evilági vagyon és hírnév szeretete. Ne hagyd, hogy ezek utat találjanak a szívedhez. Kötelezd el magad szilárdan Allahnak. Ne győzzenek le az evilági vágyak. És ha csak teheted, adj adományt Allah meglelégedéséért.”

Sejkh Edebalı, a nagy szúfi tanító, akit az ottomán birodalom spirituális megalapozójának tekinthetünk, ezeket a tanácsokat adta Oszmán szultánnak, az ottomán birodalom megalapítójának:

„Fiam! Legyél őszinte. Ne sértődj meg minden szón, amit hallasz. Ne beszélj mindenről, amit látsz. Ne látogasd gyakran azokat a helyeket, ahol az emberek szeretnek, mert a szeretetük és tiszteletük megfakulhat, ha túl sokat látnak.

Három embert sajnálj: a tanult embert, aki a tudatlanok között marad, a gazdagot, aki elszegényedik, és a becsületes embert, aki elveszíti a becsületét. És ne feledd, hogy akiknek a rangjuk magas, azok nincsenek nagyobb biztonságban, mint azok, akiknek alacsony.

A legnagyobb győzelem az, amit az alsóbb éned felett aratsz. A legnagyobb ellenség nem más, mint az alsóbb én.”

Oszmán szultán, aki ezek szerint a tanácsok szerint élte életét, szintén adott tanácsot a fiának, Orhan szultánnak:

„Nagyon figyelj oda a vallás dolgaira! Ha lehetővé teszed egy kötelező vallási cselekedet végrehajtását, azzal megerősíted a vallást és az államot is. Ezért mindig támogasd a tudósokat, és tartsd tiszteletben a jogaikat.

Fiam! Aki az én örököseim közül elhagyja az igazságot, fosztasson az meg Mohammed Próféta (s.a.w.) közbenjárásától az Utolsó Napon.

Ne légy büszke pénzedre és hadseregedre. Tanulj az én mostani állapotomból – olyan gyenge lettem, mint egy törekeny hangya. A Mindenható Allah számtalan áldást ajándékozott nekem, bár nem érdemeltem meg őket. Kövesd azt az utat, amit én is követtem. Tartsd tiszteletben Allah és a teremtmények jogait. Az utánad jövő generációk kétségkívül példaképpé fognak választani. Allahnál keress menedéket a cselekedeteidről, Tőle kérj segítséget, Hozzá fordulj bűnbánattal!”

Orhan szultán megfogadta apja tanácsait, a fiának, Murat szultánnak pedig azt tanácsolta:

„Fiam! Ne nyugőzzön le birodalmad nagysága. Soha ne feledd el, hogy még Salamon prófétának is el kellett hagynia ezt a világot. Az ő trónja sem maradt meg örökké, mert az evilági uralkodók uralma szükségszerűen véget ér. De az élet, amelyet élünk, hatalmas lehetőség mindenki számára. Használd hát fel életedet és a lehetőséget Allah útján, úgy hogy Mohammed Próféta (s.a.w.) közbenjárását érdemeld az Utolsó Napon.”

Imám Ghazali pedig azt írta tanítványának:

„Ó, fiam! Az istenszolgálat és a tudás kéz a kézben járnak. Az egyik nem lehet meg a másik nélkül. Tudd, hogy az a tudás, ami eltávolít a bűnöktől, és közelebb visz az istenszolgálat-hoz, kétségkívül távol fog tartani majd a Pokol tüzétől is.”

Omár ibn Abdul Aziz, az Iszlám történelmének egyik legtanultabb és legelkötelezettebb vezetője, akit az ötödik igaz úton járó kalifának is tartanak, megváltoztatta viselkedését gyermekeivel, miután kalifának választották. Az első napon, a megválasztásához gratulálók tumultusában a fia, Abdul Malik ruhája elszakadt, ő pedig így szólt hozzá: „Fiam, menj, és varrd meg a ruhádat. Könnyen lehet, hogy nem kapsz ennél jobb ruhát, és szükséged lehet rá”.

Omár ibn Abdul Aziz minden este meglátogatta lányait. Egy este úgy nyitottak ajtót nekik, hogy szájukat eltakarták a kezükkel. Amikor az apa megkérdezte a tanítónőjüket, hogy mi történt velük, az így felelt: „Nem volt semmi más ennivalójuk, csak lencse és hagyma. Azért takarták el a szájukat, mert nem akarnak zavarni téged a hagyma szagával”. Omár ibn Abdul Aziz meghatódva mondta: „Ó, leányaim, ha ti is jobban akarnátok a pompás ételeket, lehet, hogy felelősségre vonnának engem ezért az Ítélet Napján”.

Amikor Omár ibn Abdul Aziz magára hagyta lányait, a rokonai megkérdezték tőle: „Miért nem adsz valamit a gyermekeidnek az államkincstárból?” Azt felelte: „A gyermekeim előtt két út áll: vagy jó muszlimok lesznek, vagy rosszak. Ha jó muszlimok lesznek, nincs szükségük ilyen vagyoni. Ha pedig rosszak, akkor nem kell semmit kapniuk az államkincstárból, nem adok hát nekik semmit.”

Muadh ibn Dzsabal (r.a.) azt tanácsolta fiának: „Fiam! Ha imádkozol, gondold azt, hogy ez az utolsó imád ezen a világon, és nem éred meg a következő imaidőt. Fiam! Egy hívőnek két jócselekedet között kell meghalnia. Ez azt jelenti, hogy ha egy jótettet végrehajtottál, akkor gondolkodj el azon, hogy mi lehetne a következő, és ne kövess el egyetlen rossztettet sem két jócselekedet között.”

Mindezek a tanácsok és figyelmeztetések alapelveként szolgálhatnak, amelyek segítségével Allah útján vezethetjük gyermekeinket. Ezeket az elveket követve kell felkészülnünk a Túlvilágra. Ezért igencsak oda kell figyelnünk arra, hogy hogyan és mire áldozzuk időnket és pénzünket, és mennyi erőfeszítést áldozunk gyermekeink erkölcsi nevelésére – és általában, nagyon oda kell figyelnünk valamennyi tettünkre és szavunkra. A Kegyes Korán azt mondja: **„És tudjátok, hogy a vagyonotok és gyermekeitek próbatétel nektek, és Allah, Nála van a hatalmas jutalom”** (Korán, 8:28).

Allah Küldötte (s.a.w.) szerint ha egy gyermek megfelelően felkészül a Túlvilágra, az spirituális kincs neki és a szüleinek is. Azt mondta: „Miután egy szolga meghalt, a rangja magasabbra emelkedik. Megkérdezi majd: „Ó, Uram, mitől emelkedett a rangom?” A Mindenható Allah pedig azt feleli: „A gyermeked, akit a világon hagyttál, fohászzkodott érted”¹⁴.

14. Ibn al-Majá, Adab, I; Ahmad, II, 509

Ibn Abbasz (r.a.) elbeszélése szerint Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondta: „A sírban fekvő holttest olyan, mint a fuldokló, aki segítségért kiált. Fohászokra vár a szüleitől, gyermekeitől, közeli barátaitól. Ha valaki csak egyszer foháskodik érte, az többet ér neki, mint az egész világ és minden, ami benne van. Ha egy fohászt kap erről a világról, a Mindenható Allah annyi áldást küld neki, mint egy hatalmas hegy. A legértékesebb ajándék, amit a halottaknak küldhetünk, a fohász és az adakozás a nevükben.”¹⁵

Ami segítségünkre siethet ilyen esetben, az az adomány, amit ebben a világban adtunk. Az boldoggá teheti az embert a sírban és a Túlvilágon is. És az egyik legfontosabb adomány egy őszinte hívő gyermek. Ashiq Pashazadah, az al-Gharib al-Namah című könyv szerzője, azt írja, hogy az ember négyféleképpen hagyhat hátra örökséget ezen a világon:

1. Biológiai örökség: vagyis az ember gyermekeiben. Ez pedig, előbb vagy utóbb, véget fog érni. Semmi befolyásunk rá, egyedül a nekünk rendelt sorstól függ. És azt sem tudhatjuk, hogy vajon jó vagy rossz örököseink lesznek-e.
2. Anyagi örökség: amit az ember életében adományba adott, akár pénz, akár tárgyi adomány formájában. Amíg az adományból valakinek haszna származik, addig az adakozó jutalmat kap érte, még a halála után is.
3. Tanító örökösök: azok a gyermekek vagy tanítványok, akiket az ember megfelelően nevelt. Amíg ők megfelelően tanítanak, nevelnek, vezetnek másokat, addig az eredeti tanítónak is jár a jutalom.

15. al-Dailami, al-Musnad, IV, 103/6323; Ali al-Muttaqi, XV, 694/42783; XV, 749/42971

4. Tudományos örökség: azok a hasznos könyvek vagy más anyagok, amiket az embert írt, és amelyek megvilágítják másoknak a Mindenható Allahhoz vezető utat. Az ilyen könyv olyan, mint egy vezetést tartalmazó levél, amelynek címzettje minden ember egészen az Ítélet Napjáig.

A következő pontokat különösen a gyermekeink nevelésében kell szem előtt tartani:

Igazságosnak kell lennünk a gyermekeink között, hogy ne legyenek féltékenyek egymásra. Ha eljön az idő a házasságra, segítenünk kell nekik vőlegényt vagy menyasszonyt választani, hite és erkölce, nem pedig gazdagsága vagy evilági rangja alapján, mert az a házasság, ami nem a hiten és jó erkölcsön alapul, többnyire válással végződik, vagy folyamatos szenvedéssel, amely egészen halálig tart.

Meg kell védelmeznünk gyermekeinket az olyan rossz szokásoktól, hogy például a házon kívül, haszontalan szórakozásra fecséreljék minden idejüket, vagy a rossz barátok társaságától. Arra kell nevelnünk őket, hogy tiszteljék az idősebbeket, szomszédokat, rokonokat, tudósokat, és segítsék a szegényeket és szükségét látókat. Folyamatosan, állandóan fohászkodnunk kell értük, szokásukká kell tennünk, hogy a betegeket látogassák, és adakozzanak, hogy megízlelhessék és megszerethessék az adakozás édes ízét. Történeteket kell mesélnünk nekik Mohammed Próféta (s.a.w.), társai és a muszlim történelem nagy alakjainak bátorságáról, elkötelezettségéről, lelkesedéséről és igazságosságáról, hogy a történeteken keresztül ezek a tulajdonságok jellemük részévé váljanak.

Azok a gyermekek, akiket szüleik így neveltek, az egész társadalom kincsei. Allah barátai, az Iszlám nagy harcosai és vezetői mind ilyen szülők gyermekei voltak.

Milyen boldog is az az anya, akinek a Paradicsom kertje van a lába alatt! És milyen boldog az az apa, akinek a fohásza a fiáért olyan, mint a próféták fohásza a népükért! Milyen boldogok azok a szülők, akik úgy nevelik gyermeküket, hogy azok állhatatosak maradjanak a jótettekben még akkor is, ha szüleik már meghaltak!

A Mindenható Allah adja meg nekünk, hogy gyermekeink a társadalom és a vallás hasznára váljanak. A Mindenható Allah mentse őket korunk világának veszélyeitől és betegségeitől! És a Mindenható Allah adja, hogy spirituális jutalmat küldjenek lelkünkre, még halálunk után is. Ámin.

Boldog családi élet

A Mindenható Allah az Egyedülvalóság tulajdonságát kizárólag saját magának tartotta meg, és minden teremtményt párokban teremtett. Az ellentétes nemek tagjai között vonzódást teremtett, hogy a házasságban egyesítse őket, amely által elérhetik az anyagi és spirituális tökéletességet. És kétségtelen, hogy a férfi és nő közötti evilági szeretet az isteni szeretethez vezető lépcsőfokként is szolgál, ezért tette szükségessé a Legmagasztosabb Allah a házasságot és a családi életet az embereknek, hogy megőrizze azt a tökéletességet, amelyet az embereknek ajándékozott, és megőrizze az ember áldott és tiszta természetét.

A házasság feladata az, hogy megőrizze a legszebb formára teremtett ember becsületét és méltóságát, és a társadalmi és spirituális menedék szerepét töltsse be. Ennek a feladatnak a teljesítésében a házasság a családalapítás leglényegesebb feltétele, vagyis a család épületének legelső oszlopa. Ennek az ájának a beteljesítése: **„Bizony, az embert a legszebb alakra teremtettük”** (Korán, 95:4) csak a megfelelő házasságon keresztül lehetséges.

A jó házasságban az emberi lélek békét és elégedettséget talál, a test egyensúlyt és rendet, az erkölcs tökéletesedik és fejlődik, és megvalósul a társadalom jóléte és biztonsága. A házasság hiányában ez a kényes egyensúly felborul. A házasság azt is lehetővé teszi, hogy a házasságfelek rejtett képességei kifejlődjenek. A gyermeket szerető és vele törődő nő képessége a szeretetre és irgalomra még inkább erősödik, és a számtalan, munkával töltött óra során megtanulja, hogy hogyan legyen jó anya, tanító és döntőbíró. A

család vezetésén keresztül a férfi megtanulja, hogy mit jelent a felelősségvállalás, és valódi érettségre tesz szert. A család a társadalom legkisebb egysége, de a legfontosabb is bármely társadalom számára. Ezért minden próféta, kivéve Jézus prófétát, aki az égbe emeltetett, házas volt. És ez igaz Allah barátaira is, akik a próféták lábnyomában járnak.

Az istenfélelem ajándéka után a Mindenható Allah legnagyobb kegye szolgája iránt az, ha jó házastársat ad neki. Az emberi boldogság legfontosabb része a megfelelő házastárs. Egy nemzet erőssége a családi kötelek erősségének függvénye. A Kegyes Koránban azt olvashatjuk, hogy a házasság intézménye is Allah jelei közé tartozik:

„És az Ő jelei közé tartozik az, hogy társakat teremtett nektek saját magatok közül, hogy nyugalmat találjatok bennük, és szeretetet és kegyelmet teremtett köztetek: bizony, ebben jelek vannak azoknak, akik gondolkodnak.” (Korán, 30:21)

Ez az ája arra figyelmeztet minket, hogy a házasság elsődleges célja a szeretet és kegyelem állapotának elérése a Mindenható Allah megelégedését keresve. Ezért Mohammed Próféta (s.a.w.) mindig arra intette a házasulandókat, hogy olyan jövődöbelit válasszanak maguknak, akiknek a szívében jóság és irgalom van.

Egy hadiszban Allah Küldötte (s.a.w.) azt tanácsolta a házasodni kívánó férfiaknak: „Négy dologért vesznek el egy nőt: a vagyonáért, a származásáért, a szépségéért vagy a vallásosságáért. Ti válasszatok vallásos asszonyt, különben vesztesek lesztek.”¹⁶

A házasság intézménye játssza a legnagyobb szerepet a társadalom tiszta erkölcsének megőrzésében –nélküle a társadalom romlottá válik, és lerombolja a nemtörődomség és az önzés. Ezért

16. Bukhari, Nikah, V. 7. 62/27.

a családnak és a társadalomnak is lehetővé kell tennie a házasságot a fiataloknak, amikor azok elérték a megfelelő kort, és a házassághoz szükséges alapvető dolgok megszerzését a lehető legkönnyebbé kell tenni.

Ezért Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta, hogy a legjobb házasság az, amely nem jár túlzott költekezéssel. Ha a házassághoz túl sok anyagi eszköz szükséges, akkor a fiatalok esetleg nem tudnak időben házasodni, mert nem képesek a pénzügyi teher felvállalására. Így pedig természetes vágyaikat csak erkölcstelen és törvénytelen szexuális kapcsolatokban elégíthetik ki, és ezzel veszélybe kerül a harmonikus családi élet kialakítása. Ez pedig a társadalom öngyilkosságát jelentheti. Ezeket a negatív hatásokat csak úgy előzhetjük meg, ha mind lelkileg, mind anyagiilag teljes mértékben támogadjuk azokat, akik meg akarnak házasodni.

Elődeink számos alapítványt hoztak létre annak érdekében, hogy segítség a szegényeket és szükségét látókat. Az ottomán birodalom idején is sok ilyen alapítvány jött létre. Mivel megértették, hogy milyen fontos szerepet tölt be a házasság a társadalomban, külön alapítványok születtek a házasságok elősegítésére. Például a Kosam Sultan (egy híres ottomán-kori királyné) által létrehozott alapítvány főként az árvák és özvegyek házasságának költségeit vállalta át.

Ibn Arabi azt tanácsolta a gazdag muszlimoknak, hogy segítsék a házasulandó párokat, mert a legjobb folyamatos adomány az, ha hozzájárulnak egy házasság létrejöttéhez. Akik segítik a házasság létrejöttét, azok részesednek a házaspár utódainak jótetteiből is.

A házasság elősegítésében az első lépés az, hogy a házasodás költségeit az abszolút minimumra szorítjuk vissza, azzal, hogy minden lehetséges módon megelőzzük a pazarlást. Például egyes esküvőkön alkoholos italokat szolgálnak fel a vendégeknek – ez

nemcsak tilos az Iszlámban, hanem pénzkidobás is. Ha egy házasság első lépéseit olyan cselekedetek közepette tesszük meg, amelyeket a Mindenható Allah megtiltott, hogyan várhatnánk, hogy a későbbiekben ez a család boldog lesz? A Mindenható Allah azokat az esküvőket áldja meg, amelyeket az Iszlám által megszabott határok között bonyolítanak le, és az ilyenkor elhangzó fohászokat fogadja el.

Ha a pár nem fogja fel a házasság jelentőségét, és csak formalitásnak tekinti, akkor nagy a veszélye annak, hogy a házasság felbomlik. Az Iszlámban minden olyan tett közül, amit Allah nem tiltott meg kifejezetten, a legkevésbé kíváncsú dolog a válás. Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta: „Házasodjatok meg, és ne váljatok el. A válás miatt Allah Trónja remeg.”¹⁷

Különösképpen igaz ez, ha az egyik fél csak az örömök keresése miatt akarja felbontani a házasság áldott kötelékét, anélkül, hogy a házastársak között igazi probléma lenne. Olyan bűn ez, amit Allah nem bocsát meg, hiszen az egyik házastárs nemtörődöm módon visszaélt a másik bizalmával és megsértette annak jogait.

A házasfelek kötelességei és jogai

Az Iszlám szerint a család feje a férj, ahogy ebből az ájából is megérthetjük: **„A férfiak a nők gondviselői, mert Allah egyiküket egy fokozattal a másik fölé helyezte, és mert ők költenek rájuk a tulajdonukból.”** (Korán, 4:34)

Az Iszlám szerint a férfi felelős a házaspár minden költségének fedezéséért, és övé a család vezetésének joga. Ez azonban nem azt jelenti, hogy joga lenne zsarnokoskodni a nővel, vagy elnyomni

17. Muhtár al-ahâdith al-Nabawiyya, 228

őt. A család ügyeiben hozott végső döntés joga illeti meg, hiszen a ő képviseli a családot a külső világ felé. A nők pedig felelősek a család belső rendjéért és szervezéséért.

A férfi feladata az, hogy megkeresse a megélhetéshez szükséges pénzt, és fedezze a családi otthon megteremtésének és fenntartásának költségeit. Neki van meg a fizikai ereje arra, hogy a családját megvédelmezze, illetve szükség esetén katonai szolgálattal a hazáját is megvédje. A férfinak van joga arra is, hogy az imát vezesse. Tehát neki adatott a vezető pozíciók felelőssége.

A férfiaknak ez a szerepe megnyilvánul a teremtés sorrendjében is: a Mindenható Allah először Ádámot teremtette meg, utána pedig Évát. Ádám és Éva azonban ugyanabból a lélekből lettek teremtve, ez magyarázza a férfiak és nők között lévő erős vonzódást.

Egy hadisz qudsziban a Mindenható Allah azt mondja: „*Rejtett kincs voltam. Azt akartam, hogy megismerjenek, ezért teremtetem a teremtést.*”¹⁸

Mint ebből a hadiszból is láthatjuk, a teremtés oka az isteni szeretet. Az evilági szeretet az első lépés e felé a szeretet felé, és jellemzői bele vannak vésve az egész teremtés természetébe. A szeretetet azonban az isteni vezetésnek megfelelően, vagyis a házasság útján kell megvalósítani. Ezért az Iszlám a családi életet a szeretet, tiszta erkölcs, erény, jámborság, jó kapcsolat, együttérzés, hűség és türelem alapjaira építi.

A család életet, ami Ádámmal és Évával kezdődött a Paradicsomban, az ő leszármazottaik folytatták ebben a világban, és az Iszlám tette örökkévalóvá. Az Iszlám által elhozott törvények a házasságot Paradicsommá, a kegyelem állandó forrásává tették.

18. Ismail Hakki Bursevi, Kenz-i Mahfi

Ha ezt a boldogságot el akarjuk érní, akkor meg kell testesítenünk őseink, Ádám és Éva jó tulajdonságait, a házastársaknak szeretniük kell egymást, és együtt kell működniük a jótettekben. Röviden, olyanoknak kell lenniük, mintha egyetlen lélek lennének két testben.

A boldog családi élet csak a nő jogainak tiszteletben tartásával és kiteljesítésével lehetséges. A történelem során azok a társadalmak, amelyek a nők jogait tiszteletben tartották, földi Paradicsomban élhettek. Viszont azok a társadalmak, amelyek nem tisztelték a nők jogait, pokollá tették saját életüket. Mohammed Próféta (s.a.w.) utolsó zárandoklata során is intette közösségét a nők jogával kapcsolatban:

„Ti férfiak! Tartsátok tiszteletben a nők jogait. Bánjatok velük szeretettel és kegyelemmel. Féltétek Allahot a jogaikkal kapcsolatban! Feleségül vettétek őket, és ők olyan letét nálatok, amit Allah bízott rátok, és azért lettek törvényes feleségeitek, mert megesküdtetek Allahnak, hogy megvédtétek a becsületüket és erényüket.”¹⁹

A nőket rá kell vezetni, hogy vegyenek részt a család életében azokon a területeken, amelyek legjobban illenek természetükhöz, mint például a jellemes és tiszta erkölcsű gyermekek nevelése, a ház életének megszervezése, és más hasonló területek. Ha olyan tevékenységekkel foglalkoznak, amelyek ellentétesek a természetükkel, akkor megsérül a társadalom családszerkezete. A boldog családi élet csak akkor lehetséges, ha a férj és a feleség is megfelelően, az Iszlám szerint használja fel vele született képességeit.

Azt is meg kell jegyeznünk, hogy napjainkban a mesterségesen szított versengés a férfiak és nők közötti egyenlőségért olyan

19. Sahih-i Buhari, Muhtasari, X, 398

dolgokra kényszeríti a nőket, amelyek ellentétesek természetükkel. Ez a versengés főként a nők valódi nőiességét teszi tönkre, és azt, hogy büszkék legyenek az anyaságra. Jó példa erre a születésszabályozásnak tekintett, tetszés szerinti abortusz, ami az Iszlám előtti, tudatlanságban élő arab társadalomban oly elterjedt gyermekgyilkosság modern kori megfelelője. Az olyan abortusz, amelyet nem egészségügyi okból hajtanak végre, a nem kívánt gyermekek kiirtásának modern megfelelője. Az ilyen modern nő és a Tudatlanság Korának arab asszonya között nincs más különbség, csak az öltözködésük. Az abortusz a modern generációknak adott lélektelen és materialista nevelés eredménye, ami csak az azonnali és személyes élvezetet helyezi előtérbe.

Ez az ája nagyon komoly figyelmeztetés azoknak, akik az abortuszon gondolkodnak: **„Amikor az elevenen eltemetett leánygyermek megkérdezi majd, hogy milyen bűnért ölték meg”** (Korán, 81:8-9).

Ha valaki nem tartja kívánatosnak, hogy gyermekek is részei legyenek a családi életének, az a Mindenható Allah kegyei iránti hálátlanság jele. A házasság természetének elárulása, és érzéketlenség a társadalmi, erkölcsi és spirituális értékek iránt. A Mindenható Allah minden teremtenyének megadta a biológiai és pszichológiai erőt, ami ahhoz szükséges, hogy saját természetét védelmezze, és Allah isteni tervét is szolgálja. Ezért az Iszlám, ami tökéletes összhangban van az emberi természettel, azt parancsolja az embereknek, hogy engedelmeskedjenek a teremtésüket meghatározó törvényeknek.

A boldog családi élet legszebb példáját Mohammed Próféától (s.a.w.) láthatjuk. Nemcsak gyakorolta a boldogság szabályait saját életében, hanem erre tanította társait és saját gyermekeit is. Amikor szeretett lányát, Fatimát (r.a.) feleségül adta Alihoz (r.a.), Fatimát

bízta meg a ház belső ügyeinek szervezésével, Alit pedig a külsőekkel. Így alapozta meg az igazságnak és a házastársak természetének megfelelően a felelősség felosztását.

Egy napon Fatima elment az apjához, és megkérte őt, hogy adjon mellé egy szolgát, aki segíti a háztartási teendők elvégzésében, mert neki kisgyermekei voltak, akik miatt nem tudott túl sok munkát végezni. Bár nagyon szerette lányát, Mohammed Próféta (s.a.w.) elutasította kérését, és azt tanácsolta neki, hogy személyesen végezze a házban adódó munkát. Mohammed Próféta (s.a.w.) természetesen nem tiltotta meg azt, hogy egy háztartásban segítőtököt alkalmazzanak, de azt nem javasolta, hogy minden munkát szolgákra bízzanak.

Mohammed Próféta (s.a.w.) lányának példájából azt tanulhatjuk, hogy a nőknek nem szabad felhagyniuk a felelősség rájuk eső részének felvállalásával, kiváltképp ami a gyermekek nevelését illeti. Ettől nem válnak alacsonyabb rendűekké, épp ellenkezőleg, ez csak emeli rangjukat, és a legnagyobb megtiszteltetést hozza el nekik.

Az apa szerepe

Az apa felelős a család jólétéért és boldogulásáért. A Mindenható Allah fizikailag erősebbé tette a férfiakat, hiszen az ő feladatuk a család megélhetésének előteremtése. Kétségtelen, hogy a család boldogsága az érett, megfontolt vezetésben rejlik. Azonban a családtagoknak, különösen a feleségnek, nem szabad az anyagi lehetőségeiken felüli terhek vállalására kényszeríteni az apát. Az apa felelőssége az, hogy elegendő pénzt költson a családjukra, anélkül, hogy túlzásba vagy pazarlásba esne. Még ha gazdag is valaki, akkor sem szabad pazarolnia, mert végső soron minden gaz-

dagság Allahé. Csak ideiglenes letétként adta a vagyont az embernek, azért, hogy a megfelelőképpen költse el. A Mindenható Allah el fog minket számoltatni az elköltött pénzzel, és felelősségre fog vonni miatta, különösen mikor olyan sok ember van a világon, aki éhezik. Az ember gyomra veszélyes üreg, és ha túlzottan költekezik az érdekében, azzal komolyan árthat magának.

A családnak költenie kell a vendégeire is, az Iszlámnak és a család anyagi helyzetének megfelelően. A ruházzkodásra is szerény összeget kell fordítani. Sokan csak azért költenek vagytonokat ruháikra, hogy anyagi helyzetükkel vagy rangjukkal büszkélkedjenek. Egy jó muszlim sosem használja a ruháit büszkesége vagy rangja fitogtatására. A Mindenható Allah azt mondja a Koránban: ***„És ne fordítsd el az arcodat megvetően az emberektől, és ne járgj fennhéjázva a földön, mert Allah nem szereti a fennhéjázó kevélyeket”*** (Korán, 31:18).

Az apának minden tőle telhetőt meg kell tennie, hogy háza népében érettséget, magas szintű erkölcsi és vallási tulajdonságokat fejlesszen ki. Nincs fontosabb feladat egy apa számára, mint hogy családjának tagjait boldogságra vezesse ezen a világon és a Túlvilágon is. Az az apa, aki nem tesz erőfeszítéseket azért, hogy beteljesítse a családjára iránti kötelességét, és ezzel veszteségüket okozza a Túlvilágon, a legszerencsétlenebb teremtmények közé tartozik. Az apának és az anyának egyaránt kötelessége, hogy gyermekeiket – sőt, ha vannak, akkor szolgálóikat vagy alkalmazottaikat is – védelmezzék a rossz barátoktól, a rossz szokásoktól, és a haszontalan és erkölcstelen televíziós műsoroktól is. Helyette hasznos beszélgetésekre és vallási szempontból előnyös tevékenységekre kell őket ösztönözniük. A Mindenható Allah azt parancsolja a Koránban:

„Ti hívők! Védjétek magatokat és a családotokat egy olyan tűztől, amelynek tüzelője az emberek és a kövek, erős és ko-

mor angyalok állnak felette, és nem engedetlenek Allahnak a parancsaiban, hanem azt teszik, amit parancsol.” (Korán, 66:6)

Az a jó apa, aki minden ártalmastól megvédelmezi a családját, és az örök boldogságra vezeti őket. Önfeláldozónak kell lennie, és az ilyen ember nagyon értékes Allah szemében, ahogy a következő hadísból is láthatjuk: „Allah megelégedése az apa megelégedésében rejlik, Allah haragja pedig az apa haragjában”²⁰.

Az anya szerepe

Az anya szerepe az, hogy szeretetével és az otthon ügyeiben gyakorolt vezetéssel egyesítse a család tagjait. Tanítania és nevelnie kell a gyerekeket, ezért a Mindenható Allah számos nemes tulajdonsággal ruházta fel a nőt, mint a mély érzések, az önfeláldozás, udvariasság, szeretetteljesség, és az ösztönös vágy, hogy a gyermekekről gondoskodják a család fennmaradásának érdekében.

Az anya a második vezető a család ügyeiben. Szeretetteljességével a spirituális elégedettség megteremtője a családban. Szereteten és irgalomban senki nem hasonlítható az édesanyákhoz. Először a testükben hordoztak minket, aztán a karjaikban, végül pedig egészen a halálukig a szívükben hordanak bennünket. Az anyák, akik a család érdekében áldozzák életüket, a legnagyobb tiszteletet és élethosszig tartó hálát érdemelnek. Az édesanya gyengéd, szerető szívében van meg az a képesség, hogy eloszlassa a férj fáradtságát vagy megjavítsa a gyerekek csintalanságát. Ezt hangsúlyozza a Mindenható Allah is a Koránban:

„És jóságot parancsoltunk az embernek a szüleivel kapcsolatban – az anyja nagy nehézségek közepette hordta őt, és az

20. Jamu'l-Fawaid, IV, 307

elválasztása két év – legyetek hálásak Nekem és a szüleiteknek. És Hozzánk fogtok visszatérni.” (Korán, 31:14)

Ugyanezt hangsúlyozza Dzselaleddin Rúmi, mikor azt mondja: „Tiszteljétek az anyák jogait, hordozzátok őket a fejeteiken. Ha nem viselnék el a szülés görcseit, hogyan is jöttetek volna erre a világra?”

A szeretet és irgalom legmagasabb foka ezen a világon az édesanyák szívében található meg. Az emberi anyaság messze fellette áll bármely más teremtmény anyaságának, és valóban nincs párja. Az édesanyák nemcsak anyagi ételt adnak a gyermekeiknek, hanem a legszükségesebbet, a spirituális táplálékot is. Megszülik azokat az emberi lényeket, akiknek megvan a lehetőségük arra, hogy közel kerülhessenek a Világmindenség Teremtőjéhez. A prófétáktól a közönséges emberekig, mindenki az édesanyjától tanulja spirituális jellemzőit.

Nem minden anya egyenlő azonban abban, hogy milyen mennyiségű szeretetet és törődést ad gyermekeinek. Még olyan anyák is vannak, akik a szemetesben vagy idegenek kapujában hagyják gyermeküket. Másrészt viszont ott vannak azok az anyák is, akik egyetlen panaszos szó nélkül egész életükben gondoskodnak beteg vagy fogyatékos gyermekükről. Ezért az édesanyák rangja erényeiktől és szeretetteljességüktől függ.

Nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy az édesanyák az isteni kegyelmet tükrözik, az ar-Rahman (Kegyelmes) és ar-Rahím (Irgalmas) nevek megnyilvánulásai. Mohammed Próféta (s.a.w.) következő mondása is jól mutatja az anyák magas rangját: „A Paradicsom az anyák lába alatt van”²¹.

21. Daylami, Musnad, 2611

A szülőknek különleges helyük van az Iszlámban. Az irántuk való engedelmesség a második helyen következik a Mindenható Allahnak való engedelmesség után. Bár a szülők tisztelete egy külön téma, mégis álljanak itt azok az ájá, amelyek azt parancsolják a gyermekeknek, hogy tiszteljék szüleiket, miután azok egész életükben az ő javukért fáradoztak:

„És Urad azt parancsolta, hogy ne imádj mást Rajta kívül, és jóságot a szülők iránt. Ha egyikük vagy mindketten megélik veled az öregkort, ne mondj nekik lenéző szavakat, és ne űzd el őket, hanem szólj hozzájuk tisztelettel. És kedvességgel ereszd le előttük az alázat szárnyát, és mondd: „Uram, légy kegyelmes hozzájuk, ahogy ők is felneveltek engem, mikor kicsi voltam.” (Korán, 17:23-24)

Tehát a Korán jutalmat ígér a szülőknek nemcsak a Túlvilágon, hanem ezen a világon is. Röviden, a Kegyes Koránban leírt boldog családi élet alapja a szeretet, a kölcsönös tisztelet és áldozat. A Mindenható Allah tegye a családjainkat boldog családokká, és otthonainkat a Paradicsom kertjeivé. A Mindenható Allah adja meg nekünk, hogy képesek legyünk családjainkat a boldogságra vezetni ebben a világban és a következőben is. Ámin.

Szeretet

A szeretet ennek a múlandó életnek az öröme, nyugalma, legédesebb íze. A szeretet az élesztő a létezés tésztájában. A szeretetre való képesség Allah egyik legnagyobb ajándéka szolgáinak. Ezért a szeretetet azok felé kell irányítani, akik valóban megérdemlik, azokra a szívekre kell felhasználni, akik valóban értik, mi az a barátság. Az emberek és evilági teremtmények szeretete az egyik lépcsőfok az isteni szeretet elérésében. Sajnos azonban a legtöbb ember anyagi és önző vágyaira pazarolja a szeretetet, ezt az isteni ajándékot.

Az a szeretet, ami nem jut el azokhoz, akik megérdemlik, az élet elvesztegetett értékei közé tartozik. Az alantas, evilági érdekek csapdájába szorult ember olyan, mint az út repedésében növekvő virág: előbb-utóbb letapossa valaki. Milyen kár azért a gyémántért, amely az utca sarába esett! Micsoda veszteség, ha kincsünk illetéktelen kezekbe kerül!

A nagy tanító, Dzselaleddin Rúmi a következő példával mutatja be azokat, akik megfosztják magukat az isteni szeretettől azáltal, hogy szeretetük tőkéjét múlandó és értéktelen lényekre pazarolják:

„Akik ezt a világot szeretik, és neki szentelik magukat, olyanok, mint a vadász, aki a vad árnyékát akarja eltalálni nyilával. Hogy is lehetne az övé az árnyék? Az ostoba vadász összekeveri a madár árnyékát a madárral, és azt próbálja elejteni. Pedig még az ágon ülő madár is csodálkozik azon, amit az árnyékre vadászó ostoba tesz!”

Az a szív, amelyben nem csírázik ki a szeretet magja, pusztulásra van ítéelve. Önző vágyainak rabszolgája lesz, és a valódi érzéseknek csak a teteme található meg benne. Az a szeretet azonban, amelyet a szív földjén isteni források táplálnak, olyan, mint a Paradicsom ezer illattal illatozó virágai. Még ha a virág el is hervad, ha a levelek le is hullnak, elegendő a tavasz egyetlen mosolya, hogy újra életre keltse őket.

Akik elérik az isteni szeretetet, ami minden szeretet forrása, azoknak más teremtmények is barátai lesznek. Allah barátai, akik elérik ezt a szintet, megtisztulnak minden önző vágytól, és azzal a tudattal élnek, hogy az igazi öröm az, ha valaki ismeri és szereti a Mindenható Allahot. Egy hadisz qudszi szerint: „A legkedvesebb számomra, amivel a szolgálóm közelebb kerülhet Hozzám, az, amit kötelezően megparancsoltam neki. Szolgálóm tovább közeledhet Hozzám azzal, hogy önkéntes istenszolgálatot végez, és akkor szeretni fogom. És ha megszeretem, akkor Én leszek a szeme, amivel lát, és Én leszek a füle, amivel hall, és Én leszek a keze, amivel fog, és Én leszek a lába, amin jár”²².

Ezek a spirituális magaslatok olyan ritkák, mint a hófödte hegycsúcsok. Akik személyiségük részévé teszik ezt az áldást, megmenekülnek attól, hogy evilági dolgok rabszolgái legyenek. Az ilyen emberek kivételes módon képesek beszélni a többi teremtményhez. Ismerik a teremtmények szívének nyelvét.

Akiknek van fülük a hallásra, azok számtalan különböző dalt hallanak ki a virágok illatából, a csalogány énekéből, a patak csobogásából. Az éjszaka sok történetet mesél nekik. Akiknek a szíve él, azoknak a hajnali szellő is híreket hoz.

22. Bukhari, Riqaq, 38

Azok az igazi hívők, akiknek a szíve tele van szeretettel és szenvedéllyel. Mélyebb megértéssel szemlélik az isteni titkok és bölcsesség áramlását ebben a világban. Lehetséges lenne-e, hogy az élő szívet ne érintsék meg az isteni szeretet lángoló dalai, miután tanújává vált mindezeknek az isteni titkoknak, és tökéletes alkotásoknak?

A szeretet értéke arányos a szeretett fontosságával és tökéletességével. Ezért az emberi szeretet csúcspontja a Mohammed Próféta (s.a.w.) iránt érzett szeretet. Lehetetlen olyan emberi lényt még csak elképzelni is, aki nála jobban megérdemli a szeretetet.

Azonban még ő sem lehet a végső célja a szeretetnek. Az ember számára a szeretet végső célja a Mindenható Allah, a világ-mindenség Teremtője. S legutolsó fázis és a végső cél az, hogy az embert a szeretet Allah felé hajtja. A szúfik ezt a szintet a fenafillah vagy baqabillah névvel illetik. Olyan ez, mint amikor a folyó eléri a tengert, és teljesen elkeveredik benne.

Allah egy nagy barátja így ír versének lángoló soraiban a fena firraszul és a fenafillah állapotáról:

Ó, Szeretetem! Szépséged megnyilvánulásától fellángol a tavasz. A rózsza lángol, a csalogány lángol, a jácint lángol, a bokrok és a föld lángolnak! A Te fényed, amely ragyog, akár a Nap, égeti el a szeretőket. A szív lángol, a kebel lángol, a szeretetedtől síró szemek is lángolnak. Megmoshatjuk-e a szeretet mártírjának testét ilyen lángokban? Hiszen lángol a teste, lángol a lepel, lángol még a hús víz is...

A Mindenható Allah szeretetének elnyeréséhez arra van szükség, hogy teljes szívünkkel szeressük az Ő Küldöttét (s.a.w.). Ezért akik nem képesek megtapasztalni Mohammed Próféta (s.a.w.) szeretetét, azok nem fogják megtapasztalni a Mindenható Allah sze-

retetét sem. Tudnunk kell, hogy az egyetlen olyan folyó, amely az isteni szeretet óceánjához vezet, Mohammed Próféta (s.a.w.) szeretete. Az iránta érzett szeretet része a Mindenható Allah szeretetének, a neki való engedelmesség része az Allahnak való engedelmességnek, és az ellene való lázadás olyan, mint a Mindenható Allah ellen való. Ahogy a Koránban is olvashatjuk: **„Mondd: Ha szeretik Allahot, kövessetek engem, akkor Allah is szeretni fog benneteket, és megbocsátja a bűneiteket”** (Korán, 3:31).

Kétségtelen, hogy a Mindenható Allah szeretetének legnagyobb jele a Neki való alávetettség, és a Szeretett kedvéért hozott áldozat. A szerető olyan mértékben veti magát alá a Szeretettnek, amilyen mértékű a szeretet a szívében. Ha a szívből van szeretet, akkor van őszinteség, tiszta szándék és isteni áldás is. Az emberi cselekedetek értékesebbek, ha szeretetből hajtják végre őket. Azok a tettek viszont, amelyeket nem szeretetből végeznek, képmutatóak, hiányzik belőlük az őszinteség, és csak az alsóbb ént erősítik.

Még egy apró cselekedet is, ha szeretetből végzik, értékesebb lehet, mint a látszólag hatalmas jótettek, amelyek mögött nincs tiszta szándék. Ennek legfontosabb megnyilvánulása az isteni szeretetben figyelhető meg, amely minden szeretet csúcsa. A legmagasabb és legtökéletesebb szint, amit az ember elérhet, az az isteni szeretet áldásának elnyerése. Azonban ahhoz kétség sem férhet, hogy mivel mindennek a Teremtője Allah, Ő teremtette a szeretetet is. Ezért Allah engedélye nélkül a szolga sosem érheti el ezt a szintet. Ezért a szolgának folyamatosan fohászkodnia kell Allahhoz, és Nála kell menedéket keresnie. A Korán azt mondja: **„Mondd: Uram csak a fohászaitok miatt törődik veletek. Most azonban megtagadtátok Őt, ezért eljön hozzátok az elkerülhetetlen”** (Korán, 25:77).

Allah szeretetének jele, és annak módja, hogy szolgálja is meg-szerettesse magát Vele az, ha a szolga őszinte hittel és elkötelezett-

séggel végzi az istenszolgálat kötelező cselekedeteit, és próbálja ezeket önkéntes jócselekedetekkel is követni, még akkor is, ha ezek nem kötelezőek – Allah szeretetének szenvedélyétől hajtva, tisztelettel, jó modorral és örömmel. Ennek az állapotnak a fenntartása, amíg az ember eléri az isteni szeretetet, az emberiség teremtésének célja. Az Iszlámban minden vallásos kötelesség végső célja az, hogy az ember elnyerje a Mindenható Allah megelégedését. Ennek legfontosabb eszköze a Mindenható Allah szeretete. Minden egyéb cselekedet voltaképpen ennek a szeretetnek a megnyilvánulása.

Ahogy Allah szeretete növekszik a hívő szívében, egyre több jótettet hajt végre Allah megelégedését keresve. Ezért akik Allahot szeretik, azok nem elégszenek meg csupán a kötelező cselekedetek elvégzésével, hanem önkéntes tetteket is akarnak végezni, ugyanolyan kedvvel és lelkesedéssel, mint a kötelezőket. Úgy vágnak a jótettekre, ahogy a sivatagban vágyik az ember a vízre. Szívük semmitől nem nyugszik meg, csak attól, ha visszatérnek Allahhoz. Ahogy a Korán mondja: **„Ő, te megelégedett lélek! Térj vissza Uradhoz, elégedetten, és úgy, hogy Ő elégedett veled”** (Korán, 89:27-28).

Az a hívő, aki el akarja érni az isteni szeretetnek ezt a fokát, rengeteg erőfeszítéssel fohászkodik Allahhoz, egész életét és minden lélegzetvételét istenszolgálatá alakítja azzal a céllal, hogy ezt a kivételes állapotot elérje, távol az emberek dicséretétől, eldugott zugokban, az éjszaka sötétjében. Szolgaságuknak állandóan tudatában léve az ihszan hajlékában oltják szomjukat a szeretet italával. Ezen az úton, ha kell, feláldozzák vagyonukat, rangjukat, minden evilági tulajdonukat, ha kell, még az életüket is. És ami a legfontosabb, szívükben folyamatosan fohászkodnak, Allah szeretetét és megelégedését kérve.

A következő történet Ammar ibn Yaszír (r.a.) életéből jól érzékelteti, hogy a társai mennyire szerették Mohammed Próféta (s.a.w.) és a Mindenható Allahot. Mikor egyszer az Eufrátesz partján sétált egy csata előtt, Ammar így fejezte ki érzelmeit:

„Uram! Ha tudnám, hogy elégedettebb lennél velem, ha a legmagasabb hegycsúcsról vetném magam a mélybe, azonnal megtenném. Ha tudnám, hogy elégedettebb lennél velem, ha elevenen égetném el magam, azonnal megtenném. Uram! Ha tudnám, hogy elégedettebb lennél velem, ha a tengerbe ugranék, azonnal megtenném. Ó, Uram! Egyetlen céllal harcolok: hogy elnyerjem a Te megelégedésedet. Téged kérlek, hogy vezess engem a sikerre. A Te megelégedésedet akarom!”²³

A Mindenható Allah és a Küldött (s.a.w.) szeretete vallásunk lényege és az Allahhoz vezető legáldottabb út. Ez az egyetlen út a Mindenható Allah bensőséges barátságához és kegyelméhez. Az isteni jelenlét kapuját nem nyitja más, csak a szeretet kulcsa. A szeretet azonban nem maradhat meg elméleti szinten. Az üres beszédnek, amelynek nincs nyoma a szívben és a cselekedeteken, semmi köze Allah szeretetéhez. Ehelyett csak az alsóbb én táplálja.

Mohammed Próféta (s.a.w.) társai egész életükben a szeretet legjobb példáit mutatták. A Mindenható Allah és a Küldött (s.a.w.) szeretetének élő példái voltak életükben és tanításaikban.

Mohammed Próféta (s.a.w.) egyszer tanítókat küldött a Medina környéki törzsekhez. Körülbelül tízen keltek útra a társai közül, de útközben megtámadták őket, kettejüket foglyul ejtették, a többiek pedig lemészárolták. A két foglyul ejtett muszlimot, Zaidot és Hubaibot, átadták a mekkai hitetleneknek, akik kivégezték őket. De mielőtt megölték volna őket, megkérdezték Zaidot: „Nem sze-

23. Ibn Sa'd, III, 258

retnének-e, ha inkább Mohammed lenne a helyetekben, ti pedig megmenekülnének?”

Zaid sajnálkozva nézett Abu Szufianra, a kérdezőre, és azt mondta: „Nem. Azt sem tudnám elviselni, hogy Allah Küldötte (s.a.w.) akárcsak egy túske szúrását szenvedje el azért cserébe, hogy én megmeneküljek, és békében élhessek a családommal és gyermekeimmel!”

Abu Szufian megdöbbsent a válasz hallatán: „Nem láttam még olyan embereket a világon, akik jobban szeretik egymást, mint Mohammedet a társai”.

Ezután a hitetlenek Hubaibhoz fordultak, és azt mondták neki, hogy ha megtagadja a hitét, megkímélik az életét. Hubaib azonban biztos volt válaszában: „Akkor sem tagadnám meg a hitemet, ha nekem adnátok az egész világot!” Egyetlen kívánsága volt halála előtt: szeretne volna üdvözlését küldeni Mohammed Próféta (s.a.w.). De ki is adhatta volna át az üzenetet? Tehetetlenül hunyta le szemét, és teljes szívéből fohászkodott: „Ó, Uram, nincs senki, akivel elküldhetném az üdvözlétemet a Te Küldötnednek, add hát át neki Te a nevemben!”

Ebben a percben Mohammed Próféta (s.a.w.) a medinai mecsetben ült társai körében. Egyszer csak megszólalt: „Béke legyen veled is, és Allah kegyelme, és az Ő áldásai”. A társai megkérdezték, hogy kinek az üdvözlésére válaszolt. „A testvéretek, Hubaib köszöntésére” – felelte.

A mekkai hitetlenek kegyetlen kínzásokkal ölték meg a két elfogott muszlimot. Hubaib utolsó szavai azonban ezek voltak: „Amíg muszlimként halok meg, nem érdekel, hogy milyen a halálom!”²⁴

24. Bukhari, Maghazi, 10, Waqidi, Maghazi, pp. 280-281

Az iránta érzett szeretetből a fiatal társak versengtek a megtiszteltetésért, hogy Allah Küldöttének (s.a.w.) követei legyenek, és elvihessék leveleit, amelyekben az Iszlámot magyarázta. Azzal a szándékkal, hogy akárcsak egyetlen kívánságát is teljesíthessék, felajánlották szolgálataikat, még ha ez komoly erőfeszítést követelt is tőlük. Egyértelmű jele volt a Mohammed Próféta (s.a.w.) iránt érzett végtelen szeretetüknek, hogy miután átkeltek a végtelen sivatagokon és magas hegycsúcsokon, bátran olvasták fel a leveleit idegen királyok előtt, akik mellett ott álltak a katonáik és hóhéraik.

Jó példát láthatunk erre a szeretetre és tiszteletre Khalid ibn Walid (r.a.) történetében. Egyszer egy sivatagi törzs vezetője megkérte, hogy írja le neki, milyen volt Mohammed Próféta (s.a.w.) külseje. Khalid azonban azt felelte, hogy nem tudja. A törzsfő azonban ragaszkodott ahhoz, hogy akkor legalább mondjon annyit, amennyit tud. Khalid azt mondta: „Csak annyit mondhatok, hogy a Küldött tulajdonságai illenek ahhoz, aki elküldte őt. Mivel a Világmindenség Teremtője küldte el őt, ehhez mérten képzeljétek el, hogy milyen lehetett az Ő Küldötte!”

A társak közül egy másik, Amr ibn al-Asz így válaszolt ugyanerre a kérdésre: „A tiszteletem miatt soha nem néztem meg alaposan Allah Küldöttét (s.a.w.). Ha azt kéritek, hogy írjam le a külsejét, nem leszek rá képes.”

A Mohammed Próféta (s.a.w.) iránti szeretet megnyilvánulása az is, ahogy a társai engedelmeskedtek a parancsainak és magukévá tették jellemét és erkölcsét, példaképül választva őt mindenben. A szerető olyan mértékben követi azt, akit szeret, amilyen mértékű a szeretete iránta. Allah Küldötte (s.a.w.) a Világok Kegyelemként küldetett el, és az egész teremtségre szeretettel és kegyelemmel tekintett.

Ennek a szeretetnek a megnyilvánulását egy olyan társának viselkedésében, aki igazán mélyen kötődött Allah Küldöttéhez (s.a.w.), megfigyelhetjük az Abu Abdurrahman al-Dzsabali által elbeszéli történetben is:

Egyszer a Bizánc elleni hadjáratban együtt voltunk Abu Ajjub al-Ansarival egy hajón. A vezetőnk Abdullah ibn Qaisz volt. Amikor a hadizsákmányt elosztották, Abu Ajjub a hajón látott egy asszonyt, aki a hadifoglyok között volt, és keservesen sírt. Megkérdezte, hogy miért sír, és azt felelték neki: „Ennek az asszonynak van egy gyermeke, akivel együtt estek fogságba, de elszakították tőle, ezért sír ilyen keservesen”. Abu Ajjub azonnal megkereste a gyermeket, és visszavitte az anyjához. Az asszony megvigasztalódott, és abba hagyta a sírást.

Azonban az a tiszt, aki felelős volt a hadizsákmány elosztásáért, elment a sereg vezéréhez, és elmondta neki, amit Abu Ajjub tett. Abdullah ibn Qaisz megkérdezte Abu Ajjubot, aki azt felelte: „Bizony, azt hallottam Allah Küldöttétől (s.a.w.), hogy aki egy anyától elszakítja a gyermekét, azt az Ítélet Napján a Mindenható Allah elszakítja mindenkitől, akit valaha is szeretett”²⁵.

Mint láthatjuk, a Mindenható Allah és Mohammed Próféta (s.a.w.) szeretete megköveteli, hogy az egész teremtéshez szeretettel, kedvességgel és irgalommal közeledjünk. Hiszen a hit legszebb gyümölcsei a szeretetteljesség és irgalom. A következő történetből is láthatjuk, hogy a teremtmények iránti irgalom és szeretet milyen áldásokat rejt magában, és hogyan vezetheti el az embert a hit forrásához.

Mohammed Próféta (s.a.w.) idején, a Boldogság Korában élt egy Hakim ibn Hizam nevű ember. Mohammed Próféta (s.a.w.)

25. Ahmad bin Hanbal, Musnad, V, 422; Tirmidhi, Buyu', 52; no: 1283

feleségének, Khadidzsának (r.a.) volt a rokona. Nagylelkű volt, együttérző és kedves. Az Iszlám előtt, a Tudatlanság Korában megvásárolta a leánysecsemőket azoktól az apáktól, akik szégyellték, hogy lányuk született, és ezért el akarták pusztítani őket. Megmentette ezeknek a kislányoknak az életét, felnevelte, gondozta és védelmezte őket.

Miután az Iszlámot felvette, megkérdezte Mohammed Prófétát (s.a.w.), hogy fog-e jutalmat kapni azokért a jótettekért, amelyeket még azelőtt végzett, hogy muszlim lett volna. Allah Küldötte (s.a.w.) azt felelte, hogy éppen ezek miatt a jótettek miatt tisztelte meg őt a Mindenható Allah az Iszlámmal.

Ha azoknak, akik távol vannak az igaz vallástól, előnyük származik abból, ha szeretetteljességgel és együttérzéssel közelednek a teremtményekhez, mennyire igaz ez azokra, akik már hívők!

Az igaz hit a legnagyobb ajándék, amit Allah ad szolgájának. Urunk azt parancsolja nekünk, hogy egész életünkön át gondosan őrizzük ezt az ajándékot, és utolsó lélegzetünkig hívők maradjunk. A Korán azt mondja: **„Ti hívők! Féljétek Allahot az Őt megillető félelemmel, és ne halljatok meg, csak úgy, hogy muszlimok vagytok!”** (Korán, 3:102)

A hit legnagyobb gyümölcse az, ha a teremtetést a Teremtő szemszögéből szemléljük, és szeretetteljesen közeledünk hozzá. Ez magasabb szintre emeli a szolga életét – beléphet a megbocsátás, kegyelem és szeretet világába. Ezekkel a tulajdonságokkal felszerelve adhatja tovább a szeretetet az egész teremtnésnek. Dzselaleddin Rúmi, a nagy tanító remek példát mutat erre. Egyszer egy részeg ember jött el az iskolába, ahol Rúmi a tanítványainak beszélt. A többi tanítvány ki akarta üzni a részeget. Rúmi azonban, aki úgy közeledett a részeghez, mintha az igaz hitről jött volna tanulni, azt

mondta nekik: „Bár ez az ember itta a bort, olyanok vagytok, mint-ha ti lennétek részegek!”

Ez a történet jól illusztrálja, hogy nem szabad általánosítani a bűn felett érzett viszolygást, hanem inkább úgy kell tekinteni magára a bűnösre, mintha egy sebesült magár lenne, amelynek ápolásra és törődésre van szüksége. Szívünkbe kell fogadnunk őket, útmutatást és nevelést kell nyújtanunk nekik.

Ahmet Yasavi nagyon szépen fejezi ki: „Ha látsz egy megtört szívű embert, légy az orvosa! Ha a csüggedt ember nem képes felállni, érezz együtt vele!”

Nem szabad elfelejtenünk, hogy a hívők közössége, amely-lyel ma megáldattunk, a Boldogság Korának áldott gyümölcse. Mohammed Próféta (s.a.w.) társai és később Allah barátai minden erőfeszítést megtettek azért, hogy a következő generációknak átad-ják a rájuk bízott üzenetet. Allah szeretete körül keringtek. Csilla-gokká váltak hitünk egén, tanítókká gondolataink iskolájában, ál-dássá és kegyelemmé mindennapi életünkben, fénnyé napjainkban, és a Mindenható Allah tanúivá ezen a földön.

Azok a kiemelkedő áldozatok, amelyeket Mohammed Próféta (s.a.w.), a társai, Allah barátai és az igaz hívők hoztak Allah val-lásának útján, a Mindenható Allah iránti szeretettől hajtva, szol-gáljanak példaként valamennyiünknek. Soha nem veszítették el a rájuk bízott isteni üzenetet, és eredeti tisztaságában adták át az utánuk jövőknek – olyan felelősség ez, amelynek a jutalma örök boldogság lesz a Túlvilágon. A hívők szívének folyamatosan meg kell tapasztalnia ezt az örömet, ami a hitből és az isteni szeretetből származik. A valódi boldogság akkor kezdődik, amikor az ember túllép a múlandó szeretet korlátain.

Az örök boldogság elnyerésének előfeltétele, hogy megsza-
baduljunk a múlandó szeretet rabságából. Szívünkől csak akkor
űrithetjük ki a múlandó, evilági dolgok szeretetét, ha a végső cé-
lunk minden szeretetünkkel Allahhoz kötödni. Minden jótettünk,
a szülőföldünk, családunk, gyermekeink iránt érzett szeretetünk,
a testvériség, imádság, adakozás akkor vezet a Mindenható Allah
szeretetéhez és megelégedéséhez, ha alapja az Allah iránt érzett
szeretet.

Például szolgál számunkra a társak szeretete Mohammed Pró-
féta (s.a.w.) és a Mindenható Allah iránt. Egész létezésüket felá-
ldozták Allah szeretetéért. Még azok a társak is, akiknek nem volt
földi vagyonuk, készek voltak bármit feláldozni, hogy ne kelljen
elszakadniuk Allától és a Küldöttétől (s.a.w.).

A költő, Fuzuli így írja le azt, hogy a szeretet központja a szív,
és hogy hogyan veszhet el valaki teljesen a szeretetben:

„Mikor Medzsnún céltalanul bolyongott Lejla falujában,
egy idegennel találkozott, aki azt tudakolta, merre van Lejla
háza. „Ne keresd Lejla házát, ne fáradj feleslegesen!” – szólt
Medzsnún, s a szívére mutatott: „Itt van Lejla otthona, nem
máshol!”

El kell gondolkodnunk ezen a példán, és fel kell tennünk ma-
gunknak a kérdést, hogy mit talál a Mindenható Allah, ha a szí-
vünkbe néz. Más szavakkal szólva, mennyire van tele a szívünk
a Mindenható Allah és Küldöttének (s.a.w.) szeretetével? És a hit
öröme tükröződik-e imáinkban és viselkedésünkön? Vagy a szerete-
tünk csak szavakban létezik, nem jut túl a nyelvünkön, és soha nem
ér el a szívünkig? Viselkedésünk, cselekedeteink, szívünk minden
dobbanása mennyire van összhangban a Koránnal és a szunnával?
Ennek a múlandó világnak a kincseit milyen mértékben használjuk
arra, hogy a Mindenható Allah szeretetét elnyerhessük?

A nagy kalifa, Omár (r.a.) azt mondta: „Számolj el magaddal, mielőtt elszámolásra hívnak az Utolsó Napon!”²⁶ Viselkedésünket ezzel az alapelvvel kell összevetnünk. Milyen boldogok is azok, akik osztoznak Mohammed Próféta (s.a.w.) kiemelkedő személyiségében és jellemében, és ezáltal elérik a szeretet igazságát.

Urunk! Ékesítsd fel szívünket a hit áldásaival! Add, hogy felismerjük a hitetlenség és lázadás csúfságát, és távol maradhassuk tőle! Add, hogy szeressük azokat, akiket Te szeretsz! Add, hogy ne szeressük azokat, akiket Te nem szeretsz! Add, hogy a Te szeretetteddel távozzunk erről a világról, és a Te Küldötted (s.a.w.) szeretetével, és azok szeretetével, akiket Te szeretsz. Ámin.

26. Ibn Kathir, *Tafsir*, I, 27

Félelem és remény

„Uram! El fogsz-e pusztítani minket azért, amit az ostobák tettek közülünk?” (Korán, 7:155)

Az ember élete félelem és remény között telik. Elengedhetetlen, hogy a hívő egyensúlyt találjon e két érzelm között, hiszen az egyik véglet, a túlzott félelem a reményvesztettséget és kétségbeesést jelenti, a másik pedig az elbizakodottságot. Ezért van az, hogy az Iszlámban tilos feladni a reményt, és azt gondolni, hogy Allah egész biztosan meg fog büntetni valakit – soha nem szabad feladnunk a reményt a Mindenható Allah kegyelmében. Az a tökéletes hívő, aki fenntartja az egyensúlyt a félelem és a remény között, ahogy a Kegyes Koránban is olvashatjuk:

„Akik felkelnek az ágyukból, és Urukhoz fohászkodnak félelemmel és reménnyel, és akik adakoznak abból, amivel ellátuk őket.” (Korán, 32:16)

A teljes kétségbeesés, a lemondás Allah kegyelméről az Ő nagylelkiségének, irgalmának, fenségének, mindenhatóságának tagadását jelenti. Az ellenkező véglet viszont, amikor valaki teljesen biztos a megbocsátásban, és abban, hogy őt nem érheti büntetés, szintén a Mindenható Allah egyik tulajdonságának tagadását jelenti, hiszen ő az al-Qahhar, aki megbünteti majd azokat, akik azt érdemlik.

Röviden, az embernek félnie kell Allahot, de nem annyira, hogy teljesen kétségbeessen, és feladjon minden reményt, és reménykednie kell, de nem annyira, hogy emiatt elhanyagolja a

kötelességeit. A súlyos katasztrófák, például az embereket sújtó földrengések néha nagyon nehéz téhetik ennek az állapotnak a fenntartását.

A hívőnek olyan lelkiállapotban kell lennie, hogy ha azt mondanák neki, hogy csak egyetlen ember léphet a Paradicsomba, azt kérdezze: „És vajon én leszek az?”, ha pedig azt hallaná, hogy csak egyetlen ember fog a Pokolra jutni, az jusson eszébe: „Én leszek az?”

A Mindenható Allah égi és földi katasztrófákkal figyelmezteti és tanítja az embereket, hogy tudatosságot és istenfélelmet ébresztszen a szívükben, és megvédelmezze őket attól, hogy a saját vágyaikat kövessék. Ostobaság lenne azt hinni, hogy ezek a katasztrófák véletlenül vagy céltalanul történnek. Ezek halála és a túlélők fájdalma, félelme és hontalansága nem értelmetlen és felesleges. Ezek a katasztrófák az isteni nagyság, Allah mindenhatóságának megnyilvánulásai. Dzseleleddin Rúmi azt mondja erről:

„A világ, amelyben élünk, korlátozott és múlandó. Ami fontos, az az örökkévaló és végtelen világ. Gondolkodj olyan mélyen, hogy szívedet ne tévesszék meg a homályos képek, múlandó formák, az evilág pusztulásra ítélt jelenségei bár ez a világ nagyon fontos neked, gondolj csak bele: az isteni hatalomhoz képest annyi sincs, mint egyetlen porszem. Nézz csak körül, és lásd meg, hogy pusztítja el egy földrengés, szélvihar vagy árvíz ezt a világot”

Az ilyen szörnyű események pedig csak néhány kiragadott példát jelentenek a számtalanból, gondoljunk csak a felgyújtott épületekre, a tömeghalálra, amelyről Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta, hogy az Utolsó Idők jele lesz. Tehát ezeket a katasztrófákat inkább metafizikai szempontból kell megvizsgálni, nem pedig egyszerű külső okoknak tulajdonítani őket. Nem szabad hibába

esnünk – a katasztrófákat az isteni rendelés szempontjából nézzük, és ne materialista filozófia, hanem az Iszlám alapelvei szerint vizsgáljuk őket.

A világmindenség, a mikrokozmosztól a makrokozmoszig, de még az örökkévaló világ is, isteni rendben és részleteiben van megtervezve. A Nap és az égitestek mozgásától az atom legkisebb részecskéinek keringéséig minden olyan pályát követ, ami felülmúlja a mi megértésünket. Minden részese az átfogó isteni programnak. Még egy hitetlen ember sem gondolná, hogy a Nap lelassul vagy felgyorsul, vagy hogy egy nap néha több, néha pedig kevesebb mint 24 órából áll. A hitetlenek szíve is felismeri az isteni akarat végtelen hatalmát. Ők azonban behódolnak saját vágyaiknak, és az isteni rendet a „természet törvényeinek” tartják, feltételezve, hogy saját magukban aktív hatalommal bírnak. Ezek a törvények azonban isteni eredetű szabályok és előírások (*adatullah*), amelyek a világmindenséget irányítják.

Bizony, ez a világ az okok világa. A Mindenható Allah, Aki a legelső az okok közül, mindent bizonyos okhoz kötött. Mert ha az isteni akarat ok nélkül nyilvánulna meg, nem lenne értelme annak, hogy ez a világ a próbatételek helye legyen. Ezért van az, hogy az isteni tudás emberei a valódi okot nézik, és nem az alsóbbrendű, látszólagos okokat. Akikben nincs meg ez a látásmód, azok céltalanul bolyonganak a világban, fizikai magyarázatot keresve.

Azért, hogy a hitetleneket megbüntesse, a Mindenható Allah természeti jelenségeket idéz elő, a természetüknek megfelelően. Más szavakkal szólva, a természeti elemeket, mint a tűz, a víz vagy a szél pusztító erőkké teszi, a saját természetüknek megfelelően. Egyfajta vakság az, ha valaki nem látja az isteni akaratot, amely a természet jelenségeiben nyilvánul meg. Dzselaledin Rúmi azt mondja:

„Ne feledd, ez a világ az isteni hatalommal szemben csak olyan, mint egy szalmaszál. Az isteni akarat néha magasra emeli, néha a mélybe taszítja, meghagyja erősnek vagy összezúzza, jobbra vagy balra veti. Néha rózsakertté alakítja, néha túskebokorrá.”

A Mindenható Allah akarata az, hogy ezt a világot a próbatételek helyévé tegye, ezért megteremtette a pusztító erőt és a gyengédségét, mint két, egymást kiegészítő dolgot. A gyengédség akkor nyilvánulhat meg az életünkben, ha az őszinte imákon, adakozáson és jócselekedeteken keresztül törekszünk erre. A Mindenható Allah haragjának megnyilvánulását a tiltott dolgok cselekvése, az igazságtalanság és másokkal való zsarnokoskodás vívhatja ki. Ettől függetlenül is előfordulhat azonban, azért, hogy próbára tegye az ember türelmét, alázatát, és a Mindenható Allah iránti elkötelezettségét. A Kegyes Korán azt mondja:

„És biztosan próbára teszünk benneteket némi félelemmel, éhséggel, és a javaitok, életetek és gyümölcsseitek elvesztésével. De mondj jó hírt a türelmeseknek!” (Korán, 2:155)

Bizony, azok a megpróbáltatások, amelyekben az emberiségnek a közelmúltban része volt, mind az ebben az ájában említettek közé tartoznak. A Mindenható Allah vegyen minket azok közé, akiknek jó hírt fognak mondani.

Még a próféták is, annak ellenére, hogy büntelenek voltak, szenvedtek el kemény próbatételeket. Jób próféta (a.s.) próbatétele igencsak elgondolkodtató volt. A Mindenható Allah ezt a prófétáját úgy tette próbára, hogy először elvette tőle mindenét. Nyájait áradás pusztította el, termését szélvihar. Gyermekai mind meghaltak egy földrengésben. És mindezek után a Mindenható Allah szörnyű betegséget küldött rá, Jób próféta (a.s.) azonban állhatatos és nyugodt maradt mindeme próbatételek közepette, és Allahba vetette

bizalmát. Nem panaszkodott veszteségei vagy fájdalmas betegsége miatt, hanem átadta magát Allahnak.

Türelme és elkötelezettsége jutalmául a Mindenható Allah eltávolított tőle minden bajt és betegséget, és visszaadta neki a családját, és egy olyan életet, ami még jobb volt, mint a próbatételek előtt.

Ez a példa is mutatja, hogy a katasztrófákban lehetnek mártírhálált halt, ártatlan gyermekek, igaz hívők, és olyanok is, akiknek bűnei a katasztrófa által bocsátatnak meg. Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta ezzel kapcsolatban:

„Ha Allah saját Maga mellett rendelt egy helyet a szolgájának, és a szolga nem képes azt saját erejéből elérni, akkor a Mindenható Allah nehézségeket és megpróbáltatásokat küld rá. És türelmet ad szolgájának, hogy képes legyen mindezeket elviselni.”

„A Mindenható Allah jelenlétében a szolgának olyan rangja van, amit nem képes pusztán az istenszolgálattal elérni. Amíg ezt a rangot el nem éri, Allah olyat küld a szolgájára, amit az nem szeret.”

Mózes próféta (a.s.) találkozott egy emberrel a Sínai hegyen. Az ember azt mondta neki: „Ó, Kalimullah²⁷! Kérnék tőled valamit: fohászokdj értem a Sínai hegyen”. „És mit szeretnél? Mondd el nekem, hogy kérhessem számodra Allahtól”- kérdezte Mózes próféta (a.s.). „Ez maradjon titok, köztem és Uram között” – felelte az ember.

Mózes próféta (a.s.) elérte a Sínai hegyet. Beszélt Allahhal, és fohászokdott ennek az embernek a kéréséért is. Allah pedig azt

27. Aki Allahhal beszélt, Mózes próféta egyik neve

mondta neki, hogy a kérés teljesült. A hegyről lefelé menet Mózes próféta (a.s.) el akarta mondani az embernek a jó hírt, de látta, hogy amíg ő távol volt, vadállatok szaggatták szét. Nem értette, hogy mi történt, és azt kérdezte Allahtól: „Ó, Uram! Mi az értelme annak, ami történt? Hogyan teljesítetted ennek az embernek a kérését?” A Mindenható Allah pedig azt mondta: „Mózes, ez a szolgám olyan magas rangot kért tőlem, amit saját erőfeszítéseivel nem lett volna képes elérni. Én felemeltem őt arra a rangra, amit kért, az Én jelenlétemben”.

Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta: „Ha Allah nehézségeket küld egy szolgájára, azt azért küldi, hogy a bűneit megbocsáthassa, vagy magasabb rangra emelhesse”.

Ezért a Mindenható Allah hatalmának megnyilvánulása ne táaszítson senkit reményvesztettségbe, de ajándékai miatt se bízza el magát senki.

Másrészt viszont Allah szokásos eljárásai, a földrengés, tűzvész, áradás, járványok, vagy éppen ellenkezőleg, az Ő kegyeleme és ajándékai, megfelelnek szolgálai többségének állapotának és viselkedésének. Ha egy adott helyen vagy népben a legtöbb ember a helyes úton jár és Allahot szolgálja, akkor az eső kegyelemmel és áldással öntözi azt a földet, és boldogság jár a nyomában. Ha viszont a közösség nagy része evilági vágyainak rabszolgája, akkor az egész nép sem kerülheti el a csapásokat. Ezek a katasztrófák a népek bűnei és lázadása miatt következnek be. Más szavakkal szólva, a fizikai csapások csak követik az emberek szívében lezajlott spirituális katasztrófákat. A Mindenható Allah azt mondja a Koránban: **„Bizony, Allah nem változtat egy nép állapotán, amíg ők meg nem változtatják azt, ami bennük van”** (Korán, 13:14).

Teljesen bizonyos, hogy Allah nem igazságtalan zsarnok. Tény, hogy a katasztrófák éppen az emberek lázadása és igazság-

talansága miatt következnek be. Elkerülhetetlen, hogy azok, akik ellenkeznek az isteni renddel és alapelvekkel, szembe találják magukat Allah büntetésével. Allah azt mondja a Koránban: **„És egy levél sem hull le úgy, hogy Ő ne tudna róla, én nincs egyetlen mag sem a föld sötétségében, és nincs semmi nedves vagy száraz, hogy ne lenne az egy nyilvánvaló feljegyzésben”** (Korán, 6:59).

Nem lenne logikus dolog azt állítani, hogy egy egész országot véletlenszerűen sújthat valami, mikor még egy falevél sem hullhat le Allah tudomása nélkül.

Bizony, ezek a katasztrófák nyilvánvaló okkal történnek. Természetesen szerepet játszanak az olyan fizikai tényezők is, mint az épületek nem megfelelő alapozása, vagy a mentőmunkálatok elégtelensége. Azonban az emberek mentális beállítottságából és cselekedeteiből levezethető tényezők jelentős szereppel bírnak az esemény bekövetkeztében. Ezért naiv dolog lenne, ha csak az esemény egyik oldalát néznénk. És mindenképpen kiábrándító azt látni, hogy az események bekövetkeztekor az emberek még tovább engednek lázadó természetüknek, ahelyett, hogy megbánnák a bűneiket – amik voltaképp az események kiváltó okát adták.

Dzselaledin Rúmi azt mondja az ilyen emberekről:

„Milyen kár azokért, akik, ahelyett hogy a bajuk orvosságaként hasznosítanák ezeket a figyelmeztetéseket, inkább saját mérgükké teszik! Ezért lesz nagyobb Allah haragja sötét tekintetükben. Nem látják, hogy a Pokol tüze várja, hogy elpusztítsa őket! Jaj nekik!”

Természetesen mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy felkészüljünk a jövőbeli katasztrófákra. A megfelelő lépések után pedig Allahra kell bízni magunkat.

Egyszer Omár kalifa (r.a.) gyorsan elhúzódott egy ledőltni készülő fal közeléből. Akik látták, megkérdezték tőle: „Ó, Hívők Vezére, talán Allah végzetétől próbálsz elmenekülni?” Omár azt felelte: „Egyik végzetbe menekülök a másiktól”.

A materialista gondolkodású emberek azonban eltúlozzák az ilyen cselekedetek jelentőségét, és azt mondják: „ha olyan épületeket építenénk, amelyek elég erősek, semmilyen földrengés nem tudná ledönteni őket”.

De amikor a dolgok az isteni akarattól függenek, az aktív ok legyőz mindenféle óvintézkedést, az isteni akarat mindenképpen megnyilvánul. Jó példa erre a Kobe-i földrengés. Ott az épületek rendkívül erősek voltak. De amikor a földrengés bekövetkezett, felrobbantak a gázcsövek, a tűz elterjedt, és mintegy hatezer ember halt tűzhalált. A földrengés nem tartott tovább húsz percnél, de elegendő volt ahhoz, hogy az emberek hosszú éveken keresztül felhalmozott tulajdonát elpusztítsa.

Allah szolgálai vagyunk, ezért kötelességünk megtenni a szükséges lépéseket, és felkészülni a jövőbeli katasztrófákra. De tudnunk kell, hogy ezek a lépések semmiféle garanciát nem jelentenek a végzet ellen. Csak annyiban hozhatnak eredményt, amennyiben egybeesnek az isteni rendeléssel. Ha másként viselkednénk, az olyan lenne, mint ahogy Thamúd népe viselkedett Ád népével kapcsolatban.

Thamúd népe nemtörődöm módon nem tulajdonította Allah haragjának Ád pusztulását, mert lázadók voltak Allah ellen. Azt mondták: „Ád törzse azért pusztult el mert nem emeltek elég erős épületeket, hanem a puha homokra építkeztek. Mi sziklára építettük a házainkat, ezért minket nem sújthat semmilyen katasztrófa”. És valóban, sziklás fennsíkra épített, nagyon erős kőházakban laktak. Azonban mégis elpusztultak, mert letévelyedtek a helyes útról.

Szörnyű zaj támadt a föld alól, és elpusztította őket. A Mindenható Allah azt mondja:

„És a Kiáltás legyőzte a bűnösöket, és élettelenül feküdtek otthonaikban a földön, mintha sosem éltek volna ott. Bizony, Thamúd népe nem hitt Urukban. El hát Thamúddal!” (Korán, 11:67-68)

Egyértelmű, hogy az erős épületek emelése önmagában nem véd a természeti katasztrófák ellen. Mert az olyan viselkedés, ami magára vonja Allah haragját, mint például a bűn, lázadás, hálátlanság, elkerülhetetlenül Allah büntetéséhez vezet. Amikor a föld és a tengerek rendjét felborítják, a katasztrófák egymást követik. Ezt az igazságot a Kegyes Korán is hangsúlyozza:

„Romlás terjedt a földön és a tengeren amiatt, amit az emberek keze tett, hogy Allah megízleltesse velük egy részét annak, amit cselekedtek, hogy visszatérhessenek” (Korán, 30:41)

Az ájában említett büntetés csak részleges, utal arra, hogy a fő, teljes büntetés majd a Túlvilágon fog bekövetkezni. Azt is mondja, hogy ez a büntetés figyelmeztetés.

Ezért manapság az embernek a Mindenható Allahnál kell menedéket keresnie, még jobban, mint eddig bármikor, és az Ő bocsánatát kell kérnie. Mert Allah azt mondja a Koránban: **„Allah nem fogja megbüntetni őket, amíg az Ő bocsánatát kérik”** (Korán, 8:33).

Amellett, hogy két raka önkéntes ima után Allah bocsánatáért fohászkodunk, az Ő kegyelmében és Irgalmában kell menedéket keresnünk, mert Ő azt mondja: **„Ti hívők! Keressetek segítséget a türelemben és az imában! Bizony, Allah a türelmesekkel van.”**

(Korán, 2:153).

Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta: „Aki megsegít valakit, akit katasztrófa sújtott, azt Allah kétszeresen fogja jutalmazni”. Nem szabad elfelejtenünk, hogy éppen mi is lehetnénk a károsultak helyében, ők pedig a mi helyünkben. Ezért bőkezűnek kell lennünk velük, hogy ezzel is kimutassuk az Allah iránti hálánkat. Segítenünk kell a katasztrófa sújtotta, sebesült, csüggedt embereknek, amennyire csak tudjuk, enyhíteni fájdalmukat és szomorúságukat.

Másrészt viszont arra is ügyelnünk kell, hogy a katasztrófa után még több jótettet cselekedjünk, ahogy Dzselaleddin Rúmi mondja: „Ilyen esetben fohászkodj Allahhoz! Sírj, magasztald Allahot, és cselekedj még több jót!”.

Mert egy ilyen szörnyű katasztrófa után, amely emberek ezreit ölte vagy sebesítette meg, mi vagyunk azok, akik ezen a világon maradhattak, hogy növeljék jótetteik számát. Bizonyos értelemben visszaadatott nekünk az életünk. Megvan a lehetőségünk arra, amire már nem lesz az Utolsó Napon, amikor annyian kérik majd: „Urunk! Küldj minket vissza a világba, hogy jókat cselekedhessünk”. Ezért ezektől a katasztrófáktól fel kell ébrednünk. Ki kell használnunk a lehetőséget, meg kell változtatnunk az életünket, és gyakran el kell gondolkodnunk a halálról ennek a tanácsnak a szellemében: „Halj meg még a halálad előtt”. Türelemmel, önátadással, állhatatossággal és imákkal kell edzeni szívünket a Mindenható Allahnak való nyugodt alávetettségben.

A következő ájában, amelyben Mózes próféta (a.s.) a Mindenható Allahnál keres menedéket, amikor a Sínai hegyet földrengés rázza meg, fontos lecke van számunkra:

„És Mózes kiválasztott a népéből hetven férfit, hogy jöjjenek vele az általunk kijelölt időben, és elérte őket a földrengés, és Mózes azt mondta: „Uram, ha úgy akartad volna, elpusztítottad volna őket, és engem. Uram! El fogsz-e pusztítani min-

ket azért, ami az ostobák tettek közülünk? Nem más ez, mint próbatétel Tőled, amivel tévelygésbe viszed azt, akit akarsz, és vezeted azt, akit akarsz. Közel vagy Te hozzánk, add meg hát nekünk a Te megbocsátásodat, és irgalmazzak nekünk, bizony, Te vagy a legjobb Megbocsátó.” (Korán, 7:155)

Láthattuk tehát, hogy maguk a próféták sem kerülhették el a próbatételeket. Rettenetes nehézségekkel tétetett próbára az Allah iránti hálájuk, elkötelezettségük, félelmük és reményük. Végül azonban mindig fenntartották a félelem és remény egyensúlyát, és ők lettek az emberiség kiválasztott vezetői, akik kiérdemelték Allah megelégedését. Nekünk is valamennyiünknek arra kell törekednünk, hogy a Mindenható Allah parancsainak megfelelően éljünk, és a könnyebbségek és nehézségek közepette is fenntartsuk szívünkben a félelem és remény egyensúlyát.

Urunk! Védeld meg a muszlimok közösségét minden bajtól, katasztrófától és szenvedéstől, és a Te haragodtól. Vegyél minket azok közé, akik elnyerik a Te kegyelmedet a félelem és remény közepette mutatott türelemmel, nehézségben és könnyebbségben is. Árássz szívünkre nyugalmat és békességet. Add, hogy a szenvedés és fájdalom sötét éjszakáiból áldott és boldog hajnalra ébredjünk. Ámin.

Az ima

Az emberi élet a világ Teremtőjéhez vezető út keresésének megnyilvánulása. Ez természetes következménye annak, hogy az ember természetében benne van a vallásosság és az istenszolgálat. Azok, akik megfosztják magukat az isteni igazságtól, irracionális és logikátlan viselkedésbe bonyolódnak: véges, anyagi dolgokat, embereket vagy akár állatokat imádnak.

Ahogy azt ez a Korán-ája is kijelenti, az embernek mindenképpen szüksége van arra, hogy a Mindenható Allah szolgálatában éljen: ***“Nem másért teremtettem a dzsinneket és az embereket, mint hogy engem szolgáljanak”.***

Ezért a lelki békét és nyugalmat csak akkor érhetjük el, ha ezt a természetes hajlamot az emberi becsületnek és méltóságnak megfelelően használjuk ki. Mert az ember azért lett erre a világra teremtve, hogy az isteni művészet megnyilvánulása legyen, és megbízott az istenszolgálat feladataival, és azzal, hogy tisztelje és imádja Allahot. Olyannyira igaz ez, hogy minden tiszteletre méltó tulajdonság, ami az embereknek adatott, annak a függvénye, hogy mennyire teljesítik ezeket a kötelességeiket.

A Korán egy másik ájája azt mondja: ***„Mondd: Uram nem törődne veletek, ha a fohászotok nem volna”*** (Korán, 25:77).

A Mindenható Allah újra és újra kijelenti, hogy az örök veszteségtől csak az menekülhet meg, aki amellet, hogy hisz, jótetteket is végez. Ezért azok a hívők, akik ép szívvel kívánnak Uruk jelenlétébe lépni, átadják magukat az istenszolgálat virágzó tavaszának,

a jótettek cselekvésének, és ezáltal haladnak az Urukkal való találkozás felé. És bizony, a legnagyobb és legfontosabb istenszolgálat, ami a legközelebb viszi a szolgát Urához, az az ima. Mert az ima, lényegét és általánosságát tekintve, minden istenszolgálat magja.

A világmindenségben minden teremtmény, a Nap, a fák, a növények, az állatok, mind folyamatosan Allahot magasztalják. A szárnyaló madarak, a hegyek és a sziklák a maguk titkos módján imádkoznak. A növények állva imádkoznak, az állatok meghajlásban, az élettelen dolgok leborulásban. A mennyei teremtmények mindeme formákban imádkoznak: vannak angyalok, akik állva, vannak, akik meghajolva, vannak, akik leborulva imádkoznak. Az emberiség imája mindezeket magába foglalja. Ezért azok, akik tiszta szándékkal, őszinte szívvel imádkoznak, végtelen jutalmat és spirituális fejlődést nyernek az ima által – amely magába foglalja az égi és a földi teremtmények mindegyikének imádságát.

Ezért van az, hogy az ima az Allahhal való találkozást jelenti a hívőnek. Ahogy Allah mondja a Koránban: **„Borulj le, és közeledj (Allahhoz)!”** (Korán, 96:19).

Az igazi imában az imádkozó maga mögött hagy mindent, Allahon kívül – kitöröl szívéből minden evilági dolgot. A szolga és Ura találkoznak. A napi öt ima akkor tétetett kötelezővé, amikor a Mindenható Allah felvitte magához Mohammed Próféta (s.a.w.) a legfelső égbe, hogy személyesen találkozzék Urával. Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondta: „A szemem fénye az ima”. A tökéletesség, a lelki béke és Allah közelsége csak az ima által érhető el. Az ima rangja olyan ezen a világon, mint Allahot látni a Túlvilágon. Mert ezen a világon az imában lehetünk legközelebb Allahhoz. A legmagasabb spirituális szint, a legédesebb ízű istenszolgálat az ima. Azt is mondhatnánk, hogy minden egyéb istenszolgálat voltaképpen az imára való felkészülés. Ezért mondta azt Mohammed Próféta

(s.a.w.) az imáról: „Az ima a vallás oszlopa, a hit és a szív fénye, és siker kulcsa, és a hívő felmenetele Allah színe elé.”

Az ima titka talán ebben az ájában nyilvánul meg legjobban: **„Emlékezzetek meg Rólam, hogy Én is megemlékezzem rólatok”** (Korán, 2:152).

Annak a feltétele azonban, hogy ennek a titoknak minden jelentését előnyünkre fordítsuk, az ihszan, amiről egy hadiszban azt olvashatjuk: „Az ihszan azt jelenti, hogy úgy szolgálod Allahot, mintha látnád Őt. Mert ha te nem is látod, Ő bizony lát téged.”

Nincs az imához fogható istenszolgálat. Aki imádkozik, az nem foglalkozhat közben semmivel. Az ima kedvéért fel kell adnia minden mást. Az Igazsággal való találkozást jelenti. A többi istenszolgálat esetében ez nem így van. Például, attól, hogy valaki bőjtől, még árulhat vagy vásárolhat a piacon. Az imádkozó azonban kizárólag imádkozik. A teste és a lelke is az isteni jelenlétben van.

Egy ájában azt olvashatjuk: **„És ha az imát befejeztétek, emlékezzetek meg Allahról állva, és ülve és az oldalatokon fekve, de ha biztonságban vagytok, tartsátok meg az imát. Bizony, az ima kötelesség a hívőknek a maga idejében.”** (Korán, 4:103). Az igazi hívők a napi öt ima elvégzésével szerzik meg Allah örökkévaló kegyeit és ajándékait, és önkéntes imákkal emelik még magasabbra rangjukat. Az igazakhoz csatlakozhatnak majd, akik a biztonság és elégedettség földjére fognak lépni, ahogy a Korán mondja: „Térj vissza Uradhoz!” Az állhatatos ima megmenti a hívőt attól, hogy saját vágyainak örvényébe zuhanjon. Ahogy a Korán mondja: **„Tartsátok meg az imát! Bizony, az ima távol tart a rossztól és erkölcstelentől”** (Korán, 29:45)

Az ima elvonja a hívőt a rossztettektől mielőtt imádkozna, az ima alatt és az ima után is. Ha valaki nem hagy fel a rossztettekkel,

annak az imája nem igazi ima. Mohammed Próféta (s.a.w.) így írta le ezeknek az embereknek az imáját: „Ha valaki imádkozik, de az imája nem távolítja el a rejtett és nyilvánvaló bűnöktől, az csak távolabb kerül Alláhtól”.

Ezért ima közben a legfontosabb dolog a teljes alávetettség Allahnak, a tiszteletteljes áhítat (khusú). Az Iszlám törvényei szabályozzák az ima külsőségeit. Az az ima azonban, amelyet nem tudatos szívvel és tiszteletteljes áhítattal végzünk, nem igazi ima. Ezért a tökéletes ima csak akkor lehetséges, ha az Iszlám által előírt külső szabályokat a szívre vonatkozó, spirituális szabályokkal együtt alkalmazzuk.

Bahauddin Naqšiband-et egyszer megkérdezték: „Hogyan érheti el a szolgáló a tiszteletteljes áhítatot az imában?”

Ő azt felelte: „Négy dolog által:

1. Megengedett (helal) ételt eszik,
2. Tudatos odafigyeléssel végzi el a rituális mosdást,
3. Amikor kimondja az ima kezdetét jelző első tekbert (Allahu Akbar), Allah jelenlétében érzi magát,
4. Az imán kívül sem feledkezik el Allahról.”

Az az ima, amelyet a feltételeinek teljesítése nélkül vagy nemtörődöm szívvel végeznek, csak szegény az imádkozónak. A Korán azt mondja erről: „**Jaj az imádkozóknak, akik imájukban hanyagok! Akik azért cselekszenek, hogy mások lássák őket.**” (Korán, 107:4-6)

Tehát aki nem úgy imádkozik, hogy betartja az ima elengedhetetlen feltételeit, vagy nincs tudatában annak, hogy az isteni jelenlétben van, és az ima alatt is az evilági dolgok foglalkoztatják,

az nem igazi imádkozó. Imája ebben a világban marad, és nem kap érte fizetséget a Túlvilágban.

Akik megértik az ima lényegét, azoknak valóban az ima a szemük fénye. Amikor felállnak az imához, megszabadulnak az evilágtól, és úgy érzik, mintha már a túlvilági összegyűjtés helyén lennének. Az evilág képei vagy a képzeletük nem homályosítják el az imát. Megízlelik az igazi spiritualitás ízét.

Aisa (r.a.) azt mondta: „Néha, mikor a Próféta (s.a.w.) felállt imához, olyan hangot hallottunk a mellkasából, mint az edényben forró víz. Amikor az imára hívást olvasták, teljesen megfeledezett a környező világról, mert arra gondolt, hogy Allah jelenlétébe indul.”²⁸

Mohammed Próféta (s.a.w.) imája a példa számunkra. Amilyen mértékben meg tudjuk közelíteni, olyan mértékben leszünk sikeresek. Akik azonban még nem érték el a tökéletességet az imájukban, azoknak sem szabad feladniuk a reményt, hanem tovább kell küzdeniük. Ahogy egyetlen arany kimosásához több tonna agyagot kell megmozgatni, ugyanolyan türelemmel és állhatatossággal kell javítani az imáinkon.

Ezért kell a gyakorlatban is megvalósítanunk ezt a hadíszt:

„Úgy végezd minden imádat, mintha az lenne az utolsó imád! Ne mondj semmit, amit holnap sajnálnod kellene, és hagyd magad mögött mindazt, amire az emberek vágyakoznak!”²⁹

Ali (r.a.) egészen elsápadt, mikor felállt az imához. Egyszer megsebesült egy nyíltól a lábán. Arra kérte a társait, hogy akkor húzzák ki a nyilat a sebből, amikor imádkozik. Annyira elmerült az imában, hogy észre sem vette, mikor a nyilat kihúzták.

28. Abu Dawud, Salat, 157; Naszai, Sahw, 18

29. Ibn Majah, Zuhd, 15.

Khatam-i Asszam azt mondta: „Készülj fel imádra a lehető legjobban. Aztán tedd a Kábát a két szemed közé, a Szírat hídját a lábad alá, a Paradicsomot a jobb oldaladra és a Poklot a bal oldaladra! Félelemmel és reménnyel telden lépj a Mindenható Allah jelenlétébe, és képzelj azt, hogy Azráel hamarosan eljön az életedért, és hogy ez az utolsó imád a világon! Tudatosan és átélessel mond ki a Mindenható Allah magasztalását: Allahu Akbar! Lassan kezd a Korán ájait olvasni, és gondolkodj a jelentésükön! A lelked is hajoljon meg áhítattal, és boruljon le teljes alázatban. Tested kövesse az ima kötelező mozdulatait, de a szíved maradjon leborulva a Mindenható Allah előtt, s egy pillanatra se szakadj ki a közellét állapotából.”

Dzselaledin Rúmi azt tanácsolja az imádkozónak:

„Tudatosan keresd az imából származó előnyöket, ne csak külsőleg, hanem spirituálisan is! Ne legyél olyan, mint a csipegető madár – ne úgy tedd homlokod a földre és ne úgy emeld fel, hogy nem vagy tudatában Allah fenségének!

Annak az imája, aki őszintén fohászkodik, és sír a vágytól, hogy Allahal találkozzék, olyan értékes, hogy maga Allah köszönti őt: örömmel látlak, ó szolgám!”

Egy másik hadiszban azt olvashatjuk: „Aki megfelelően végzi a rituális mosdást, tökéletesen végrehajtja a meghajlást és leborulást, és áhítatos alázatossággal áll Allah előtt, annak imája fehér fényként emelkedik fel. Aki viszont hanyagul végzi a moskodást, és nem imádkozza az imát a maga idejében, annak az imája úgy emelkedik fel, mint egy sötét lepel. Addig emelkedik, amíg Allah engedi, aztán pedig felgöngyölik, mint egy szőnyeget, és az imádkozó arcába hajítják.”

És Mohammed Próféta (s.a.w.) azt is mondta: „Két ember imádkozik egy időben ugyanazon a helyen, de a különbség akkora köztük, mint az ég és a föld között.”

Ezért mondja a Korán, hogy azok az igazi hívők, akik őrzik az imát, és állhatatosak a megtartásában: **„Ők azok, akik őrzik az imájukat”** (Korán, 70:34)

Szintén a 70. szúrában olvashatjuk, a 23. ájában: *„Akik állhatatosak az imában”*.

Dzselaleddin Rúmi így magyarázza ezt az áját:

„A szolga fenntartja az ima állapotát az imában és az ima után is. Így az egész életét tiszteletteljes áhítatban és erkölcsi tisztaságban tölti, őrzí a szavait és a szívét. Ilyen azoknak a viselkedése, akik a Mindenható Allahot szeretik. Az imát, ami a bűntől távol tart, naponta ötször végezzük. De azok, akik a Mindenható Allahot szeretik, mindig az ima állapotában maradnak, mert a szeretetnek az a szikrája, ami a szívüket és legbelső énüket lángba borította, nem nyugszik meg a napi öt imától. Akik a Mindenható Allahot szeretik, azoknak az ima olyan, mint a halnak a víz. Ahogy a hal nem élhet víz nélkül, úgy a szerető lelke sem találhat békét az állandó ima nélkül. Aki a Mindenható Allahot szereti, annak nem jönnek az ajkára ezek a szavak: ne látogass meg túl gyakran! Aki szeret, annak a lelke mindig szomjazik. Ha valaki szeret, annak ezer évnek tűnik az is, ha csak egy pillanatra van távol a szeretettől. És ha ezer évet tölt szeretettjével, az is csak annyi számára, mint egy pillanat. Ezért marad mindig az ima állapotában az, aki a Mindenható Allahot szereti, mert ilyen módon lehet az Ő közelségében. Ha csak egyetlen rakát elmulaszt is, úgy érzi, ezer imát hagyott ki.”

Az ima voltaképpen a rituális mosdás, a wudú elvégzésével kezdődik. Annak a jelképe ez, hogy az imának vannak fizikai és spirituális vonatkozásai is: a hívő megtisztul testileg és lelkileg is.

Röviden, az ima külső és belső cselekedetek végrehajtását is jelenti, és eszköze az idő megfelelő beosztásának és életünk megszervezésének is.

A spiritualitás bőséget és jólétet kínál azáltal, hogy az isteni jelenlétben vagyunk, mély gondolkodást és megnyugvást nehéz időkben, még több örömet a könnyebbségben, támogatást és védelmező hitet.

A társadalom szempontjából az ima az egység, szilárdság, testvériség és barátság eszköze.

A szív és a lélek szempontjából a szív tavaszát hozza el az őszi hit, érzelmi teljesség, szeretet és szerénység szépségeivel, amiket az isteni jelenlétbe való emelkedés által nyerhetünk.

Azt is meg kell említenünk, hogy az ima elhagyására semmiféle indok nem elegendő. A harcosoknak még a csata hevében is imádkozniuk kell, egymást váltva.

Az egyik legfontosabb dolog az imával kapcsolatban az, hogy a megfelelő időben végezzük el. Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondta: „Allah elégedett azokkal, akik az imaidő elején elvégzik az imát, és megbocsát azoknak, akik az imaidő végéig elvégzik”.

Az ima alávetettséget jelent, ezért alsóbb énünk nem szereti. Ez önmagában is elegendő bizonyíték lenne arra, hogy az Iszlám igazság, és hogy az ima az istenszolgálat legmagasabb foka. És az ima az, ami a hívőket a hitetlenektől megkülönbözteti, és ez a vallás oszlopa. Ezért a legkomolyabban az imával kell majd elszámolnia a hívőnek. Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondta: „A legelső

dolog, amit az Ítélet Napján számon fognak kérni, az ima lesz. Aki-nek ez az elszámolása jól sikerül, az megmenekül, akinek nem, az büntetést fog kapni.”

Amikor eljött az imaidő, Abu Bakr (r.a.) azt mondta a társai-nak: „Ó, emberek, álljatok fel az imához! Oltuk ki a Pokol tüzét, amit a bűneitekkel gyújtottatok meg.”

A kötelező imákat a férfiaknak közösségben kell végezniük. A közösségi ima megtartása a muszlim közösség fő tartóoszlopa. Allah Küldötte (s.a.w.) soha nem mulasztotta el a közösségi imát, kivéve élete utolsó napjaiban, súlyos betegsége alatt. A következő történet jól megvilágítja a közösségi ima fontosságát.

Egyszer Abdullah ibn Umm Makthum, Mohammed Próféta (s.a.w.) egyik társa, aki vak volt, engedélyt kért a Próféától (s.a.w.), hogy távol maradjon a közös imától: „Allah Küldötte, ismered a helyzetemet, vak vagyok, és az úton fák, sziklák és veszélyes állatok vannak. Nem tudok mindig találni valakit, hogy elvezessen a mecsetbe.”

Allah Küldötte (s.a.w.) megkérdezte: „A házában hallod-e az imára hívást?”

Amikor Abdullah igennel válaszolt, azt mondta neki: „Aki hallja az imára hívást, azoknak el kell jönniük, még ha térden csúszva is!”³⁰

Az ima pajzs az evilági bajok és katasztrófák, és a Pokol tüze ellen is. A Mindenható Allah azt mondja: „***Ti hívők! Keressetek segítséget a türelemben és az imában. Bizony, Allah a türelme-ssekkel van.***” (Korán, 2:153)

30. I. Canan, Kutub-u Sitte VIII, 256

Ezért vannak a kötelező imákon kívül ajánlott, szorgalmi és önkéntes imák is. Az őszinte hívők imádkoznak, ha félnek, ha segítséget látnak, és éjszakánként is. A Korán így írja le őket: **„A jelük az arcukon van a leborulás nyomától”** (Korán, 48:29).

Az ima öröm nekik. Ezért végeznek önkéntes imákat, hogy fenntartsák ezt az állapotot. Mohammed Próféta (s.a.w.) addig imádkozott éjszakánként, míg a lábai egészen bedagadtak, és addig olvasta a Koránt, amíg teljesen ki nem fáradt, pedig nem is voltak bűnei. Ezért a kötelező imáknak nem szabad visszatartani minket attól, hogy önkéntes imát is végezzünk – ahogy az önkéntes imákat sem végezhetjük a kötelezők rovására.

Aisa (r.a.) arról számolt be: „Egész életemben csak egyszer láttam Allah Küldöttét (s.a.w.) a duha (délelőtti) imát imádkozni, mégsem hagytam fel vele egész életemben”.

A legértékesebb az az önkéntes ima, amit éjszaka végzünk, vagyis a tahadzsud. Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta:

„A legjobb ima a kötelező imák után két raka az éjszaka közepén.”

„Két raka ima éjszaka jobb nektek, mint az egész világ és ami benne van. Ha nem tudnám, hogy nehézséget okozok ezzel a népemnek, kötelezővé tenném nekik a két raka imát éjszaka.”

A Mindenható Allah így írja le azokat az embereket, akiknek a Kert lesz majd az osztályrészük: **„Éjszaka csak keveset aludtak, a hajnal előtti órákban Uruk bocsánatáért könyörögtek”** (Korán, 51:17-18).

Shaqiq Balkhi azt mondja:

„Öt dolgot kerestünk, és másik öt dologban találtuk meg:

1. A bőséges ételt a délelőtti imában,

2. a fényt a sírban az éjszakai imában,
3. a választ Munkar és Nakir kérdéseire a Korán olvasásában,
4. a gyors áthaladást a Szirat hídján a bűjtölésben és az adakozásban,
5. a Trón árnyékát abban, hogy titokban emlékezünk meg Urunkról.”

Egy hadíszt qudsziban Allah azt mondja:

„A legkedvesebb számomra, amivel a szolgálom közelebb kerülhet Hozzám, az, amit kötelezően megparancsoltam neki. Szolgám tovább közeledhet Hozzám azzal, hogy önkéntes istenszolgálatot végez, és akkor szeretni fogom...”³¹

Ramadán hónapja, a kegyelem, megbocsátás és áldások ideje a jótettek hónapja is, amelyekkel a hívő elnyerheti Allah szeretetét. Aisa (r.a.) azt mondta: „A Próféta több istenszolgálatot végzett Ramadánban, mint bármikor máskor. És a hónap utolsó napjaiban az erőfeszítései még inkább növekedtek.”

Egy hadíszt szerint: „Aki Ramadánban imádkozik éjszakánként, őszinte szándékkal és Allah jutalmát várva, annak a korábbi bűnei megbocsátatnak.”

A tarawih ima a Ramadán-éjszakák feldíszítésének egy módja. Arra azonban ügyeljünk, hogy a tarawih során, mint bármely más imában, tartsuk be az ima feltételeit és oszlopait.

Urunk! Add, hogy imáink valódi tartalommal és jelentéssel bírjanak, és elfogadásra találjanak Előtted! Add, hogy az ima legyen a szemünk fénye és a szívünk öröme mindkét világban.

Urunk! Add, hogy az utolsó időnk ebben a múlandó világban az ünnep hajnala legyen. Ámin.

31. Bukhari, Riqaq, 38

A Próféta (s.a.w.) szeretete

Mohammed (s.a.w.) fénye (*Nur al-Mohammadiyya*) az univerzum alapja, amely az isteni szeretet által teremtetett. És ennek az univerzumnak a lényege az emberi lény.

A mohammedi valóság (*Haqiqat al-Muhammadiyya*) a szeretet megnyilvánulásának tükre. Az ég és a föld a Szeretet fényén keresztül teremtetett. Ő az egész teremtés központi oszlopa. A Mindenható Allah a saját Nevével együtt említi a Prófétát (s.a.w.) nevét, és a múlt általunk ismeretlen mélységeiben írta fel e Nála lévő jól őrzött táblára: Nincs más istenség, csak Allah, és Mohammed az Ő küldötte (La ilaha ill' Allah, Muhammad raszullallah).

Ádám próféta (a.s.) Mohammed Prófétát (s.a.w.) kedvéért kérte a Legmagasztosabb Allah bocsánatát, akinek a nevét látta a mennyben, mielőtt a földre küldetett volna. Allah megbocsátott neki, és azt mondta:

„Ó, Ádám! Ő az, akit legjobban szeretek. Ha kérsz tőlem, az ő nevéért kérj. Mert az ő kedvéért bocsátottam meg neked. Bizony, ha Mohammed nem lenne, téged sem teremtettelek volna.” (*Hakim, Mustadrak, II; Beyhaki, Delil, V, 488-489*)

Ahogy a tanúságtételben is kijelentjük, Mohammed Prófétát (s.a.w.) szolgálja. De ezt a „szolgát” nem a közönséges emberek mérceje szerint kell néznünk. A mi felfogásunk a mohammedi valósággal kapcsolatban nem különbözik egy gyermek felfogásától a metafizikai kérdésekkel kapcsolatban. A Prófétát (s.a.w.) kiválasztott küldött a szolgák között, és ő a föld koronája. Olyan nagy, hogy az

összes küldött neve az ő neve alatt lett összegyűjtve. És az Iszlám, az általa elhozott vallás az, ami által a saríja elérte a tökéletességet.

Az evilág királyait mindig is kísérték a hatalom bizonyos jelei. Beszédekben és prédikációkban említették őket. Nevüket és képmásukat pénzermékre nyomták. Egy idő után azonban ők maguk és hatalmuk is elenyészett. De a próféták nevét hordozó prédikációk soha nem semmisülnek meg. A próféták, és örököseik – Allah barátai – hatása örökké tart. Maradandóvá váltak a Mindenható Allah színe előtt és a hívők szívében is. A királyok és államfők hatalma véges, ideiglenes – sőt, nagyon is hamar elmúlik. A próféták és Allah barátai azonban a Mindenható Allah által kiválasztott, magas spirituális rangú vezetők. Kivételes lelkek, akik feláldozták a végezt a végtelenért, és megmenekültek a megsemmisüléstől. A lelkek szultánjai ők, akik vezetése a Túlvilágon is megmarad. A mi vezetőn, Mohammed Próféta (s.a.w.), a Kiválasztott a legelső mindezeknek a vezetőknek a sorában.

Míg a királyok neve feledésbe merül, a Próféta (s.a.w.) neve örökké fennmarad a földön, az égben és a szívekben. Ezért evilági királyok és uralkodók neve helyett az ő nevét kell szívünkbe írunk a szeretet kitörölhetetlen tintájával.

A Kegyes Korán azt mondja:

„Allah nem bünteti meg őket, amíg te közöttük vagy.” (Korán, 8:33)

Ez az ája, amely a mekkai hitetlenekkel kapcsolatban küldött le, azt is jelenti, hogy azok a hívők, akik szívükben szeretetet éreznek a Világok Kegyelme, Mohammed Próféta (s.a.w.) iránt, sokszoros jutalomra számíthatnak. Más szavakkal szólva, minél inkább tele van a hívő szíve szeretettel Allah Küldötte (s.a.w.) iránt, annál inkább megmenekül az isteni haragtól és büntetéstől. Ez a

Legmagasztosabb Allah ígérete. A Mindenható Allah nem büntet meg és nem pusztít el minket, ha a szívünkben ott az őszinte szeretet az Ő Küldötte (s.a.w.) iránt.

Allah barátai és az igazi hívők a Próféta (s.a.w.) szeretetével fényesítik a szívüket, amíg a legtisztább és legfinomabb vésetek is láthatóvá válnak szívük tiszta tükrében. A fizikai tükrökben csak kézzelfogható, anyagi dolgok, formák, színek tükröződhetnek. Allah barátainak és az őszinte hívőknek azonban isteni fény ragyog szívük tükrében.

Akik szépek, szívesen látják magukat a tükörben. Szemeket és szíveket keresnek, amelyekben szépségük tükröződik. Ez a kívánság a világmindenség és az emberi lények teremtésének oka. A Mindenható Allah azt mondja egy hadisz kudszában:

„Rejtett kincs voltam. Azt akartam, hogy megismerjenek, ezért teremtettem a teremtést.”

Mivel a teremtés az Ő Fényével kezdődött, a világon minden próféta, Ádámtól (a.s.) kezdve, az Ő Fényének szépségét és kiáradását hordozta.

Minden szépség Allahé. Minden szépséget Ő teremtett. Amiben szépség van, az az Ő szépségének visszfénye. Nincs olyan világ a földön, amely ne az Ő Fényét tükrözné. A Legmagasztosabb Allah nélkül semmi nem létezhetne. Ő létezik, és ezért léteünk mi is. Az Ő isteni Fénye soha nem halványul el.

Dzselaledin Rúmi így írja le ezt a szépséget a Meszneviben:

„Mikor Gábiel kitárta egyik szárnyát, az átfogta a Keletet és a Nyugatot. Amikor a Próféta (s.a.w.) látta őt, csaknem elalélt Annak a Nagyságától, aki ezt a szépséget adta Gábielnek.

Am ha a Próféta (s.a.w.) kitárta volna lényegének elképzelhetetlen szárnyait, Gábiel alélt volna el, és nem tért volna magához soha többé.

Mert mikor a Küldött (s.a.w.) a végső határt jelző túskefához ért, Gábielnek meg kellett állnia, és nem kísérhette tovább.”

Allah Küldötte (s.a.w.) a legszeretettebb minden lény közül, felettük áll különleges személyiségeivel. A legcsodálatosabb és legkiemelkedőbb jellemű a múltban és a jövőben, a legirgalmasabb az emberek között, az egyetlen vezető és tanító. Abból a szívtelen népből, amelynek tagjai elevenen temették el saját lányaikat, olyan embereket nevelt, akik sírtak Allah szeretetétől, és megtanította nekik a Könyvet, a titkokat és a bölcsességet. Jobban kell őt szeretnünk mindennél és mindenkinél a teremtésből, hogy a tökéletes hitet elérhessük.

„Egyikőtök sem igazi hívő, amíg nem szeret engem jobban, mint a szüleit, a családját, és minden emberi lényt.”

Ez a hadis figyelmeztet arra, hogy a tökéletes hitet a Próféta (s.a.w.) szereteten keresztül érhetjük el. Az elégedettség és jóság kapui zárva vannak azok előtt, akik távol vannak ettől a szeretettől. Minden más szeretet magvai csak az ő szeretetének földjében csírázhatnak ki. Ő a szívek elégedettségének és jóságának forrása. Az ő szeretete számos kőszívet változtatott gyémánttá, tett aranyhoz vagy ezüsthöz hasonlóvá.

Társai, akik az elsők voltak azok közül, akik az ő szeretetében nőttek fel, semmi máshoz nem hasonlítható légkörben éltek. A következő történetek jó betekintés nyújtanak ebbe:

Kab lánya, Nasziba más muszlimokkal együtt részt vett az uhudi csatában. Miközben ő vizet hordott a sebesült harcosoknak, a muszlimokat visszavonulásra kényszerítette és szétszórta az el-

lenséges sereg. Ekkor Nasziba a Prófétához (s.a.w.) futott, és bátran védelmezte őt az ellenség nyilaitól és köveitől, bár közben 12 helyen is megsebesült. Mohammed Próféta (s.a.w.) így dicsérte őt: „Nasziba ma felülmúlta a többi hőst”. Bátorsága és eltökéltsége miatt Allah Küldötte (s.a.w.) szerette és dicsérte Naszibát, aki az Iszlám későbbi századaiban is a muszlim nők példaképe volt.

Más példákkal is találkozhatunk a Próféta (s.a.w.) szeretetére. Egyszer, mikor Allah Küldötte (s.a.w.) összehívta a muszlimokat, az egyik társa, Szawban, folyamatosan őt nézte, és látszott rajta, hogy nagyon szomorú. Ez felkeltette Mohammed Próféta (s.a.w.) figyelmét, és megkérdezte: „Mi a baj veled, Szawban?”

Szawban azt felelte: „Ó, Allah Küldötte! annyira szomorú vagyok, ha nem láthatlak téged. Ez így van ezen a világon, és mi lesz vajon a Túlvilágon? Ott te majd a többi prófétával leszel. És honnan is tudhatnám, hogy hol leszek én akkor! És, ha nem kerülök a Paradicsomba, akkor soha többé nem láthatlak téged. Ez a gondolat megrémít és elszomorít.” Az áldott Próféta (s.a.w.) ezekkel a szavakkal nyugtatta meg őt és a hozzá hasonlókat: „**Az ember azokkal lesz, akiket szeret...**”

Amikor Allah Küldötte (s.a.w.) meghalt, a társai mélyen megrendültek. Úgy érezték, hogy soha többé nem fognak találkozni vele. Abdullah ibn Zaid (r.a.) így fohászkodott Allahhoz: „Ó, Uram, vedd el a látásomat, hogy ne kelljen senki mást látnom ezen a világon a Te Küldötted (s.a.w.) után, akit szerettem!” És fohásza után valóban meg is vakult.

Lehetetlen pontosan leírni a társak szeretetét Mohammed Próféta (s.a.w.) iránt. A számtalan példa közül egy:

Anasz (r.a.) azt beszélte el: „A Próféta (s.a.w.) haját vágtam le éppen. A társai egymással versenyezve próbáltak elkapni minden egyes hajszálat, mielőtt a földre hullott volna.”

A Próféta (s.a.w.) társai azért őrizték meg hajszálait és más tulajdonát, hogy áldást nyerhessenek. Ez az érzés még harc közben is megmaradt szívükben. Khalid ibn Walid (r.a.) Allah Küldötte (s.a.w.) néhány hajszálát rejtette el a turbánja belsejében. A jarmuki csatában elvesztette ezt a turbánt. Megparancsolta a katonáinak, hogy keressék meg. A katonák keresték, de nem találták meg. Khalid azonban visszaküldte őket, hogy keressék tovább. Amikor megtalálták, látták, hogy egy régi, kopott turbánról van szó. Nem értették, hogy miért ragaszkodik hozzá annyira Khalid. Ő így magyarázta el: „Egyszer, mikor Allah Küldötte (s.a.w.) levágta a haját, a társai azon versengtek, hogy hozzájuthassanak egy-két szálhoz. Én is szereztem néhány szálát, és a turbánomba rejtettem. Azóta is áldást jelent számomra. Minden csatát megnyertem, amiben ez a turbán volt rajtam. A győzelmem igazi titka az Allah Küldötte (s.a.w.) iránti szeretetem.”

Ez az az áldás, ami miatt Mohammed Próféta (s.a.w.) hajának és szakállának szálait a mecsetekben őrzik, emlékeztetőül arra, hogy Mohammed Próféta (s.a.w.) szeretete az áldás forrása az ő népének évszázadok óta.

Mint a fenti példákból láthatjuk, az Allah Küldötte (s.a.w.) szeretetéből származó áldások nem csak a spirituális világban nyilvánulnak meg. A külső, anyagi világban is vannak vonatkozásai. Ennek egyik legjobb példája az ottomán birodalom. Államukat davlat al-Muhammadiyya, vagyis mohammedi állam néven nevezték. Az ottomán katonákat is „Mehmetcik” (kis Mehmed) néven illették, arra utalva, hogy ennek a nagy egyéniségnek a kis modelljeként tekintenek rájuk. Az ottomán birodalom azért maradt fenn hosszabb

ideig, mint bármilyen más Iszlám állam, mert Mohammed Próféta (s.a.w.) iránti szeretetük és tiszteletük példa nélkül való volt.

Erre jó példát láthatunk a következő történetekben:

Második Abdulhamid szultán építette a Hidzsaz felé vezető vasútvonalat, hogy a muszlimok könnyebben utazhassanak a Két Sérthetetlen Mecset földjére, és, Mohammed Próféta (s.a.w.) szunnája iránti tiszteletből, azokon a helyeken alakította ki a vasútállomásokat, ahol Allah Küldötte (s.a.w.) is megállt pihenni utazásai során. Még egy vasútvonal építésében is igyekezett kimutatni Allah Küldötte (s.a.w.) iránti tiszteletét és szeretetét.

Egy ottomán tábornok, Fahreddin pasa, Medina városának védője, felújította a medinai mecset Rawda nevű részét. Azt parancsolta a munkásoknak, hogy fakalapácsokat és műanyag alátéteket használjanak, hogy ne csapjanak nagy zajt. A következő Korán-ája miatt parancsolta ezt:

„Ti hívők! Ne emeljétek a hangotokat a Próféta hangja fölé, és ne beszéljétek vele olyan hangosan, ahogy egymással beszéltek, nehogy hiábavalóak legyenek a cselekedeteitek, anélkül, hogy tudnátok.” *(Korán, 9:2)*

Ahogy a Hold a Nap létezésének nyilvánvaló bizonyítéka, úgy tanúskodik Mohammed Próféta (s.a.w.) a többi próféta és Allah barátai, akiket a mohammedi fény ragyog be. Azok, aki teljes szívükből tanúsítják, hogy Mohammed Próféta (s.a.w.) Allah küldötte, mind az isteni fénytől ragyognak.

Bilál (r.a.) azok közé tartozik, akik megtapasztalták ezt az örömet.

Bilál (r.a.) egyszerű rabszolga volt, akinek nem volt sem rokona, sem barátja, senkije. De a Mindenható Allah megajándékozta őt

a hit fényével. És ezután Bilál olyan kitartással ragaszkodott hitéhez, hogy azóta is példa minden muszlim számára a hitért folytatott küzdelemben.

Bilál megismerte a Prófétát (s.a.w.), és a szíve szeretettel telt meg iránta. Úgy érezte, mintha teljes létezése a Próféta (s.a.w.) létezésének részévé vált volna. De a gazdái, akik nem ismerték a hit édességét, kínzásoknak vetették alá, és a tűző napra fektették a sivatag homokjában. A gazdája megkorbácsolta meztelen testét, hogy a vére folyt. És az összegyűlt emberek így kiáltottak neki:

„Te mocskos rabszolga! Fordulj vissza hozzánk, és megmegekülsz!”

De Bilál (r.a.) csak egyre a tanúságtételt kiáltozta nekik.

A feldühödött tömeg ütlegetni kezdte, és túlradó dühükben a nyakába vetett szíjon vonszolták végig Mekka utcáin. De Bilál (r.a.) a Mindenható Allah magasztalásában és a Próféta (s.a.w.) szeretetében keresett menedéket. Ez töltötte meg a szívét, és hatalmasabb volt minden fájdalomnál. A szívébe belefért a világ minden kincse. Pedig az anyagi világban nem volt semmije, és a legnyomorúságosabb helyzetben volt. Még csak egy kis kunyhója sem volt, ahol meghúzhatta volna magát.

A szeretet, amelyet Bilál (r.a.) érzett, egyszerű rabszolgából a legmagasabb rangra emelte őt. Ő lett a Próféta (s.a.w.) müezzinje, aki az imára hívta a muszlimokat. Amikor meghalt, a Próféta (s.a.w.) iránti szeretetből fakadt legutolsó szava is, amikor így szólt a körülötte állókhoz:

„Örvendjetek! A Prófétához (s.a.w.) megyek...”

Ha valaki Mohammed Próféta (s.a.w.) fényét és valóságát Allah egy barátjától kapja meg, az olyannak tekinthető, mintha

közvetlenül a Próféától (s.a.w.) kapta volna meg – ahogy egyik gyertyát meggyújtják a másikról. Az a fény, amely lángra gyújtja a gyertyákat és bevilágítja környezetüket, ugyanabból a fényből származik. Ha valaki az utolsó gyertyáról kapja meg a fényt, az ugyanaz a fény, mint amellyel az első gyertya világított. Ha valaki teljesen elmerül az isteni szépségben, ami valaki máson tükröződik, akkor a szépség, amit szeret, nem más, mint a Mindenható Allah szépsége, amely teremtményeiben tükröződik. És ennek a tükröződésnek legnagyobb megnyilvánulása maga Mohammed Próféta (s.a.w.). Ezért ő az egyetlen híd, amely az emberiséget a Valóságra vezetheti.

A Próféta (s.a.w.) iránti szeretet elsősorban a követésében nyilvánul meg. Minél inkább szereti őt valaki, annál jobban igyekszik követni és engedelmeskedni neki. Ahogy a Fény című szúrában olvashatjuk:

„És tartsátok meg az imát, és adjátok meg a zakátot, és engedelmeskedjeteK a Küldöttnek, hogy kegyelmet nyerhessetek.”

(Korán, 24:56)

Az ima mélysége, a cselekedetek jósága, az erkölcs tisztasága, a szív érzékenysége, az arcok fénye és minden más szépség Mohammed Próféta (s.a.w.) szeretetének tükröződő fénye.

Dzselaledin Rúmi így fejezi ki:

„Jöjj, ó, lélek! Az igazi ünnepnap az, mikor megvalósul a Mohammeddel (s.a.w.) való egyesülés. Mert az evilág fénye az ő szépségének fényéből származik.”

Urunk! Add meg nekünk az áldott napok és éjszakák jutalmát. Add meg nekünk, hogy Mohammed Próféta (s.a.w.) szeretetével a szívünkben tudjuk böjtölni Ramadán hónapját!

A legmagasabb rang: az emberiséget szolgálni

A jellem a vallás lényege. Ahhoz, hogy valaki jó muszlim lehessen, rendelkeznie kell az Iszlám jellemzőivel, amelyeket a Kegyes Korán dicsér, mivel az ember jellemét és viselkedését a Legmagasztosabb Allah teszi teljessé és tökéletessé az Ő Könyvében. Az Iszlám leglényegesebb alapelve az, hogy szeretettel és őszinte hittel forduljunk Allahhoz. Az Allahhoz való fordulás egy módja az emberiség szolgálata. A jó erkölcs és szép viselkedés nem utópia, hanem gyakorlati életstílus. Eszerint az alapelv szerint az emberiség szolgálataval elnyerhetjük a Mindenható Allah megelégedését. Ebből következően, akik másokat szolgálnak, azokat szolgálni fogják akkor, mikor segítségre lesz szükségük. A szolgálat a feltétel nélküli és elengedhetetlen lépés a Legmagasztosabb Allah felé, amit a próféták és Allah barátai is gyakoroltak és tanácsoltak. Élő példái lettek Mohammed Próféta (s.a.w.) mondásának: „Az a legjobb az emberek közül, aki szolgálja az embereket”. Az örök élet csúcsaira az út az emberiség elkötelezett szolgálatán át vezet. Ezért az Iszlám szerint az embereket szolgálni jobb, mint az istenszolgálat önkéntes cselekedetei.

A következő példa a Próféta (s.a.w.) életéből megvilágítja, hogy mire gondoltunk: „Egy rendkívül forró napon Allah Küldötte (s.a.w.) úton volt a társaival. Útközben megálltak pihenni. A társai között voltak, akik böjtöltek, és voltak, akik nem. A böjtölők elaludtak az éhségtől és fáradtságtól. Akik nem böjtöltek, azok vizet hordtak, és felállították a sátrakat, hogy társaik szolgálatára legyen-

nek. Amikor eljött a böjt megtörésének ideje, a Próféta (s.a.w.) azt mondta: Akik nem böjtöltek, azok több jutalmat szereztek ma, mint akik böjtöltek.”

Maga Allah Küldötte (s.a.w.) is a legszebb példát mutatta az emberiség szolgálatára. Nemcsak az első mecset építésében Qubában (egy Medinához közeli kis városban), hanem a medinai mecset építésében is ugyanúgy dolgozott, mint az összes többi társa, pedig azok ragaszkodtak hozzá, hogy ne végezzen fizikai munkát. A Próféta (s.a.w.) szerénysége és mások iránti készséges szolgálata a legkiemelkedőbb példát állította az emberiség elé. Egész életét az emberiség és Allah egész teremtésének szolgálatában töltötte.

Hasonlóképpen, azoknak a szerencsés embereknek az életében, akik Mohammed Próféta (s.a.w.) választották példaképüknek, a legfontosabb példa az emberiség szolgálata volt. Nélkülözhetetlen tulajdonsága ez mindazoknak, akik a Mindenható Allahot és az Ő Küldöttét (s.a.w.) szeretik. Mások szolgálatában olyanok ők, mint a Nap és a Hold: fényt hoznak az egész emberiségnek, amely elér még a világ legsötétebb sarkába is. És bár folyamatosan fényt adnak másoknak, ez semmivel sem csökkenti saját fényüket, épp ellenkezőleg, csak még fényesebben ragyognak tőle. Nem árt nekik sem a tavasz, sem az őszi. Olyanok, mint a hatalmas, bőven áradó folyók, amelyek a végtelen óceánig vezető hosszú útjukon az élet vizével öntözik a virágokat, fákat, itatják az állatokat. A szolgálat emberei segítenek a betegeknek, a szegényeknek, még a törött szárnyú madaraknak is.

Azok a muszlimok, akik megértik a szolgálat lényegét, az emberiség szolgálaként tekintenek saját magukra, még akkor is, ha a legmagasabb uralkodói rangot töltik be. A régi időkben a pénteki beszédben megemlézték az uralkodó nevét, és fohászkodtak érte. Amikor a nagy ottomán szultán, Szelim vette át az Iszlám áldott

földjei felett az uralkodást, az imám az ő nevét olvasta a pénteki beszédben, és a „Két Sérthetetlen Mecset uralkodója” megtisztelő címmel említette. A szultán így utasította vissza ezt a dicséretet: „Nem vagyok a Két Sérthetetlen Mecset uralkodója. Épp ellenkezőleg, a Két Sérthetetlen Mecset szolgálja vagyok”.

Ez a történet jó példaként szolgál azokra az uralkodókra, akik rangjukat nem a zsarnokság és hatalmaskodás eszközének tekintették, hanem lehetőségnek arra, hogy népüket szolgálják.

A teremtmények szolgálata alapvető része a Mindenható Allahhoz vezető szúfi útnak is. Khwajah Udaiddullah al-Ahrar (d. 1490), a híres naksibendi szúfi, annak tulajdonította a szúfizmusban elért magas szintjét, hogy a teremtményeket szolgálta: „Ezeket a szinteken nem azzal értük el, hogy szúfi könyveket olvastunk, hanem azzal, hogy a gyakorlatban is megvalósítottuk mindazt, ami a könyvekben áll”.

Vagyis a könyvek olvasása nem vezet a Mindenható Allahhoz, hacsak a megszerzett tudást fel nem használjuk az emberek szolgálatában.

Ahhoz, hogy a Mindenható Allah elfogadja valakinek a szolgálatát, meg kell felelnie bizonyos feltételeknek. Ha egy hívő jó szolgálatot végez, azt őszinte, tiszta szándékkal és az emberiség iránti szeretetteljességgel telt szívvel kell végeznie. Más szavakkal szólva, nem szabad semmit várnia az emberektől, akiket szolgál, hanem csak a Legmagasztosabb Allah jutalmát a Túlvilágon. Ha ez a feltétel teljesül, akkor akár egy fél datolya is megmenthet minket a Pokol tüzétől.

Ubaidullah Ahrar (q.s.) a következő történetet beszélte el:

Egyszer a piacon jártam, és odajött hozzám egy éhes ember. Azt mondta: „Éhes vagyok, kérlek, adj valami ennivalót Allah ne-

véért”. Nekem nem volt semmi pénzem, sem bármilyen értékes holmim, amiért ennivalót szerezhettem volna ennek az embernek, csak a régi turbánom, amit a fejemen viseltem. Elmentem egy vendéglőbe, és azt mondtam a szakácsnak: „Nézd, vedd el a turbánom. Régi, de tiszta – törölgetheted vele az edényeket. Cserébe adj valamit enni ennek a szegény embernek”.

A szakács enni adott a szegénynek, és a turbánomat is vissza akarta adni, de én ragaszkodtam hozzá, hogy tartsa meg az ételért cserébe. És bár én magam is éhes voltam, megvártam, míg a szegény ember jóllakik az ennivalóból.

Ubaidullah Ahrar (q.s.) később a Mindenható Allah áldásával nagyon gazdag ember lett. Földjein munkások ezrei dolgoztak. Ettől függetlenül sohasem hagyott fel azzal, hogy az embereket szolgálja. Elmesélt egy másik történetet is, ami már élete gazdag napjaiban esett meg:

„Szamarkandban négy beteg diákot ápoltam a Qutbuddin iskolában. Annyira betegek voltak, hogy az ágyukba piszkítottak. A saját kezemmel mostam ki az ágyneműiket és a ruháikat. Annyi időt töltöttem velük, hogy végül én is elkaptam tőlük a betegséget, és ágynak dőltem. De még ekkor is összeszedtem minden erőmet, és felkeltem, hogy vizet hozzak nekik és mossak rájuk.”

Allah barátainak példaértékű nagylelkűségéből és önfeláldozásából meríthetünk mi is erőt és ihletet. Bármilyen gazdag is valaki, a Mindenható Allah ajándékait csak azzal tudja viszonzni, ha szolgálja az emberiséget és istenfélelmen és a Túlvilágra való felkészülésen alapuló spirituális életet él. Az ilyen embereket az evilági vagyon nem akadályozza meg abban, hogy szerények és alázatosak legyenek, mint például Udaidullah Ahrar.

Az önfeláldozás másik kiemelkedő példája Ma'ruf al-Karhi. Egyszer egy öreg, beteg embernek adott szállást a házában. Az ember tényleg nagyon beteg volt: a haja hullott, az arca sápadt, mintha lelke már elhagyni készülne testét, akár a kalitkából kiröppenő madár. Ma'ruf minden megtett, hogy a beteget kényelembe helyezze, de az egész éjjel sírt fájdalmában. Ő maga sem aludt, és másokat sem hagyott aludni. Dühösen kiabált a ház népével. A házban lakók mind elmenekültek előle és eltűntek a ház különböző sarkaiban. Senki nem maradt a szobában, csak Ma'ruf és a beteg. Ma'ruf egész éjszakákat nem aludt, hogy a rosszkedvű öregember kívánságait teljesíthesse. Nagyon elfáradt hát. Az egyik rákövetkező éjszakán a fáradtság erőt vett rajta, és elszundított. Az öregember pedig, amikor látta, hogy Ma'ruf elalszik, ahelyett, hogy megköszönte volna kedvességét, panaszkodni kezdett, és megrovóan mondta neki:

„Miféle tanítvány vagy te? Képmutató vagy csak. A külsőd tisztának tűnik, de a belsőd szennyes. A jót tanácsolod másoknak, de te magad nem cselekszed. Elalszol, ahelyett, hogy velem törődnél. Persze, ha valakinek tele a gyomra, nyugodtan alszik reggelig, és nem érti meg a magamfajta szerencsétlen öreg szenvedéseit!”

Ma'ruf al-Karhi végtelen türelemmel fogadta ezeket a durva szavakat, úgy tett, mintha nem is hallotta volna őket. A felesége viszont kijött a sodrából, és csendesesen így szólt hozzá:

„Nem hallod, mit mond ez a rossz természetű ember? Nem láthatjuk tovább vendégül a házunkban. Nem hagyhatjuk, hogy tovább zavarjon és vádoljon minket. Mondd meg neki, hogy menjen innen, és keressen másik lakhelyet. Azokkal kell jónak lenni, akik értékelik a jóságot. A hálátlanok iránti jóság voltaképpen helytelen. A gonoszok feje alá nem kell párnát adni, az ilyen ember tegye a fejét a kövekre.”

Ma'ruf csendes mosollyal válaszolt a feleségének:

„Miért zavarnak a szavai? Nekem mondja őket, nem neked. És engem nem zavar, amit mond, sőt, inkább szeretem hallgatni. Nézd csak, mennyi fájdalmat visel el. Egy percet sem tud aludni. Az az igazi türelem és jóság, amit az ilyen emberek viselkedésével szemben mutatunk.”

Sejkh Szádi ezt a megjegyzést fűzi a történethez:

„Az a legjobb szolgálat, ha erősnek és egészségesnek érzed magad, és magadra veszed a szegények és gyengék terheit.”

És ezzel a tanáccsal folytatja:

„A szeretettel teli szív szeret megbocsátani másoknak. Ha csak fizikai létezésed van, akkor haláloddal meghal a neved is. Ha jó és nagylelkű ember vagy, akkor a neved tovább él halálod után is, olyan mértékben, amennyire képes voltál megnyerni az emberek szívét. Hát nem látod, mennyi sír van Karh városában, de Ma'ruf Karhi sírja körül mindig tolonganak az emberek.”

Allah barátai azt mondják:

„A taszavvuf azt jelenti, hogy viseled mások terheit, de nem vagy teher másoknak.”

A szeretetteljesség és önfeláldozás megnyitja előttünk az isteni kegyelem ajtaját. A szolgálat értéke az áldozat mértékétől függ, és attól, hogy mennyire tekintjük istenszolgálatnak. Mások szolgálatával az legyen a célunk, hogy a Legmagasztosabb Allah megelégedését elnyerjük, és úgy kell szolgálnunk, hogy ne bántsuk meg azoknak az érzéseit, akiket szolgálunk.

Ezt a gondolatot gyönyörűen fogalmazza meg Mawlana Rumi:

Az evilági tőke az arany, a Túlvilágé pedig a szeretet, és a könnyek a szemedben. Aki tőke nélkül megy a piacra, annak hiába múlt el az élete, és kiábrándultan tér haza.

A Teremtő megelégedéséért szolgálj – mit érdekel téged, hogy az emberek elutasítanak vagy elfogadnak-e?

Vagyis Rumi azt tanácsolja nekünk, hogy Allahtól várjuk a jutalmat, ne pedig a szolgálótól. Az Ő ajándékaihoz viszonyítva minden más ajándék semmi.

Abu Huraira (r.a.) arról számolt be, hogy Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondta: „Allah, a Mindenható, a Dicsőséges meg fogja kérdezni a Feltámadás Napján: Ó, Ádám fia, beteg voltam, és te nem látogattál meg. Az ember azt feleli majd: Uram, hogyan látogathattalak volna meg, hiszen Te vagy a Világok Ura? A Mindenható Allah azt mondja erre: Egy szolgálóm beteg volt, és te nem látogattad meg, nem tudtad talán, hogy ha meglátogattad volna, engem is ott találtál volna mellette? Ó, Ádám fia, enni kértem tőled, és te nem adtál. Az ember pedig azt feleli: Uram, hogy adhattam volna enni Neked, mikor Te vagy a Világok Ura? A Legmagasztosabb Allah azt mondja: Egy szolgálóm enni kért tőled, és te nem adtál neki, nem tudtad talán, hogy ha enni adtál volna neki, engem is ott találtál volna mellette? Ó, Ádám fia, inni kértem tőled, és te nem adtál. Az ember pedig azt feleli: Uram, hogy adhattam volna inni Neked, mikor Te vagy a Világok Ura? A Legmagasztosabb Allah azt mondja: Egy szolgálóm inni kért tőled, és te nem adtál neki, nem tudtad talán, hogy ha inni adtál volna neki, engem is ott találtál volna mellette?”³²

Ez az emberiség szolgálatának az a magas szintje, amire a taszavvuf tanítja követőit. A szúfinak az emberiség szolgálatával

32. Muszlim, Bírr, 32. 6232

kell keresnie a Mindenható Allah megelégedését. A nagy tanító, Amir Qulal azt tanácsolta tanítványának, Bahauddin Naqshbandnek:

„Próbáld meggyógyítani az összetört szíveket. Szolgáld a gyengéket! Védeld a szegényeket és megtört szívűeket. Ők azok, akik nem kapnak semmit senkitől. Mégis, tökéletes nyugalomban, alázatban és önzetlenségben élnek. Menj, és keresd meg őket!”

Ennek a parancsnak megfelelően Bahauddin Naqshband spirituális képzésének elején sokféle szolgálatot végzett, hogy büszkeség és fennhéjázás helyett megtapasztalja azt az érzést, hogy valójában semmi. Hét évig beteg állatok sebeit ápolta és gondoskodott róluk. A következő hét évben a szegényeket és betegeket szolgálta, aztán hét évig az utcákat takarította. Összesen huszonegy évig olyan körülmények között végzett szolgálatokat, amelyek számunkra elképzelhetetlenek.

Így számolt be a tapasztalatairól:

„Végrehajtottam ezt a szolgálatot is. Pontosan követtem a parancsait. Akkoriban alsóbb énem olyan szintet ért el, hogy ha egy kutyával találkoztam, megtorpantam, és előreengedtem. Eszembe sem jutott, hogy elébe vágjak. Ennek eredményeként kezdtem megérteni, ahogy a saját nyelvükön Allahot dicsérik.”

Ilyen az, amikor valaki a Teremtő megelégedéséért szolgálja a teremtményeket. A Mindenható Allah azt mondja a Kegyes Koránban: „és versengenek egymással a jócselekedetekben” (3:114). Ezek a jó muszlimok jótékonyági szervezeteket hoztak létre, hogy a jótettek végzését elősegítsék. Olyan muszlimok alapították ezeket a szervezeteket, akik elérték az önfeláldozás csúcsát azáltal, hogy Mohammed Próféta (s.a.w.) és Allah barátainak útját követ-

ték. A világ minden sarkába eljuttatták az Iszlámot az emberiség szükségleteit szolgáló jótékonyságukkal. Ma a legtöbb muszlim országban azoknak az adományoknak az áldásait élvezzük, amelyeket ezek az őseink adtak: iskolák, kutak, utak, kórházak, mecsetek születtek jótékonyságukból. A vallási alapítványok (waqf) a lehető legjobban szolgálták a közösséget, amikor maga az állam rosszul működött és meggyengült a hosszú háborúk vagy politikai krízisek miatt. Önkéntes hozzájárulásként az állami tevékenységeket is kiegészítették azok az emberek, akik folyamatos jutalmat akartak szerezni, ami már ebben az életben elkezdődik, és a haláluk után is megmarad és gyarapodik, egészen az Ítélet Napjáig.

Szeretetteljességgel és irgalommal fordultak a szegények és nincstelenek felé, és megalapozták a társadalmi egyenlőséget és igazságosságot.

A közösséget sokféleképpen lehet szolgálni. Mindenkinek ki kell választania a szolgálatnak azt a formáját, amely a képességeinek és lehetőségeinek legjobban megfelel. A Mindenható Allah mindenkit másféle képességekkel teremtett, és másféle spirituális és anyagi erővel ruházott fel. Az a fontos, hogy ezeket az erőket mindenki a Mindenható Allah megelégedését keresve használja fel, és a lehető legjobban járuljon hozzá a társadalom jólétéhez.

Érdekes belegondolni, hogy a Próféta (s.a.w.) utolsó zárándoklatának idejére már körülbelül 120 ezer muszlim volt. Mekka és Medina áldott városában azonban csak körülbelül húszezer vannak eltemetve. A többi százezer beutazta az egész világot, hogy a népeknek átadják az Iszlám üzenetét, és Allahhoz vezessék őket. Oszmán (r.a.) és Abbasz (r.a.) fiainak a sírja Szamarkandban van, és Isztambulban is a Próféta (s.a.w.) számos társa nyugszik.

Abu Ajjub al-Anszari (r.a.), a Próféta (s.a.w.) egyik kiváló társa, aki Allah Küldöttét (s.a.w.) vendégül látta a házában, amikor

Medinába érkezett, nyolcvanéves korában kétszer ment el Konsztantinápoly falaihoz, hogy az Iszlámra hívja lakóit. Ott is halt meg, és sírja a mai Isztanbulban van. Haláláig azon fáradozott, hogy az Iszlámot terjessze, és az evilági és túlvilági sikerre hívja az embereket. Hasonlóképpen, a Próféta (s.a.w.) társait elkötelezettségük és emberszeretetük a világ legtávolabbi tájaira is elvezette.

Az emberiség iránti végtelen szeretet és szolgálat egyik legsebbe példája Wahab ibn Kabsza. A sírja Kínában van. Mohammed Próféta (s.a.w.) azzal bírta meg, hogy az Iszlám üzenetét elvigye Kínába. Akkoriban Kínába egy teljes évig tartott az út. Miután odaérkezett, sokáig hívta az embereket az Iszlámra, de a Próféta (s.a.w.) iránti szeretete annyira erős volt, hogy visszatért Medinába, hogy láthassa őt. Mire azonban egy év kimerítő utazás után Medinába érkezett, Allah Küldötte (s.a.w.) már meghalt. Így hát a nehézségek ellenére Wahab ibn Kabsza visszatért Kínába, hogy teljesítse küldetését, mert megértette, hogy az emberiséget szolgálni mennyire fontos feladat.

Ilyen nehéz feladatokat csak erős hittel lehet teljesíteni. És bár sok év telt el azóta, ezeknek az embereknek a fénye még mindig csillagként világítja meg Allah szolgálatának útját.

Akik az emberiség szolgálatában fáradoznak, ma is magas rangot érhetnek el, ha követik ezeket az alapelveket:

1. Allahot szolgálni azt jelenti, hogy készségesen teljesítjük parancsait és távol maradunk mindattól, amit megtilt.
2. A Prófétát (s.a.w.) úgy szolgálhatjuk, hogy életünket teljesen az ő példája szerint éljük.
3. Az Iszlám kiemelkedő tudósainak úgy tehetünk szolgálatot, hogy szeretetet, tiszteletet és hűséget mutatunk irántuk.

4. A szüleinket úgy szolgálhatjuk, hogy próbálunk kedvük szerint cselekedni, kiváltképp időskorukban, anélkül, hogy türelmetlen vagy rossz szavakat szólnánk hozzájuk.
5. A gyermekeinknek azzal tehetjük a legnagyobb szolgálatot, ha úgy neveljük őket, hogy jó muszlimok legyenek.
6. A rokonainknak úgy tehetünk szolgálatot, hogy rendszeresen látogatjuk őket, és segítünk, ha szükségét látnak.
7. A többi hívőnek úgy tehetünk szolgálatot, ha osztozunk örömükben és bánatukban is.
8. Az egész emberiségnek úgy tehetünk szolgálatot, hogy a javukat szem előtt tartva jótetteket tanácsolunk nekik, és ehhez aktívan hozzájárulunk személyes erőfeszítéseinkkel, és ha tehetjük, anyagilag is.
9. Az egész teremtetést úgy szolgálhatjuk, hogy szeretetteljesen és irgalommal bánunk minden teremtménnyel.

A néhai Musa Efendi azt mondta az emberiség szolgálatával kapcsolatban: „Sokan vannak, akik szolgálatukért hálát várnak el az emberektől, de kevesen vannak azok, akik hálásak azért, hogy megadatott nekik a lehetőség a szolgálatra. Ha hálás vagy Allahnak és az embereknek is azért, mert lehetőséged van a szolgálatra, akkor mindenki szeretni fog, és senki nem fog panaszkodni rád.”

Akár tudatában vagyunk, akár nem, valamennyien lelki békére és boldog spirituális életre vágyunk. Ezt úgy valósíthatjuk meg, ha készségesen és boldogan szolgáljuk az emberiséget, a Mindenható Allah szolgálatának jegyében. Akik megértik, hogy mekkora jutalmuk származik abból, ha másokat szolgálnak, azok mindig keresni fogják a lehetőséget a szolgálatra, legalább annyira, mint akik a saját érdekeikért munkálkodnak. Ha az emberiség szolgálatának

szeretete gyökeret ver egy hívő szívében, akkor az ember az örök boldogság felé vezető úton járó utazóvá válik. A Mindenható Allah növelje ezeknek a nemes lelkű embereknek a számát. És micsoda veszteség azoké, akik életüket az önzés jegyében élik le, anélkül, hogy szívüket megtisztítanák!

Uram! Töltsd meg a szívünket a Te megelégedésed szeretetével és a Te szeretetteddel. Add meg nekünk, hogy részesedhessünk a próféták és Allah barátainak jó példájából, akik életüket az emberség szolgálatának útján töltötték el. Ámin.

A szolgálat feltételei és alapelvei

„Azok szolgálata, akik Allahot szeretik, és a jutalom, amit érte kapnak nem más, mint Allah kegyelme és áldásai.”

Dzselaleddin Rúmi

A szolgálat társadalmi szükségszerűség, amit Allah követel meg szolgálaitól. A hívő élete akkor válik értékessé és jelentéssel bíróvá, ha Allah teremtményeit szolgálja. A szolgálat, ami az Iszlám erkölcsének fontos része, azt jelenti, hogy Allah megelégedését keressük azzal, hogy szeretetteljes módon közeledünk teremtményeihez. Az őszinte szándékú, önérdektől mentes szolgálat a Mindenható Allah közelségébe vezeti a hívőt.

Ezért hát minden szolgálatot a lehető legtökéletesebben kell végrehajtanunk, ehhez pedig szükség van bizonyos viselkedés és alapelvek tiszteletben tartására. Vagyis nagyon fontos az, hogy a szolgálatot, legyen az anyagi vagy spirituális, milyen módon végezzük el – őszinte, tiszta szívvel, és a tőlünk telhető legnagyobb erőfeszítéssel kell megtennünk. Ezek a legfontosabb feltételek, amellyekkel elnyerhetjük a Mindenható Allah megelégedését.

A bölcsek azt mondják, hogy a szolgálat nagyon fontos feladat, de még fontosabb, hogy milyen modorral hajtjuk végre. Ezért annak, aki szolgálatot akar végezni, rendkívül fontos a tiszta szándék és megfelelő modor.

Ahhoz, hogy a szolgálat sikeres legyen, elengedhetetlen, hogy a szolgálatot végző embernek legyen tudása, bölcsessége, megfelelő képzettsége, őszintesége, és egészséges személyisége. Komolytalan és gondatlan szolgálattal nem segítünk senkinek, és nem várhatunk tőle jó eredményt.

Ezért azok, akik a szolgálatot végzik, nem gondolhatják azt magukról, hogy ők különleges emberek. Önfeláldozó hívőknek kell lenniük, akik készek lemondani nemcsak büszkeségükről és hírnevükről, hanem anyagi és spirituális tulajdonukról is. Ők azok, akik a szükséglet látókért áldozzák magukat. Ők a remény és bizalom forrásai, akik önként vállalják fel szerepüket.

A szolgálat embereinek a következő viselkedésformának és alapelveknek kell megfelelniük:

1. Felfogni a szolgálat jelentőségét

Aki a szolgálatot végzi, annak meg kell értenie, hogy a szolgálat Allah kegyelme és ajándéka. Soha nem szabad elfeledkezniük arról, hogy hálások legyenek Allahnak a lehetőségért, hogy másokat szolgálhatnak.

Allah szavát terjeszteni és az Iszlám alapelveinek megfelelő életet élni áldott küldetés és szolgálat. A Korán és a szunna az a két örökség, amelyet Mohammed Próféta (s.a.w.) ránk bízott. A Próféta társai és az utánuk következő generációk továbbadták nekünk ezt az örökséget, a mi feladatunk pedig az, hogy ugyanígy továbbadjuk az utánunk jövő generációknak. A Mindenható Allah engedelmével és kegyelmével az ilyen szolgálat jutalma maga a Paradicsom.

A néhai Musa Topbas, aki Allah teremtményei szolgálatának szentelte magát, így fogalmazta meg a szolgálat fontosságát:

„A hívőnek meg kell ragadnia minden alkalmat a szolgálatra, még a legkisebbeket is. Vannak, akik azt gondolják magukról, hogy nagy és fontos szolgálatot végeznek, ezért a kisebbeket elhanyagolják. Pedig nem tudhatjuk, hogy melyik fogja elnyerni Allah megelégedését. Mindig észben kell tartanunk, hogy nem mindenkinek van meg a lehetősége arra, hogy szolgálatot végezzen. Sokan vannak, akiknek, bár a képességük meglenne rá, nincs lehetőségük. Aki szolgálatot végez, annak tudnia kell, hogy Allah kegyelméből végezheti, és köszönetet kell mondania azoknak, akiket szolgál, hogy elfogadják tőle a szolgálatát.”

Imám Rabbani is azt mondta, hogy a szolgálatot végzőnek kell köszönetet mondania azoknak, akiket szolgál:

„Ahogy egy ember sokakat juttathat el a tökéletességhez, úgy sok ember is eljuttathat egyet. Egyetlen mester számos tanítványt vezethet a tökéletességre, és a tanítványok is elvezethetik őt a tökéletességhez, mivel tanításával a mester őket szolgálja.”

A kötelezően adandó adomány összegét a Mindenható Allah egyértelműen meghatározta a muszlimok számára. Ezért az, aki elvégzi ezt az istenszolgálatot, voltaképpen a többieket szolgálja a vagyonával. Azonban a tőlünk telhető legnagyobb erőfeszítéseket kell tennünk Allah útján – a maximális mértéke annak, hogy mit adunk azokból az ajándékokból, képességekből és lehetőségekből, amelyeket a Mindenható Allától kaptunk, nincs meghatározva. Ezért a tőlünk telhető legtöbbet kell nyújtanunk a szolgálatban. Soha nem szabad azt gondolnunk, hogy amit éppen teszünk, az elegendő. Inkább még többet és többet kell megpróbálnunk. Jó példa erre Mohammed Próféta (s.a.w.) egyik társa, Abdullah ibn Umm Makthum (r.a.), aki vak volt, és ezért felmentést kapott az

alól, hogy a többi muszlimmal harcoljon. Ő azonban önként jelentkezett, hogy velük tart, és ha harcolni nem is tud, zászlóvivő lesz.

A hívőnek meg kell értenie, milyen következményekkel jár az, ha megpróbálja kivonni magát a szolgálatból. Ha ebben a világban próbálja kivonni magát a felelősség alól, annak súlyos következményei lesznek majd a Túlvilágon.

2. A szív feldíszítése dicséretes tulajdonságokkal

Az a szolgálat, amelyet nem őszinte szívvel végeznek, olyan haszontalan, mint a sivatagba öntött víz. Az ilyen magot természetlen földbe vetik, és felfalják a kártevők. De a szolgálat őszinte szívek tiszta talajába vetett magjai kivrágzanak. Ezért van az, hogy ha valaki szolgálatot végez, annak nagyon oda kell figyelnie saját életének spirituális dimenzióira. Érettséget kell tanúsítania azzal, hogy különösen odafigyel imáinak jelentésére és lelki tartalmára, és szeretetteljesen és udvariasan bánik másokkal.

A szolgálatot végző ember szíve olyan legyen, mint a termékeny föld. A teremtmények a lábukkal tapossák a földet, és mégis, a föld számtalan növényt terem, és táplálja a teremtményeket. A szolgálatot végzők szíve is olyan, mint a termékeny föld, és szépsége tükröződik azokon, akiket szolgálnak. Ahhoz, hogy ezt az állapotot elérjük, a következő négy dolgot kell szem előtt tartanunk:

- Minden pillanatban tudatosítani magunkban, hogy a Mindenható Allah jelenlétében vagyunk.

- Szívünket meg kell töltenie a Mindenható Allah és Mohammed Próféta (s.a.w.) iránt érzett szeretetnek.

- Szívünket meg kell töltenie a többi hívő iránti szeretetnek.

- Szívünket meg kell töltenie az egész teremtés iránti szeretetnek – hiszen mindent a Mindenható Allah teremtett.

Csak azok végezhetnek szolgálatot, akik őszinte, tiszta életet élnek, csak így lesz erőfeszítéseiknek gyümölcse. És a szeretet által elvetett mag örök életű. Ezért életünket, szívünket, tetteinket fel kell ékesítenünk a Mindenható Allah szeretetével.

3. Igaz embernek kell lenni, és állhatatosan kitartani az egyenes úton

Annak, aki szolgálatot akar végezni, két elengedhetetlen tulajdonsága, hogy hite és szándékai tiszták, és a helyes úton jár. A Mindenható Allah ajándéka az, ha valaki igaz ember, és szolgálatot végez. Ezt a kegyet értékelni kell, és őszintén, becsületesen kell viselkedni. Tudnunk kell, hogy különben a Mindenható Allah azonnal visszaveszi tőlünk az Ő ajándékát. Akik a hegyek csúcsain járnak, azoknak különösen vigyázniuk kell, hogy hová lépnek, vagy mibe kapaszkodnak, mert ebben a magasságban minden rossz mozdulat sokkal veszélyesebb. Ezt a tényt Mohammed Próféta (s.a.w.) egyik mondása is hangsúlyozza: „az igaz emberek nagy veszélybe sodródnak”³³.

Az őszinte, tiszta hit és szándék minden szolgálat előzetes feltétele – ezzel győzhető le az önzés, az egyéni ambíció. Így távolíthatók el a szolgálat útjában álló akadályok.

A szolgálatot végző embernek ép, egészséges személyisége legyen, mert az emberek az ilyeneket követik és utánozzák. Tehát, aki szolgálatot végez, tudnia kell, hogy Mohammed Próféta (s.a.w.) nyomában jár, aki becsületességéről és megbízhatóságáról

33. Bayhaki, Shuab al-Iman, V, 345

volt ismert, ezért neki is megbízhatónak kell lennie. Ezt pedig úgy érheti el, ha Allah őszinte és hűséges szolgálja. Ezért annak, aki szolgálatot akar végezni, különösen ügyelnie kell nyilvános és magánéletére is.

4. Szeretetteljesnek és megbocsátónak lenni

Az igazi hívő a szív embere. Alaptermészete a szeretetteljes-ség és jóakarát. A szeretetteljesség olyan a hívő szívében, mint egy kiolthatatlan láng. A szeretetteljességen és szolgálaton keresztül vezet az út a valódi érettséghez. A szeretetteljesség isteni lényeg, ami tanúságot tesz hitünkéről, és közelebb visz Urunkhoz.

Aki szolgálatot végez, annak szeretetteljesen kell közelednie azokhoz, akiket szolgál, a Mindenható Allah Rahman (kegyelmes) és Rahím (irgalmas) neveit véve példának. Jócselekedeteket csak szeretetteljességgel, kegyelemmel és alázattal lehet végezni. A szeretetteljesség egyik legfontosabb ismérve pedig az, hogy az ember mindig kész adni. Ezért a szolgálatot végző ember legyen nagy-lelkű. A magas szintű erkölcsi tulajdonságok kapcsolatban állnak egymással. A szeretetteljes ember nagylelkű, a nagylelkű ember alázatos, és aki alázatos, az szeret másokat szolgálni. Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta erről: „Allah kegyelmes és bőkezű, és szereti a bőkezűséget és jó jellemet”³⁴.

A rossz jellem és nemkívánatos tulajdonságok is kapcsolatban állnak egymással. Akiben nincs szeretetteljesség, az szűkmarkú, és a szűkmarkú ember arrogáns, és akinek a szívében arrogáns büszkeség van, az nem szeret másokat szolgálni.

34. Suyuti, al-Jami al-Sagir, I, 60

Ezért nem várhatjuk azt, hogy a durván, udvariatlanul, nem megfelelő modorral végzett szolgáltatnak eredménye legyen. Ez különösen fontos a tanításban, nevelésben és az Iszlám jó hírének terjesztésében. Ezért a Mindenható Allah így szól Küldöttén (s.a.w.) keresztül minden hívőhöz: **„Allah kegyeleme miatt voltál képes kedvesen bánni velük. Ha durva, kemény szívű lettél volna, már rég szétszóródtak volna körülötted”** (Korán, 3:159).

A vallás külső elemeit intellektusunkon keresztül fogjuk fel és tanuljuk meg, a belsőt pedig a szívünkkel. A szeretetteljesség kiemelkedő eredményeket hoz az emberek nevelésében és vezetésében – a szeretet és kedvesség az, ami az embereket igazán meghódítja.

A tanár szeretete diákja iránt növeli a diák érdeklődését és kötődését. A tanár szeretetteljessége nemcsak az intellektusát, hanem a szívét is megnyitja. Ezért a tanítás olyan formában hoz majd eredményeket, amelyek közelebb állnak a tanár spirituális beállítottságához. Ezért fontos annyira a szolgálatban a szeretetteljesség és kedvesség. Az igazi hódítók azok, akik a szíveket hódítják meg.

Azok a vezetők, akik önzők, és hiányzik belőlük a szeretet és kedvesség, erővel kényszerítik behódolásra az embereket, mert a szívüket nem képesek megnyerni. Emiatt vannak végül kudarcra ítélve. Ugyanez vonatkozik a gyermeküket nevelő szülőkre is.

Az önzést és arroganciát szeretettel és kedvességgel kell helyettesítenünk. Akiknek viselkedése és szeretete érett, azok keresik a segítséget látókat, hogy segíthessenek rajtuk, mert saját szívükben érzik a szerencsétlenek szenvedését.

A Mindenható Allah egyik neve a Megbocsátó. Ezért a szolgálatot végző embereknek is megbocsátónak kell lenniük. Ez a Mindenható Allah szeretetének természetes következménye. Akik

közel akarnak kerülni Allahhoz, azoknak a szívében ott van a megbocsátás fénye. Meg kell bocsátanunk azért, hogy mi is bocsánatot nyerjünk. Akik nem szeretik a megbocsátást, azok a saját végzetükhöz vezető utat kövezik ki.

A szolgálatot végző embernek nem szabad mások hibáit keresnie, épp ellenkezőleg: inkább meg kell próbálnia elfedni azokat. Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta erről: „Ha valaki elfedi egy testvére hibáit, annak a hibáit a Mindenható Allah is elfedi majd az Utolsó Napon. Ha valaki nyilvánosságra hozza egy testvére hibáit, annak a hibáit a Mindenható Allah is nyilvánosságra hozza az Utolsó Napon.”³⁵ Egy másik hadíszban pedig: „Aki gyanúsítja egy testvérét valamivel, ő maga is el fogja követni azt, mielőtt meghal.”³⁶

5. Tanácskozás alapján cselekedni

A tanácskozás alapján való cselekvés olyan szabály, amelyet a Mindenható Allah hozott, és ami a Mohammed Próféta (s.a.w.) által követett gyakorlat is volt. A Mindenható Allah felhívja erre a figyelmünket, amikor azt mondja a Koránban: **„és tanácskozz velük az ügyben, és ha döntöttetek, vedd Allahba a bizalmadat! Bizony, Allah szereti azokat, akik Benne bíznak”** (Korán, 3:159).

A Korán kijelenti, hogy a hívőknek tanácskozniuk kell egymással fontos kérdésekben: **„és a szabályuk az, hogy egymás között tanácskoznak”** (Korán, 42:38).

Mohammed Próféta (s.a.w.) tanácskozott társaival azokban az ügyekben, amelyeket fontosnak tartott. Azért választotta a tanácskozást, hogy ezzel is példát mutasson a közösségének, még ha őt a kinyilatkoztatások erősítették is meg. Ezért tanácskozott a társa-

35. ibn Maja, Hudud, 5

36. Tirmidhi, Kiyama, 53

ival, hogy hol és hogyan szálljanak szembe az ellenséggel a Badri csatában, vagy az árok csatájában. Az uhudi csata előtt a társai által felhozott érvek hatására úgy döntött, hogy Medínán kívül szállnak szembe az ellenséggel, pedig ő személy szerint más véleményen volt.

Az emberi lények nem képesek kizárni gondolataikból és döntéseikből az érzelmeiket. A tanácskozáson alapuló döntés biztosítja, hogy a szolgálat valóban gyümölcsöt hozzon.

Azonban azokban, akikkel tanácskozunk, mindenképpen legyenek meg bizonyos tulajdonságok: bölcsesség, tudás, elkötelezettség és együttműködési képesség. Általános szabály, hogy több fej többet ér, mint egy. Ezért mondta Mohammed Próféta (s.a.w.): „Aki tanácskozik, nem hoz rossz döntést, aki takarékos, nem fog elszegényedni”³⁷.

A tanácskozással hozott döntéseket a gyakorlatban is meg kell valósítani. A komolytalan tanácskozás nem hoz gyümölcsöt, sőt, inkább csak ártalmas. A tanácskozást arra képes emberekkel kell végezni, akiknek lehetőséget kell nyújtani arra, hogy szabadon kifejezzék a véleményüket, hogy meg lehessen találni a megfelelő döntést. Ha a tanácskozás tagjai nem értenek a szóban forgó területhez, akkor nem várható megfelelő döntés. Például nem az ügyvéddel kell tanácskozni orvosi kérdésekben.

A szolgálatot végző ember szeresse jobban megosztani a szolgálat örömét testvéreivel, mint egyedül végezni azt. Akik teljesen egyedül próbálnak szolgálatot végezni, azok hamarosan kifáradnak, és feladják. Legyőzik őket önző vágyaik, és a vágy, hogy vezető pozícióba kerüljenek. Az érett, bölcs emberek azonban mindig úgy látják magukat, mint a legutolsó tevét a szolgálat karavánjában.

37. Haithami, Majma' al-Zawaid, II, 280

6. Ismerni azokat, akiket szolgálunk

A megfelelő szolgálat alapfeltétele az, hogy ismerjük el azoknak az embereknek a jó tulajdonságait, akiket szolgálunk. A muszlim embernek osztoznia kell Mohammed Próféta (s.a.w.) azon jó tulajdonságában, hogy felismerte az intelligenciát, és értékelte, ha valaki használja az eszét. Tudnunk kell, hogy hogyan bánjunk az emberekkel. Például sokat tanulhatunk abból, ahogy Dzsafar (r.a.) beszélt az Iszlámról Abesszínia királyának. Amikor a király, aki keresztény volt, megkérte őt, hogy olvasson egy részt a Koránból, ő a Mária szúrát olvasta, amely Jézus prófétát (a.s.) és Máriát dicséri, és még véletlenül sem egy hitetlenekről szóló részt. A királyt mélyen megdöbbentették a szavak, és egy vonalat húzott a földre, és azt mondta: a te vallásod és az én vallásom között mindössze ennyi különbség van. És hamarosan ő is muszlim lett.

Ha a szolgálatra a megfelelő embert akarjuk kiválasztani, ismernünk kell azoknak a tulajdonságait is, akiket a szolgálni fog. Mohammed Próféta (s.a.w.) a katonai tehetségeket nem jelölte ki követeknek, és a Pad Népét, akik a vallási tudás megszerzésével foglalkoztak, sem nevezte ki hadvezérnek. Mindig figyelembe vette, hogy egy adott ember milyen szerepet fog betölteni, kiknek a szolgálatával fog foglalkozni.

Érdemes itt megemlíteni néhány fontos pontot a tanítással kapcsolatban. A tanítás a szolgálat legnehezebb fajtája. Az a lélek, amelyet nem megfelelően neveltek, mindig a rosszra csábítja az embert. A Mindenható Allah jóra és rosszra való hajlamot is adott az embereknek. Ez a kétféle hajlam gyerekkortól kezdve megfigyelhető az emberekben. A valódi boldogság abból származik, ha sikerül ellenállnunk a rosszra való hajlamainknak, és megerősítenünk a jóra való hajlamokat. Ezt a megfelelő oktatással és neveléssel lehet elérni, ami viszont nagyon nehéz feladat. Olyan em-

bereket jóra nevelni, akik alsóbb énjük rabszolgái, nehezebb, mint megszéldíteni a vadállatokat.

A nevelés olyan feladat, amelyet a próféták is gyakoroltak. Aki ezzel szeretne foglalkozni, annak legyen fejlett értelme és érzelmei, mivel tanítványaival is értelmük és érzelmeik szerint kell foglalkoznia. Olyanok, mint az orvos, akinek fel kell ismernie a betegséget. Nem szabad elfelejtenünk, hogy csak azok tudnak érzelmileg kötődni hozzánk, akiknek a problémái megoldódtak.

Ahogy az emberek tehetségei különbözőek, úgy különböznek a gyengeségeik is. Ezért a nevelőnek olyan óvatosan kell közelednie tanítványaihoz, mint egy pszichológusnak. Az a szó vagy tett, amely hasznos az egyik embernek, kifejezetten ártalmas lehet a másinak. Ezért meg kell ismernünk azokat az embereket, akiket tanítani akarunk.

A nevelőnek ismernie kell tanítványai tulajdonságait és tehetségeit, és ezeknek megfelelően kell munkálkodnia fejlődésükön. Például ha valakinek a költészethez van kedve és tehetsége, azzal meg kell ismertetni az emberi lélek mélységeit. Ha pedig valakinek az adminisztrációhoz van tehetsége, meg kell tanítani neki az adminisztrációs munkát, és azt, hogy hogyan végezze azt becsületesen és odaadással, és hogy hogyan lehet a megfelelő munkára a megfelelő embert kiválasztani. Ugyanígy kell kezelni a többi tehetséget is.

Az oktatásban és nevelésben végzett szolgálatot a test és a lélek, az elme és a szív közötti érzékeny egyensúly figyelembe vételével kell megtervezni. Ha csak az elmével foglalkozunk, akkor az evilági haszon és nyereség válik az egyetlen célá, és elhanyagoljuk a lélek fejlődését. Az így nevelt embert leigazza a vagyon, a hírnév és az önző vágyak. Az ember természetes hajlamait csak akkor lehet megfelelő irányba terelni, ha megfelelő intellektuális és érzelmi

nevelést is kapott. Az a tudás, amely nem ver szilárdan gyökeret a szívben, nem alakul bölcsességgé. És a bölcsesség nélküli tudás pusztuláshoz vezet. Akinek nincsenek érzései és spirituális világa, az rosszra csábító alsóbb énjének rabszolgájává válik.

A Mindenható Allah adja meg nekünk, hogy jól szolgálhassuk az Ő teremtményeit, különösen a hívők közösségét és az Iszlám vallást, teljes szeretetünkkel és lelkesedésünkkel! Ámin.

A szolgálat feltételei és alapelvei – II.

Az alsóbb én a legnagyobb akadály a szolgálat útjában

A Mindenható Allah nem csak azt nézi, hogy mennyire jók a tetteink, hanem azt, hogy megfelelnek-e az őszinte, tiszta szándék alapelveinek. Megvizsgálja azt, hogy mit teszünk, de még inkább azt, hogy milyen szándékkal tesszük. Ezért azok, akiknek, bár anyagi szempontból szegények, gazdag a lelkük, elnyerhetik a Paradicsomot azzal is, ha csupán egyetlen datolyát adnak adományba. Azt pedig, akiben nincs meg a szív igazi gazdagsága, még akkor is csalódás érheti, ha eladományozta egész vagyonát.

Ez azt is jelenti, hogy a Mindenható Allah aszerint értékeli az imánkat, hogy mi vele a szándékunk, és mennyire őszinte, tiszta hittel végeztük el. Számos látszólag értékes cselekedet van, amelyek értéktelenné válnak, ha nem tiszta szívvel végzik őket, míg látszólag jelentéktelen apróságok is sokat számíthatnak, ha a cselekvő tiszta szívű, őszinte szándékú ember.

A legfontosabb tehát az, hogy mi van a cselekvő szívében, lelkében. Azt is mondhatjuk tehát, hogy az emberek szolgálatában az a legfontosabb, hogy a szolgálatot végző milyen szándék és alapelvek alapján cselekszik. Jó példa erre a Koránban említett két mecset. A Mindenható Allah azt mondja a muszlimoknak, hogy imádkozzanak Quba mecsetében, amelyet tiszta szándékkal építettek, de rombolják le Dhrar mecsetét, amelyet a képmutatók építettek, romlott szándékkal. Bár külsőleg mind a két épület egy mecset, belsőleg a különbség akkora közöttük, mint a Pokol és a

Paradicsom között. És ugyanekkora a különbség abban, hogy a szolgálatot a megfelelő módon végzik, vagy nem.

Számtalan olyan tényező van, ami szerepet játszik ebben a kérdésben. A cikk első részében említetteken kívül még a következőket emelnénk ki:

7. A középúton maradni

Mint minden cselekedetben, az emberek szolgálatában is mértéketesnek kell lennünk. Nem szabad elhanyagolnunk alapvető kötelességeinket, munkánkat, családjunkat, a szüleinkről való gondoskodást a szolgálat miatt. Ugyanakkor mindezek a kötelességek sem vonhatnak el minket a szolgálattól.

A Mindenható Allah a muszlimokat mértéketes embereknek írja le a Koránban: „középen álló közösséggé tettünk benneteket” (*Korán, 2:143*). Mohammed Próféta (s.a.w.) pedig azt mondta: „A legjobb cselekedetek a mértéketesek”³⁸. Ez az az alapelv, amit a hívőnek minden cselekedetében szem előtt kell tartania.

Mohammed Próféta (s.a.w.) azt is mondta: „Ha valaki az imát vezeti, ne imádkozzék hosszan, mert a gyülekezetben lehetnek gyengék, betegek vagy öregek is. Ha egyedül imádkozik, akkor imádkozzék olyan hosszan, amilyen hosszan akar”³⁹.

Mint mindezekből jól láthatjuk, az evilág és a Túlvilág dolgai közötti egyensúly fenntartása olyan alapelv, amelynek fontosságát a Korán és Mohammed Próféta (s.a.w.) mondásai is hangsúlyozzák. Ha ezt az alapelvet betartják, az biztosítja az egyéni és közösségi békét, jólétet és rendet. Ezért a szolgálatot végző embernek

38. Bayhaki, Shuab al-Iman, V, 261

39. Bukhari, Ilm, 28

kiegyensúlyozottnak és mértékletesnek kell lennie. Például a szónoknak azonnal abba kell hagynia a tanítást, ha elhangzik az imára hívás, hogy a hallgatóság nyugodtan elvégezhesse az imát. Figyelembe kell vennie, hogy hallgatóságában lehetnek öregek vagy betegek is. A szolgálatot végző ember legyen előrelátó, körültekintő és széles látókörű. Mindig legyen kiegyensúlyozott, és legyen mértékletes az együttérzésben, dicséretben, kritikában, intésben. Úgy kell barátságot kötnie, hogy azért ne kerüljön túl közel a körülötte lévő emberekhez. Komolynak kell lennie, de nem arrogánsnak.

A kiegyensúlyozottság és mértékletesség egyik legnagyobb ellensége a harag. A harag egyfajta tehetetlenség, és részben mentális probléma. Felszínre hozza az ember tehetetlenségét és gyengeségét, és lehetővé teszi, hogy az alsóbb én vegye át az irányítást. Ezért a szolgálatot végző embernek mindig uralnia kell haragját. Haragunkban gyakran hozunk rossz döntéseket. Mohammed Próféta (s.a.w.) így fejezte ki: „Senki ne próbáljon összebékíteni két embert, ha ő maga mérges”⁴⁰.

A személyes hibát vagy kudarcot soha nem nyilvánosan kell megbeszélni. Ha szükségessé válik kijavítani valakinek a viselkedését, azt mindig finoman és közvetve kell tenni. Mohammed Próféta (s.a.w.) a hibákat mindig nagyon tapintatosan javította ki. Ha ilyen esettel találkozott, azt mondta: „Mi a baj velem, hogy azt látom, hogy így cselekedtek?”

A kitűnő erkölcsi környezetben nevelődött emberek tömegeket irányítottak a történelem során. Seikh Edebali volt Oszmán, az otomán birodalom alapítójának nevelője. Amikor Oszmán hatalomra került, tanítója olyan intéssel intette, ami nekünk is jó lecke:

„Fiam!...”

40. Muslim, Akida, 16

Mindezek az intések voltaképpen a mértékletes viselkedés jellemzőinek listáját alkotják.

8. Különleges fontosságot kell tulajdonítani a Kegyes Korán tanításával kapcsolatos szolgáltatnak

Elsődleges fontosságú feladat a Korán továbbadása, amely vezetésként küldetett az egész emberiséghez, Allah minden szolgáljához. Ezért mondta azt Mohammed Próféta (s.a.w.): „A legjobbak köztetek azok, akik tanulják és tanítják a Koránt”⁴¹.

A legnagyobb szolgálat, amit egy ember tehet a másíknak az, ha segít neki elérni az örökkévaló biztonságot és sikert. Ez úgy lehetséges, hogy segít neki az igaz úton járó szolgálává válni, ez pedig csak a Koránban leírt alapelvek követésével megvalósítható.

A Korán az örök kalauz. Minden muszlimnak, aki hisz abban, hogy a Korán az az útmutatás, amelyet követni kell ahhoz, hogy az igaz úton járassunk, ragaszkodnia kell a Korán parancsaihoz, egészen élete végéig. Hűségesnek kell lennie a Korán üzenetéhez, és mindent meg kell tennie, hogy a következő generációkat is a Korán követésére nevelje – a Korán mindig biztonságba és jólétre fogja vezetni az emberiséget. Egy esemény, amely Mohammed Próféta (s.a.w.) idején történt, jól példázza, hogy milyen nehéz feladat ez.

Mohammed Próféta (s.a.w.) 70 Korán-tanárt küldött Medinából néhány sivatagi törzshöz azok kérésére. Azonban ezeknek a törzseknek a tagjai elfogták és megölték a tanítókat. Amikor Mohammed Próféta (s.a.w.) meghallotta ezt a hírt, megátkozta a törzseket.

Korábban bármi történt is, Mohammed Próféta (s.a.w.) soha nem átkozott meg senkit, még azokat sem, akik kövekkel dobálták

41. Bukhari, Fada'il al-Qur'an, 21

meg őt Taif városában – mert a kegyelem és megbocsátás prófétája volt. Az, hogy ekkor mégis megátkozta a tanítók gyilkosait, azt bizonyítja, hogy mennyire fontos és tiszteletre méltó feladat volt a Korán tanítása Mohammed Próféta (s.a.w.) szemében, és milyen bűnös cselekedet a Korán tanításának megakadályozása.

A történelem során a legfontosabb cselekedetek, amelyek a társadalmi problémákból kivezettek, mindig a Korán tanításainak megfelelően történtek. Ma olyan időket élünk, amikor az ilyen irányú erőfeszítések rendkívül fontosak. A muszlimok sikere és megerősödése csak úgy érhető el, ha a Korán felé fordulunk.

Ezekben az időkben, amikor az emberek elsősorban az anyagi haszonnal törődnek, a Korán tanítóinak minden eddiginél inkább a tanítványaikkal kell foglalkozniuk. Meg kell hódítaniuk tanítványaik szívét. Meg kell szerettetniük tanítványaikkal a Mindenható Allahot és Küldöttét (s.a.w.). Lehetővé kell tenniük, hogy az Iszlám fensége és szépsége utat találjon tanítványaik ártatlan szívébe.

Röviden, a Korán szolgálatában lenni a szív munkája, óriási figyelem és gondosság szükséges hozzá, és az egyik legnagyobb ajándék Alláhtól a szolgájának.

9. Erkölcsileg és tudás terén is folyamatosan fejlődni

A szolgálatot végző embernek mindig javítania kell magát, mindig többre és többre kell vágynia. Aki nem elég tájékozott, tapasztalatlan, vagy erkölcsileg éretlen, az nem végezhet jó szolgálatot.

A változás és a tökéletesedés az isteni törvény része. Bármilyen teremtny, amely nem tud ezzel lépést tartani, pusztulásra van ítélve. Ezért azoknak, akik szolgálatot végeznek, állandóan fejlesz-

teniük kell saját magukat. Értékes generációt csak erkölcsileg és tudományosan magas szinten képzett, önmagukban is értékes tanítók tudnak nevelni.

10. Tudni kell, hogy a siker Allahtól származik, a kudarc pedig saját hibáinkból

A szolgálatot végző embernek távol kell tartania alsóbb énjét a végzett szolgálattól. A legfontosabb dolog, amit észben kell tartania az, hogy a siker nem saját érdeme, hanem a Mindenható Allah kegyelme. Ha pedig kudarc éri, azt saját hibáinak köszönheti. A Mindenható Allah azt mondja a badri csatában aratott győzelemről: **„és nem ti öltétek meg őket, hanem Allah. Nem te dobtál, amikor dobtál, hanem Allah dobott”** (Korán, 8:17).

Itt a Mindenható Allah azt mondja, hogy Ő a valódi Cselekvő. A hívőnek nem szabad saját magának tulajdonítania ezeket az érdemeket, hanem tudnia kell, hogy a siker egyedül Allahtól jön. Ezért kétszeresen is hálásnak kell lennie azért, hogy Allah lehetővé tette számára, hogy sikeresen szolgálja Őt.

Ezáltal a szolgálatot végző ember legyőzheti alsóbb énjét, és alázatosabbá válhat Allah előtt. Megszabadul az önzéstől és fennhéjázástól – azoktól a tulajdonságoktól, amelyek tévútra vezethetnék őt a szolgálatban. A Korán azt mondja: „és ne legyél fennhéjázó – Allah nem szereti a fennhéjázókat” (Korán, 28:76).

Az alsóbb én a legnagyobb akadály a szolgálat útjában. De nem gyógyíthatatlan betegség. Régen a dervisek iskoláiban és találkozóhelyein volt egy kalligráfia, amelyen egyetlen szó állt: „Semi”. Ez a szó az alsóbb én legyőzését jelképezi, és a ráébredést az ember tehetetlenségére. A legfontosabb dolog, hogy felismerjük: valamennyien csak Allah szolgálai vagyunk.

A szolgálatot végző ember nem vádolhat másokat azért, ha nem sikerül megfelelően végeznie a szolgálatot. Helyette inkább azt kell feltételeznie, hogy ő maga a hibás. Szokásává kell tennie, hogy türelmes legyen másokkal, de saját magát mindig vonja kérdőre.

11. A vezető szerepe a szolgálat végzésében

Azoknak, akik vezető szerepet vállalnak a szolgálatban, ugyanannyit kell végezniük, mint amennyit munkatársaik tesznek. Akik azt gondolják, hogy szolgálatot végezhetnek azzal, hogy csak utasításokat osztogatnak, és ők maguk nem végeznek komoly munkát, azok nem értik meg a feladat lényegét.

A szolgálatot végző csapat vezetőjének aktívan dolgoznia kell, többet kell végeznie, mint bárki másnak a csapatban. Ha így viselkedik, azzal lelkesíti a többieket, és arra serkenti őket, hogy még eredményesebben dolgozzanak. Ez Mohammed Próféta (s.a.w.) módszere is, aki együtt dolgozott a társaival, és maga is a követeket hordta a qubai vagy a medinai mecset építésénél, velük dolgozott az árok csatájában, és néha saját maga szolgált ki társait. Azt mondta: „Az az emberek vezetője, aki szolgálja őket”⁴². Vagyis aki felelős a szolgálatért, az nem várhatja el, hogy őt kiszolgálják – ő csak az lehet, aki ad.

12. Állhatatosság és lelkesedés

A lelkesedés és tenni vágyás az, ami a szolgálat végzésére készíteti az embereket. Aki nem lelkes, az nem fog spirituális élvezetet találni a szolgálatban.

42. Dailami, Musnad, II, 324

Azok, akik már régen végeznek szolgálatot, úgy érezhetik, hogy már eleget tettek. Olyan veszély ez, amely leleselkedik mindenkire a szolgálatban. Az az érzés, hogy mi már megtettük a magunkét, az alsóbb én suttozása, ami próbálja vonzóbbá tenni az evilágot. A következő történet, amelyet Abu Imran beszélt el, jó tanítás azzal kapcsolatban, hogy életünk végéig fenn kell tartanunk magunkban a lelkesedést és tettvágyat:

Isztanbul ostromában részt vett Mohammed Próféta (s.a.w.) egyik társa, Abu Ajjub al-Anszari (r.a.) is. Előrelovagolt egészen a bizánciak soraiig, és ott megállt. A muszlimok közül néhányan megdöbbenve mondták: „Nézzétek, mit csinál! Saját kezével pusztítja el magát!” Ezzel egy Korán-ájára céloztak, amely megtiltja, hogy valaki kárt tegyen saját magában. Ezt hallva azonban Abu Ajjub azt mondta: „Ó, hívők! Ne értsétek félre ezt az áját! Ez az ája a medinaiakkal kapcsolatban küldetett le, akik segítették a Próféta a hidzsra elvégzésében. Miután Allah győzelemre segítette az Ő Küldöttét, mi, Medina népe azt terveztük, hogy mostantól anyagi javainkkal és vagyonunkkal foglalkozunk. A Mindenható Allah ekkor kinyilatkoztatta ezt az áját: És költsetek a vagyonotokból Allah útján, és ne járuljatok hozzá a saját kezetekkel a pusztulásotokhoz. Figyelmeztetés volt ez számunkra, hogy ne feledkezzünk bele áruinkba és vagyonunkba, és ne feledkezzünk meg az Allah útján végzett szolgálatról.”

Abu Ajjub, aki megfogadta ezt az intést, soha sem hagyott fel az Allah útján végzett szolgálattal, és megadatott neki a mártírok rangja Isztanbul ostrománál. Isztanbul falai mellett temették el.⁴³

Mikor Mohammed Próféta (s.a.w.) Medinába költözött, Abu Ajjub házában lakott mintegy fél évig, és később is sok csatában vettek részt közösen. Abu Ajjub azonban sosem fáradt bele, és ami-

43. Abu Dawud, Jihad, 23; Tirmizi, Tafsir, 2

kor részt vett Isztambul ostromában, már elmúlt 80 éves. Élete jó példa az erős hit, lelkesedés és tettvágy fenntartására, egészen a halálunkig.

A hit, amely a Mindenható Allahhoz köti a hívőt, szenvedély is. Az a hívő, akiben megvan ez a szenvedély, sosem fél, és sosem veszíti el a reményt. Allah is figyelmeztet minket ezzel kapcsolatban: **„Hát ne gyengüljétek el, és ne legyetek szomorúak, mert ti lesztetek a győztesek, ha valóban hívők vagytok!”** (Korán, 3:139)

Az, ha valaki pesszimista vagy reményvesztett, és ezért meghátrál a felelősség elől, ha nehéz helyzetbe kerül, a tehetetlenség jele. A tehetetlenség nem illik egy muszlimhoz. Akik szolgálatot akarnak végezni, azoknak mindig fejben kell tartaniuk Mohammed Próféta (s.a.w.) következő fohászát: „Ó, Uram, Nálad keresek menedéket a tehetetlenségtől, gyávaságtól és reményvesztettségtől!”

Ahhoz, hogy valaki eredményes szolgálatot végezzen, elengedhetetlen a kitartás és állhatatosság. Allah azt mondja a Koránban: **„Ti hívők! Legyetek állhatatosak és türelmesebbek, és erősítsétek meg egymást, és féljétek Allahot, hogy sikeresek lehessetek!”** (Korán, 3:200)

A szolgálatot végző emberek óhatatlanul szembekerülnek mindenféle gonddal és problémával. Ha ebben az életben nem hátrálnak meg és nem bizonytalanodnak el, akkor isteni segítséget kapnak és sikeresek lesznek majd a következő életben.

Röviden, az a szolgálat elfogadható Allah szemében, amelyet szerényen és megfelelő modorral végzünk. Ha nem így teszünk, akkor könnyen hiábavalóvá válhatnak a cselekedeteink, és akár nemkívánatos eredményük is lehet. Ezért a szolgálatot végzőnek fel kell vértéznie magát a szükséges tudással és képességekkel. Ezek nélkül nem képes megfelelő szolgálatot végezni, sőt, akár

a küldetés ellenségévé is válhat. A megfelelően végzett szolgálat előbb vagy utóbb jó eredményt hoz. Ezért mondja a Mindenható Allah a Koránban: „**Bizony, nem hagyjuk elveszni a jót cselekvő jutalmát**” (Korán, 18:30).

Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta: „Allah szereti azokat, akik megfelelően elvégzik a munkájukat”⁴⁴.

Most már tisztán érthetjük, hogy azoknak, akik a szolgálattal szeretnének foglalkozni, meg kell tanulniuk, hogy hogyan tehetik ezt a legjobban, hogy áldásokat nyerhessenek. Türelemmel, együttérzéssel és szeretettel szolgálni Allah szolgálait olyan feladat, amelyhez állhatatosságra és kitartásra van szükség. Az a tökéletes a szolgálatban, akiben megvan a szeretetteljesség, tolerancia, elkötelezettség és lemondás tulajdonsága.

Az a megfelelő ember a szolgálatra, aki megtartja lelkesedését, és szívéből távol állnak az anyagi vágyak. Meghallja a szenvedők és magányosok néma kiáltásait is.

A Mindenható Allah segítsen minket abban, hogy részesedhessünk ezekből a tulajdonságokból! A Mindenható Allah segítsen minket abban, hogy megértsük a felelősségünket azok iránt, akiket nem vagyunk képesek szolgálni! A Mindenható Allah ékesítse fel a szívünket a szolgálat iránti lelkesedéssel, és segítsen minket abban, hogy munkánkkal elnyerhessük az Ő megelégedését! Ámin.

44. Dailami, Musnad, I, 57

Ihszan és tudatosság

A taszavvuf azt jelenti, hogy tökéletesen tudatában vagyunk annak, hogy minden pillanatban a Mindenható Allah jelenlétében vagyunk. Allahnak csak azok a szolgálói teljesíthetik minden kötelességüket a Teremtő és teremtményei iránt is, akikben megvan ez a tudatosság. Minden lélek annak a valóságnak az árnyékában él, amelyről a Kegyes Korán így ír: „...és **Mi közelebb vagyunk hozzá, mint a nyaki ütőere**” (Korán, 50:16).

Ezt az állapotot nevezzük ihszannak, vagyis a hit legmagasabb fokának, és tudatosságnak (muraqabah). Aki ezt a szintet eléri, az soha nem feledkezik meg arról, hogy állandóan Allah jelenlétében van, és hogy Ő ismeri minden cselekedetét, de még a gondolatait is. Ez az állapot olyan, mint egy erős pajzs a bűnök ellen – az ember képtelen bűnt elkövetni, mikor Allah jelenlétében van.

Az ember többnyire azért tartózkodik a bűnöktől a mindennapi életben, mert úgy érzi, hogy az emberek figyelik – még ha megbüntetni nem is tudják a bűnökért. Vajon az, akiben a Mindenható Allahal kapcsolatban is megvan ez a tudatosság, hogyan is cselekedhetne Vele szemben? Kitűnő példa erre a Mohammed Próféta (s.a.w.) társai idejéből való történet:

A második kalifa, Omár (r.a.), egyszer Medina utcáit járta éjjel, amikor az egyik házból véletlenül meghallotta egy anya és a lánya vitáját. A párbeszéd felkeltette a figyelmét. Az anya azt mondta a lányának: „Önts vizet a tejhez, amit holnap viszünk a piacra!”

A lánya így felelt: „De anyám, hát nem megtiltotta a kalifa, hogy vizezzük a tejet?”. Az anyja megharagudott, és letorkolta: „Honnan tudná meg a kalifa, hogy az éjszaka közepén vizet öntünk a tejhez!”.

A leány azonban, mivel a szíve élt, és félte a Mindenható Allahot, nem akart közreműködni a csalásban: „Anyám, még ha a kalifa nem is látja, vajon a Mindenható Allah nem látja-e? A csalást könnyű elrejtetni az emberek elől, de hogyan rejthetnénk el Allah elől, aki mindent lát?”.

Omár kalifát megindították az istenfélő leány szavai. Akkora hatással voltak rá, hogy később ezt a lányt feleségül kérte a saját fia számára. Omár ibn Abdul Aziz, akit az ötödik, igaz úton vezetett kalifának tartanak, ennek a nemes lelkű lánynak a fia volt.

A lényeg, amit a történetből tanulhatunk, hogy az embernek tudatosan kell élnie, tisztában kell lennie azzal, hogy Allah mindenhol vele van. A Korán azt mondja: **„...és Ő veletek van, bárhol is vagytok, és Allah látja, amit cselekedtek”** (Korán, 57:4).

Omár (r.a.) kalifátusa idején Muadh-t (r.a.) bízta meg azzal, hogy a Bani Kilab törzstől begyűjtse az adót, árukat vigyen neki, és szétossza a szegények között a gazdagok adományait.

Muadh minden megbízatást nagy gonddal teljesített, és biztató történetekkel tért haza arról, hogy hogyan sikerült megnyernie az emberek szívét. Úgy tért vissza, hogy nem volt egyebe, mint egy darab vászon, amit a nyakába terített, hogy a hőségtől és a portól védje magát.

Egy napon a felesége megkérdezte tőle: „Azok, akik ilyen feladatokat teljesítenek, fizetést szoktak kapni, és többnyire még ajándékokat is adnak nekik a családjuk számára. Hol vannak az ajándékok, amiket te kaptál?”

Muadh azt felelte: „Volt velem egy felügyelő, aki mindenhová elkísért, és számon tartotta, hogy mit kapok és mit adok.”

A felesége igencsak megmérgekedett: „Allah Küldötte (s.a.w.) megbízott benned, Abu Bakr (r.a.) megbízott benned, és Omár most felügyelőt küld veled? Hát ő nem bízik benned?”

A szavai eljutottak Omár feleségének fülébe, tőle pedig magához Omárhoz is, aki magához hívatta Muadh-t, és szemrehányóan kérdezte tőle: „Mit hallok? Miért mondtad azt, hogy felügyelőt állítottam melléd? Hát azt hiszed, hogy nem bízok benned?”

Muadh pedig példaértékű válasszal válaszolt neki: „Ó, hívők vezére! Csak a feleségem miatt mondtam ezt. A felügyelőt, aki-ről beszéltem, nem te küldted velem. A Mindenható Allah volt az. Nem akartam bármit is elvenni magamnak a szolgálatért cserébe, amit tettem.”

Omár megértette Muadh szavait, megértette, hogy nem vágyik semmi evilági tulajdonra. A saját vagyonából adott neki ajándékot, mondván: „Vidd el ezt a feleségednek, hogy elégedett legyen és megnyugodjék.”

Ebből a történetből megtanulhatjuk, hogy tudatosan kell élnünk. Tudatában kell lennünk annak, hogy a Mindenható Allah minden pillanatban figyel minket. Természetes dolog az, hogy ha valaki egy jótékonyági szervezetnek dolgozik, azért fizetést kap. Muadh viselkedése azonban nagy erényekre utal. Azok, akik jótékonyági szervezetnél dolgoznak, többet tehetnek, mint amiért a fizetésüket kapják, Muadh-ról véve példát.

Az ilyen embereknek időről időre el kell számoltatni saját magukat, hogy alsóbb énjüket legyőzzék, és mindig emlékezniük kell a figyelmeztetésre: „Számolj el saját magaddal, mielőtt elszámolásra hívnának!”

Mohammed Próféta (s.a.w.) egyik mondása is figyelmeztet minket arra, hogy mennyire fontos egyfolytában emlékezni Allahra, és folyamatos éber tudatossággal élni: „Ne vesztegessétek az időtöket felesleges beszéddel, mert a túl sok beszéd az Allahra való emlékezés nélkül megkeményíti a szívet. Allahtól pedig azok vannak a legtávolabb, akiknek kemény a szívük”⁴⁵.

Ezért egész nap ébernek kell lennünk, a hajnal előtti órák sötétjében is, vagy akkor, mikor a hajnali imára felkelünk. A hajnal előtti órák legyenek a példa az egész napos tudatosságra. Aki kihasználja ezeket az órákat és a nappalt is arra, hogy Ura megelégedését elnyerje, az a mardhiyyah (aki elnyerte a megelégedést) állapotába kerül. Aki ezt eléri, az megszabadítja szívét minden rossz tulajdonságtól. Mintha csak a napfény fókuszálna egy lencsén keresztül, és égetné ki a rosszat szívéből, aminek helyébe jó tulajdonságok kerülnek az Isteni Nevek megnyilvánulásaként. Az ilyen ember szeretetteljességgel, bőkezűséggel, kedvességgel és megbocsátással fordul az egész teremtés felé, Ura felé pedig kellő tisztelettel és áhítattal. Az ilyen ember megfelelően őrzi alsóbb én-jét. Minden egyes lélegzetvétel közben tudatában van annak, hogy miért lett erre a világra teremtve, és ügyel arra, hogy ne essen a Sátán csapdájába. Szíve mindig Urával van. A Kegyes Korán azt mondja: *„...és tudd, hogy Allah az ember és a szíve közé áll...”* (Korán, 8:24).

Az ilyen szolga valódi bizalommal bízik Allahban. Ura közvetlen tudást ajándékozott neki. És ezzel a tudással képes az univerzum lapjaiból olvasni. Megérti a létezés titkait és bölcsességét.

A Kegyes Korán azt mondja: *„És féljétek Allahot, Allah tanítani fog benneteket”* (Korán, 2:282).

45. Dhirmizi, Zuhd, 63

A tudatosság az, amit megmentette József prófétát (a.s.) attól, hogy az őt elcsábítani próbáló gyönyörű asszony csapdájába essen. Az ihszan és a tudatosság segítségével menekült meg ettől a csapdától.

Ezért az ihszannak mélyen kell gyökereznie szívünkben, irányítani kell tetteinket, hogy elérhessük az Urunkkal való találkozás állapotát. E nélkül a pusztá beszéd az ihszanról és tudatosságról nem fog hasznunkra válni. Szeretetünket a halandó lények helyett az Örökkévaló felé kell irányítanunk. Ha a szeretet tárgyává sikerül kizárólag a Mindenható Allahot megtenni, a szolga képes lesz elérni az erényes önmegtartóztatás állapotát. Ebben az állapotban az evilági dolgok értéktelenné válnak számára, az egyetlen értékük abból származik, hogy másoknak adhatja őket, mert az olyan, mintha Allahnak adná. A szív a jócselekedetek forrásából táplálja Allah iránti szeretetét. Ezek a tettek kedvesek Ura szemében, és neki magának is öröme származik belőlük.

A tengerbe ömlő folyó már nem tartja meg saját színét, nem marad többé folyó, hanem a tengerhez fog tartozni. Ugyanez igaz az ihszanra is: ez az Allahban való megsemmisülés, a Mindenható Allah tulajdonságainak saját magunkra való vetítése.

Ezért mondhatjuk azt, hogy az ihszan a hit magja. Olyan eredményekre vezet, mint az őszinte hit, tiszta szándék, jóra valóság, áhítatos alázat az imában, amelyeket másképp nem lehet elérni. Mert az istenszolgálat minden cselekedete az őszinte hitből csirázik ki, a jóra valóság által bont virágot, és az áhítatos alázat által hoz gyümölcsöt. A helyes úton járni azt jelenti, hogy tudatában vagyunk annak, hogy Urunk mindenhol jelen van, és ennek megfelelően is cselekszünk, nemcsak akkor, amikor mások társaságában vagyunk, hanem akkor is, ha egyedül, érezzük, hogy a Mindenható Allah mindig figyel minket. A taszavvuf minden gyakorlatának és

formalitásának a célja az, hogy a szív elérje ezt az állapotot. És Allah barátai egész életükön keresztül ezt tanulják.

Egyszer Waisal Qaranit megkérdezte az édesanyja: „Fiam! Hogyan vagy te képes egész éjjel imádkozni?” Waisal Qarani azt felelte: „Ó, kedves anyám, a szívemet annyira eltölti az áhítat, hogy nem vagyok fáradt, és nem érzek semmilyen fizikai érzést. Nem érzem, hogy az éjszaka olyan hosszú lenne”.

Az anyja megkérdezte: „Fiam, mi az az áhítat, amiről beszélsz?” „Azt jelenti, hogy azt sem érezném, ha lándzsát döfnének a testembe” – felelte Waisal Qarani.

Van még egy híres történet az Iszlám történelméből. Egy csata során Alinak (r.a.) nyíl fúródott a lábába. A társai megpróbálták kihúzni, de nem tudták, annyira fájdalmas volt. Akkor Ali azt mondta: „Hadd kezdjem el az imát, és húzzátok ki akkor”. Így is tett, és amíg imádkozott, a társai könnyedén kihúzták lábából a nyílveesszőt. Az ima végeztével megkérdezte tőlük: „Mit csináltatok?” „Kihúztuk a nyílveesszőt” – válaszolták a társai.

Ebből a történetből is láthatjuk, hogy Ali fizikailag mit sem érzett ebből a világból ima közben, hanem az áhítatos alázatból fakadó boldogság töltötte el. Egyértelmű és eleven példa ez az ihszanra és tudatosságra.

Az is csak az ihszan által lehetséges, hogy valakinek legnagyobb öröme az imából származzon, és soha ne fáradjon bele az imádkozásba. Akinek a szívében nincs ott az ihszan, annak fáradtság az ima. Az ilyen ember, ha gazdag is, nem adakozik, mert nem ismeri a hit igazi örömét.

Levonhatjuk hát a következtetést, hogy az ihszan következménye az áhítattal végzett ima, a jó szívvel adott adomány, az örömmel végzett böjt, a szeretettel végzett zárandoklat.

Az ihszan és a tudatosság állapotába kerülni csak a Mindenható Allahról való megemlékezéssel lehetséges. Ez az, ami létrehozza a kapcsolatot Allah és a szív között, és megerősíti az ember bölcsességét. Ezért mondta a Mindenható Allah Mózesnek (a.s.) és Áronnak (a.s.), amikor Fáraóhoz küldte őket: **„Menjetek te és a testvéred az Én jeleimmel, és ne legyetek hanyagok a Rólam való megemlékezésben”** (Korán, 20:42).

A Kegyes Korán számtalan ájája buzdít az Allahról való megemlékezésre. De ez az ája egymagában is elegendő lenne ahhoz, hogy megértsük a megemlékezés fontosságát. Az Allahra való emlékezés a szív fényessége és a lélek nyugalma: **„...bizony, az Allahra való emlékezésben a szívek nyugalmat találnak”** (Korán, 13:28).

Az Allahra való emlékezésben nyugalmat talált szív az a hely, ahol az isteni tulajdonságok megnyilvánulnak. Az ilyen szív érti ennek az ájának a titkát: **„Azon a napon, amikor nem használ majd sem a vagyon, sem a gyermekek, csak az, ha valaki ép szívvel jön Allahhoz”** (Korán, 26:88-89).

Ennek az állapotnak az eléréséhez le kell győznünk az alsóbb én akadályát, éretté kell válnunk az Allahra való emlékezés, a bűnbánat, az erényes önmegtartóztatás, a türelem és tudatosság által.

Egy elbeszélés szerint Jézus próféta (a.s.) egyszer találkozott egy emberrel, akinek sötét fekélyek voltak a bőrén, és mély sebek a homlokán. Az ember így fohászzkodott: „Ó, Uram, köszönet neked, hála és dicsőség, amiért megmentettél attól, ami oly sokakat sújt!” Jézus próféta (a.s.) megkérdezte a szenvedőt: „Ó, ember, mi az a szenvedés, amitől Allah megkímélt téged?”

Az ember így válaszolt: „Ó, Allah Lelke! A legnagyobb szenvedés és legsúlyosabb betegség az, ha valaki nem ismeri Terem-

tőjét. Allahnak legyen hála, én ismerem ezt az örömet, mert a szívemben mindig Allahhal vagyok. Ezért nem is érzem azt, hogy a testem beteg és szenved.”

Tehát a vallás felépítése olyan, hogy a hittételek az oszlopai, az alázatos áhítat a támasza, a taszavvuf pedig, ami ezt a kettőt összeköti, bölcsességgel magyarázza meg a létezését, és felhívja az ember figyelmét arra, hogy cselekedjék felelősséggel.

A taszavvuf azt jelenti, hogy az Iszlámot őszintén, áhítattal, alázattal, alávetettséggel és szeretettel éljük meg. Más szavakkal szólva, igyekszünk részesedni Mohammed Próféta (s.a.w.) életéből és 23 év alatt felállított példájából.

A taszavvuf azt is jelenti, hogy Allah parancsainak megfelelően cselekszünk, ahogy a Mindenható Allah parancsolta Mohammed Próféta (s.a.w.) keresztül minden hívőnek: **„Tarts ki állhatatosan az egyenes úton, ahogy arra parancsot kaptál”** (Korán, 11:112)

Miután ez az ája ki lett nyilatkoztatva, megjelentek az első fehér hajszálak Allah Küldötte (s.a.w.) hajában, ami addig koromfekete volt.

Tudnunk kell, hogy 23 éves küldetése alatt Allah Küldötte (s.a.w.) számos csatában vett részt, és sokszor éhezett. Elvesztette a feleségét, Khadidsát (r.a.), és a nagybátyját, Hamzát (r.a.), aki a bálványimádóktól védelte őt, és hat gyermekéből őt még az ő életében meghalt. Mindezt a szenvedést és fájdalmat alázatos alávetettséggel fogadta. És mégis, azt mondta: „A Húd (11.) szúra miatt öregedtem meg”. Ez a szúra tartalmazza ezt az áját: **„Tarts ki állhatatosan az egyenes úton, ahogy arra parancsot kaptál”**.⁴⁶

46. Tirmidhi, al-Tafsir al-Surah, 56,6

A találkozáshoz vezető ösvény keskeny és hosszú. Számos megpróbáltatás és számos szenvedély rejtőzik rajta. Az úton nagy felelősségek várnak, olyan nagyok, hogy még Mohammed Próféta (s.a.w.) haja is megöszült tőlük. Ő maga is azt mondta, hogy a végtelen isteni megnyilvánuláshoz viszonyítva nem képes Allah tökéletes szolgálja lenni: „Ó, Uram, nem vagyunk képesek úgy megismerni Téged, ahogy az méltó lenne Hozzád...”⁴⁷.

Ennek fényében kell lépteinket Mohammed Próféta (s.a.w.) útjára irányítanunk, aki úgy élt, hogy az ihszan és tudatosság példája valamennyiünknek. Milyen türelmes volt ő, és milyen türelmesek vagyunk mi? Milyen nagylelkű és együttérző volt ő, és milyenek vagyunk mi? Milyen elkötelezett volt az imában, börtben, adakozásban és hitben, és milyen elkötelezettek vagyunk mi? Ezeket a kérdéseket kell a legnagyobb őszinteséggel feltennünk magunknak. Röviden, ezeknek az összehasonlításoknak a fényében kell az életünket megszerveznünk, hogy példát vehessünk Allah Küldöttéről (s.a.w.), aki a legjobb példa az emberiségnek, egészen az Ítélet Napjáig. Ő az, aki a tanunk és közbenjárónk mindkét világban.

Ahhoz, hogy elérhessük az ihszant és a tudatosságot, fel kell készíteni szívünket az alsóbb én megtisztításával. Azok között kell lennünk, akiket ez az ája említ: „Sikeres, aki megtisztítja azt” (*Korán*, 91:9). A következő dolgokra kell nagyon odafigyelnünk:

- törvényes (helal) jövedelem
- tiszteletben tartani a Mindenható Allah és a teremtmények jogait
- kihasználni a hajnal előtti órákat az istenszolgálatra

47. Munawi, Fayd al-Qadir, II, 520

- azt tenni, amit Allah parancsol, és tartózkodni attól, amit megtilt
- szerepet vállalni a mások érdekében végzett szolgálatban
- adakozni Allah megelégedéséért
- igaz hívő, jóra való emberek társaságában lenni
- elgondolkodni a Korán szavain, és szolgálni a Koránt,
- teljes szívünkkel fohászkodni
- kerülni az erkölcstelen cselekedeteket, mint a rágalmazás, önzés, arrogáns büszkeség, hazugság, féltékenység, képmutatás és hasonló
- megemlékezni a halálról, és utolsó lélegzetünkig minden egyes lélegzetünkkel Allahra emlékezni.

Kétségtelen, hogy a legjobb példa arra, hogy életünkben hogyan valósulhat meg az ihszan és a tudatosság, Mohammed Próféta (s.a.w.) élete. Utána pedig a próféták örököseinek, Allah barátainak az élete. Mahmud Sami Ramazanoglu, aki alig több, mint húsz éve távozott közülünk, szintén jó példa ebben a tekintetben. Életét az ihszan és a tudatosság fénye ragyogta be, és tanítványait is erre tanította. Itt is szeretnénk megemlékezni róla, és Allah kegyelméért és áldásaiért fohászkodni számára.

A Mindenható Allah adja meg nekünk, hogy képesek legyünk életünket az ihszan és a tudatosság fényében élni. Ámin.

Állhatatosság

Az „isztiqamah” kifejezés szó szerint azt jelenti: folyamatosan haladni a cél felé, kétségek vagy félelem nélkül. A taszavvuf terminológiájában ezt azt jelenti, hogy képesek vagyunk megtartani eredendő természetünk ártatlanságát és tisztaságát – azt állapotot, amelyben teremtvé lettünk – károsodás és romlás nélkül.

Ha a szív spirituális életét védelmezzük, az alsóbb én fegyelmet és jó modort tanul, míg a szív eléri a mohammedi erkölcs tökéletességét. A titkok megnyilvánulnak, a Mindenható Allah válik a célok céljává, Allahon kívül minden más elveszíti a jelentőségét, és a hívő olyan állapotot ér el, amelyben megtapasztalhatja a Mindenható Allah közelségét.

Mohammed Prófétának (s.a.w.), aki az erkölcs és jellem tökéletességének legjobb példája, a Mindenható Allah azt parancsolta, hogy állhatatosan járjon az egyenes úton:

„Tarts ki állhatatosan az egyenes úton, ahogy arra parancsot kaptál” (Korán, 11:112)

Ez az ája arra is vonatkozik, hogy mennyire nehéz folyamatosan a helyes úton maradni. Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondta: „A Húd (11.) szúra miatt öregedtem meg”. A társai megkérdezték: „Ó, Allah Küldötte, a próféták történetét hallva öregedtél meg?” Mohammed Próféta (s.a.w.) pedig azt válaszolta: „Nem, hanem az ilyen áják miatt: ***Tarts ki állhatatosan az egyenes úton, ahogy arra parancsot kaptál***”.

Miután ez az ája ki lett nyilatkoztatva, megjelentek az első fehér hajszálok Allah Küldötte (s.a.w.) hajában, ami addig koromfekete volt. A Korán-tudósok így magyarázzák ezt az áját: „Ó, Próféta! Neked kell az állhatatosság példájának lenned azáltal, hogy a Korán erkölcsével és szabályaival tökéletes összhangban viselkedsz, hogy semmi kétségnek ne maradjon helye veled kapcsolatban. Ne törődj a hitetlenek és képmutatók szavaival, hagyd őket Allahra. Legyél egyenes és állhatatos magánéleti és nyilvános ügyeidben, ahogy az parancsoltatott neked, és tarts ki az egyenes úton. Bármilyen nehéz is az egyenes úton megmaradni, semmi ne tántorítson el ennek a parancsnak a teljesítésétől és alkalmazásától. Urad lesz a segítőd.”

Ezzel kapcsolatban Abdullah ibn Abbasz azt mondta: „Nem volt egyetlen parancs sem a Kegyes Koránban, amely súlyosabban nehezedett volna Allah Küldötte (s.a.w.) vállára, mint ez az ája.”

Ez az ája Mohammed Próféta (s.a.w.) keresztül a muszlimok egész közösségét szólítja meg. Tulajdonképpen a népéért való aggodalom az, ami a Próféta (s.a.w.) haját megőszítette, hiszen tudta, hogy ez a parancs rájuk vonatkozik. Allah Küldötte (s.a.w.) igazságát, és azt, hogy ő a helyes úton járt, biztosan tudjuk a Korán ájaiból: **„Bizony, te a küldöttek közül való vagy, az egyenes úton”** (Korán, 36:4).

Nincs nehezebb parancs annál, mint hogy az egyenes úton maradjunk, hogy elérhessük Allahot. A taszavvuf legmagasabb szintű állapota az, ha valaki minden ügyében, minden cselekedetében az egyenes úton van. Ezt a parancsot éppen nehézsége miatt ismétéljük annyiszor a Fatiha szúrában, a napi öt ima során.

Az egyenes út, amiről a Kegyes Korán beszél, nem más, mint Allah útja, a helyes út, Allah Könyve, a hit, az Iszlám és a saría, Mohammed Próféta (s.a.w.) és társai útja, az igazak és vértanúk

útja, a boldogság útja ezen a világon és a következőn – a Paradicsomba vezető út.

Vagyis az egyenes út a kiválasztottak útja, akikre a Mindenható Allah kiárasztotta kegyelmét. Ezek az emberek a próféták, az igazak, a mártírok és a jóra való. Akik őket követik, azok is az egyenes úton járnak. Az egyenes út viszi a hívőt Allahhoz. Ez a legjobb út. A Mindenható Allah azt mondja: „Allah útja, Akié mindaz, ami az egekben és a földön van. Bizony, Allahhoz tér vissza minden ügy.”

Csak akkor járhatunk az egyenes úton, ha a Mindenható Allahot imádjuk és Őt szolgáljuk.

„Bizony, Allah az én Uram és a ti Uratok, szolgáljátok hát őt: ez az egyenes út.” (Korán, 3:51)

„De aki ragaszkodik Allahhoz, az bizony az egyenes útra vezettetett.” (Korán, 3:101)

A Kegyes Korán 6. szúrája így határozza meg az egyenes út fogalmát:

„Mondd: Gyertek, hadd mondjam el nektek, hogy mi az, amit Allah megtiltott: ne társítsatok mellé más isteneket, és legyetek jók a szüleitekhez, és ne öljétek meg a szegénységtől félve a gyermekeiteket – hiszen Mi gondoskodunk rólatok és róluk is – és ne közeledjétek a rossztettekhez se nyíltan, se titokban, és ne öljétek meg emberi életet, amit Allah tilalmasnak nyilvánított, hacsak nem igazsággal. Ezeket parancsolta nektek, hogy elgondolkodhassatok. És ne érjétek az árva tulajdonához – kivéve azért, hogy megsokasítsátok – amíg a nagykorúságot el nem éri. És adjatok teljes mértékkel és teljes súllyal, igazsággal. Mi nem terhelünk egyetlen embert sem többel, mint amit képes elviselni, és ha véleményt mondotok, legye-

tek igazak, még ha közeli rokonról van is szó. És tartsátok be az Allahhál kötött egyezséget, ezt parancsolta nektek, hogy emlékezzetek. És bizony, ez az Én egyenes utam, kövessétek hát, és ne kövessetek más utakat, nehogy letérjete az Ő útjáról. Ezt parancsolta nektek Ő, hogy istenfélők lehessetek.”

(Korán, 6:151-153)

Az ember nem képes kitartani az egyenes úton, ha nem erősebb benne Allah szeretete minden más szereteténél. Ahhoz, hogy ezt elérhessük, meg kell ismernünk Allahot úgy, ahogy az Hozzá méltó. Ezért azt mondhatjuk, hogy az egyenes úton való megmaradáshoz Allah ismerete, *marifatullah* szükséges. Mert aki tudást szerez, és a megszerzett tudásnak megfelelően alakítja ki az életét, az megmenekül a saját természetében rejlő rossztól és a Sátán csábításaitól is. Aki eléri ezt a szintet, az előtt titkos világokra tekintő ablakok nyílnak meg, és olyanná válik, akár egy bölcsességgel teli könyv.

Abu Szaid al-Haraz egy ember azok közül, akik ismerték a Mindenható Allahot, beszélt el, hogy látta Iblíszt álmában, és megpróbálta megütni egy bottal. Iblisz azt mondta neki: „Ó, Abu Szaid! Nem a botodtól félek, mert az látható. Amitől félek, az a spirituális tudás fényes napja, ami az *árif* (Allah ismerője) szívének kertjéből sugárzik, és elpusztít minden gonoszt.”

A taszavvuf szerint a tanítvány erőfeszítései mit sem érnek állhatatosság és az egyenes úthoz való ragaszkodás nélkül. Egyenesen járni az egyenes úton a legnagyobb csoda és ajándék Allahtól.

Egy másik definíció szerint az egyenes út azt jelenti, hogy az ember minden cselekedetében a középutat választja, és nem esik szélsőségekbe (például nem költ pazarlóan, de nem is zsugori), és megmarad a helyes úton, engedelmeskedve az isteni parancsoknak.

Mohammed Próféta (s.a.w.) azt parancsolta a hívőknek, hogy cselekedeteikben legyenek mértékletesek, és válasszák a középútat.

Tudnunk kell, hogy Allah Küldötte (s.a.w.) egész életét ennek a szabálynak megfelelően élte, az emberi lények képességeinek korlátai között, hogy például szolgálhasson számukra. Az ő élete a legjobb példa az istenszolgálatra, a családtagok jogainak tiszteletben tartására és a társadalmi kapcsolatokra is. Allah Küldötte (s.a.w.) mindezeket a lehető legjobb módon tette, és adta át közösségének. Ezért helytelen viselkedésforma az, ha egyes kötelességeinket elhanyagoljuk, másokat pedig túlzásba viszünk, mert ezzel ellentmondunk Mohammed Próféta (s.a.w.) tanításainak. Más szavakkal szólva, életünket azok szerint a normák szerint kell berendeznünk, amelyeket Allah Küldötte (s.a.w.) tanított nekünk, nem pedig a saját vágyaink alapján. Abdul Khaliq Gujhdvani világosan elmagyarázta ezt. Egyszer megkérdezték tőle: „Azt tegyük, amit az alsóbb énünk kíván, vagy azt, amit nem kíván?” Ő pedig azt felelte: „Nagyon nehéz eldönteni, hogy az ember vágyai vajon isteni vagy sátáni eredetűek. Az alsóbb én pedig többnyire félrevezeti az embert, legyen szó akár isteni, akár sátáni késztetésről. Ezért elegendő az, ha valaki Allah parancsait követi, és tartózkodik attól, ami tiltott. Ez az igazi istenszolgálat.”

A Mindenható Allah azt mondja:

„Mondd: Ez az én utam. Allahhoz hívok biztos tudás alapján, én és aki engem követ. Dicsőség Allahnak! És én nem tartozom azok közé, akik más isteneket társítanak Mellé.”

(Korán, 12:108)

A Tudatlanság korában, az Iszlám előtti időkben, amikor az emberek fizikai erőket és saját vágyaikat imádták, voltak olyan kiemelkedően igaz emberek, akik a prófétaság feladatával bíztak

meg. Ezek az emberek, akik minden tekintetben a népük példaképei voltak, három feladatot kaptak:

- Olvasniuk és hirdetniük kellett Allah szavait az embereknek.
- Meg kellett tanítaniuk nekik a Könyvet és a bölcsességet.
- Meg kellett tisztítaniuk az embereket, vagyis a megfelelő vezetést nyújtani nekik, hogy az állhatatosságot, az egyenes utat elérhessék.

Ádám prófétával (a.s.) kezdődően a prófétáknak ez a láncolata Mohammed Próféta (s.a.w.) küldetésével teljesedett be.

Annak, hogy valaki állhatatosan az egyenes úton maradhasson, két feltétele van:

1. Teljesen és alázattal kell engedelmeskednie Allah parancsainak.
2. A Teremtő megelégedését keresve szeretetteljesnek és nagylelkűnek kell lennie minden teremtménnyel.

Más szavakkal szólva, állhatatosan kitartani az egyenes úton azt jelenti, hogy szeretjük Allah Küldöttét (s.a.w.), és részesei próbálunk lenni az ő példaértékű jellemének és erkölcsének, a Korán és a szunna üzenetének megfelelően élünk, és uralkodunk alsóbb énünkön. Az embernek ezért mindig ellenőrzés alatt kell tartania külső és belső világát, hogy ne távolodjon el az igazság és állhatatosság állapótól.

Még Omár kalifa (r.a.) is aggódott amiatt, hogy sikerült-e az igazságot és állhatatosságot megvalósítania életében. Amikor megválasztották kalifának, azt mondta: „Ó, emberek, ha letérnék Allah útjáról, és rosszat cselekednék, mit tennének?” Egy sivatagi arab felállt, és így felelt: „Ó, Omár, ne félj, ha eltévelyednél, a kardunkkal igazítunk ki”. Omár kalifa pedig a válasszal elégedetten adott

hálát Allahnak: „Hála neked, Uram, amiért olyan néppel áldottál meg, akik visszatérítenek az egyenes útra, ha letévednék róla!”

Allah Küldötte (s.a.w.) a muszlim állam biztonságának érdekében elmondta egy Hudhaifa (r.a.) nevű társának, hogy kik azok, akiknek a szívében képmutatás rejtőzik. Omár (r.a.) hallott erről, és egy nap megkérdezte tőle: „Hudhaifa, Allah nevére, mondd meg nekem, hogy bennem van-e képmutatás?” Hudhaifa pedig azt felelte: „Ó, kalifa, te nem tartozol a képmutatók közé”.

Haszan Baszri azt tanácsolta a tanítványának, Tawusznak: „Ó, Tawusz, ha büszke vagy arra, hogy hadístudományt tanítasz, akkor inkább hagyj fel a tanítással.”

Imám Ghazali, amikor 300 tanítványa volt, komolyan aggódott maga miatt: „Vajon Allah megelégedése szerint való, hogy ezeket a diákokat tanítom, vagy veszélybe sodrom magamat?”

Miután Imám Ghazali lemondott minden vagyonáról, felhagyott a tanítással is, és egy ideig magányos elvonultságban élt. Ennek eredményeképpen Mohammed Próféta (s.a.w.) spiritualitása nyilvánult meg benne, és teljesen átalakította – elérte a taszavvuf legmagasabb szintjeit.

Amikor Yavuz Szelim szultán Isztanbulhoz közeledett egy reggel, rájött, hogy ha fényes nappal lép a városba, az emberek életetni és ünnepelni fogják. Ezért amikor a város közelébe ért seregével, nem vonult be, hanem letáboroztak a Csamlidzsa hegy lábánál. A szultán azt mondta a tanácsadójának, Hasszán Dzsannak:

- Várjunk, míg leszáll az éj, és az emberek aludni térnek. Akkor lépek Isztanbulba, amikor az utcák üresek, hogy le ne győzzön a halandó lények ünneplése...

És titokban, csendben vonult be Isztanbulba, hogy elkerülje az emberek ünneplését és éljenzését.

Mindezek a példák arra tanítanak minket, hogy minden körülmények között állhatatosan megmaradjunk az egyenes úton, és tisztítsuk meg szívünket az evilág minden szennyyétől. A szívünk az a hely, ahol az isteni jelenlét megnyilvánulhat.

“Azon a napon, amikor majd nem használ sem a vagyon, sem a gyermekek, csak az, ha valaki ép szívvel jön Allahhoz.”
(Korán, 26:88-89)

És hasonlóképpen, Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta: „Bizony, Allah nem a külsőket nézi, és nem is a vagyonotokat, hanem a szíveteket.”

A Mindenható Allahhoz fohászkodom: vegyen minket azok közé, akiket képessé tesz arra, hogy állhatatosan megmaradjanak az egyenes úton. Ámin.

Nemtörődömség

A világon bármilyen teremtmény csak akkor lehet boldog, ha életét valódi természetének megfelelően rendezi el. Az emberi lények, mint a világ legmagasabb rendű teremtményei, csak akkor érhetik el a végső boldogságot, ha megértik létezésük okát, és Allah akaratának megfelelően rendezik be az életüket. Az az élet, amelyet a Mindenható Alláhtól távol, saját magát és valódi lényegét nem ismerve tölt el az ember, csupa nyomorúság. Aki így él, az „ghafil”, vagyis nemtörődöm, érdektelen, óvatlan ember. A legnagyobb tudatlanság az, ha valaki nem ismeri valódi természetét, helyzetét, az élete és halála mögött rejlő okot és bölcsességet. Nehéz elképzelni, hogy egy intelligens, gondolkodó ember ne akarná tudni, hogy mi a valódi bölcsesség és titok abban, hogy erre a világra érkezett egy másik, láthatatlan világból, és hogy ebből a világból is távoznia kell, miután próbára lett téve.

Az emberség, az élet és a halál valódi jelentését csak akkor érthetjük meg, ha elkerüljük a nemtörődömséget. Ez csak akkor lehetséges, ha ép értelemmel és spirituálisan fejlett szívvel bírunk. A természetes emberi tulajdonságok, mint a hanyagság, irigység, testi vágyak, kevélység, túlzott ambíció vagy harag mind a nemtörődömség pusztító megnyilvánulásai. A legnagyobb tévelygés az, ha valaki nem tud szabadulni ezektől az érzésektől, és ezek örvényébe fullad. Ez a tévelygés és az alsóbb énünk rosszra csábítása az, amiből származó bűneink megakadályozzák, hogy felismerjük a valóságot. Beszennyezik az ember becsületét, elsötétítik lelkét, és

oda vezetnek, hogy az ilyen ember végül teljesen figyelmen kívül hagyja Teremtőjét.

A Kegyes Korán így beszél az ilyen emberekről: **„Jaj azoknak, akiknek a szíve megkeményedett az Allahról való megemlékezéssel szemben!”** (Korán, 39:22)

És valóban, ha egy ember szívében meggyengül az erkölcs, akkor azt hamarosan követi a spirituális mélységek és a valódi megértés elveszte is. Az ilyen ember nem lesz egyenes ember többé. Olyan könnyen ragadják el a bűnök, mint a szél a tollpíhét, és nem lesz képes meglátni saját hibáit. Az ilyen nemtörődöm emberek, akik alsóbb énjük befolyása alatt állnak, nem jönnek zavarba és nem is veszik észre az őket ért károsodásokat, hiszen süketek és vakok az igazságra. A Mindenható Allah azt mondja az ilyen emberekre: „Süketek, némák és vakok...” (Korán, 2:18)

Dzsaleleddin Rúmi beszél el egy történetet a nemtörődöm betegről és az őt meglátogató képmutató süketről. A süketnek azt mondta egy barátja: „A szomszédod beteg, nem tudtál róla?”

A süket azt gondolta magában: „Ha meglátogatom a beteg szomszédomat, hogyan is érthetném meg a süket fülemmel, amit mond? Különösképpen, hogy a betegek hangja amúgy is gyenge. Egy szavát sem fogom hallani.”

Végül mégis úgy döntött, hogy meglátogatja a szomszédját: „Akárhogy is, mégiscsak a szomszédom. Mindenképp jobb lenne, ha meglátogatnám, különben az emberek majd rosszat mondanak rólam, és nem fognak tisztelni.” És ki is dolgozott egy tervet magában: „Ha majd meglátogatom, megpróbálom leolvasni a szavakat az ajkáról. Nem fogom kimutatni, hogy nem hallom, amit mond. Úgysem fog feltűnni neki, mert a fájdalmával lesz elfoglalva. Először majd megkérdezem, hogy hogy érzi magát. Erre valószínűleg

azt fogja válaszolni, hogy jól, én pedig hálát adok Allahnak. Aztán megkérdezem, hogy mit evett. A betegek többnyire levest és in-nivalót kapnak, biztos ezt fogja mondani, én pedig majd azt vála-szolom, hogy remélem, jólesett. Majd megkérdezem, hogy melyik orvos kezeli. Erre ő valószínűleg megmondja a doktor nevét, én pedig, hogy lelket öntsek belé és felvidítsam, dicsérem majd, hogy milyen jó orvos, és milyen jól tette, hogy kihívta, ha megérkezik, megoldja majd minden gondját.”

Ezzel, miután eltervezte az egész párbeszédet, a süket elindult, hogy meglátogassa beteg szomszédját. Először, a terv szerint, azt kérdezte: „Hogy vagy, kedves szomszédom?”

„Nagyon rosszul vagyok már. Azt hiszem, nincs nekem sok hátra – haldoklom, és hamarosan meg is halok” – válaszolta súlyos fájdalmában nyögte a szomszéd.

Ám a süket, aki nem hallotta a választ, azonnal rávágta: „Hála legyen Allahnak! Micsoda remek hír!”

A beteget természetesen mélyen megbántották ezek a szavak. Nem értette, mi áll a látogató viselkedésének hátterében, ezért azt gondolta: a szomszéd azt akarja, hogy meghaljon, és örül a halálának.

A süket ember erről mit sem sejtve tette fel második kérdését: „És mit ettél ma?”

„Mérget!” – vágta oda dühösen a beteg.

„Remélem, ízlett!” – felelte a süket széles mosollyal.

A beteg, aki nem volt egy türelmes ember, egyre mérgesebb lett, a süket azonban gyanútlanul folytatta: „És melyik orvos kezel téged?”

A beteg dühtől tájékozva felelte: „Mit gondolsz, ki jönne már hozzám? Azráel jön, a halál angyala!”

A süket azonban ezt sem hallotta, és a szomszéd arc kifejezéséből sem tudott olvasni, ezért boldogan mondta: „Ó, milyen szerencse! Micsoda boldog pillanat lesz, ha megérkezik!”

És a süket lelke mélyéig elégedetten ment haza, úgy érezve, hogy megtette kötelességét. Hazafelé azt mondta magában: „Milyen jó, hogy meglátogattam a szomszédomat! Nemcsak a jó híremet sikerült megőriznem, hanem egy kis könnyebbséget és boldogságot vittem egy beteg ember életébe.”

Az ostoba süket ember látogatása azonban igencsak káros volt, még ha ő tudatlanul hasznosnak gondolta is. A beteg kemény szavakkal illette őt távozása után: „Most már tudom, hogy ez a szomszéd halálos ellenségem. Milyen kár, hogy nem ismertem meg korábban valódi természetét!” És a háta mögött így átkozta szomszédját: „Szép cselekedet meglátogatni a betegeket, és a hogylétük felől érdeklődni. Ez az ember azonban nem Allah meglepődését keresve jött, hanem csak azért, hogy mások jót mondjanak róla. És nem az egészségről akart érdeklődni, hanem ellenségeskedni, bántani, és egy tehetetlen betegen tölteni ki a bosszúját. Gonosz szívének jól esett, hogy ilyen nyomorúságban lát engem, akit ellenségének tart. Pedig én soha nem ártottam neki semmit, amíg csak szomszédok voltunk!”

Dzselaeddin Rúmi így magyarázza a történetet:

„A süket megsértett valakit, pedig szándéka az volt, hogy örömet okozzon. Szomszédja haragját vonta magára ostoba szavaival. Képmutatásból látogatta meg szomszédját, és ezzel bűnt követett el. Tette miatt tönkrement jószomszédi viszonyuk és barátságuk. Másrészt viszont a beteget legyőzte

haragja, és nem tudott türelmes maradni. És mert így cselekedett, megfosztatott az isteni jutalomtól. Rosszat feltételezett, ahelyett hogy jó szándékát megtartotta volna, s jót gondolt volna látogatójáról.

Mily sokan vannak ebben a helyzetben! Viselkedésük és istenszolgálatuk nem tisztán Allah megelégedéséért való, hanem önző érdekekért. Alsóbb énükkel kevert szolgálattal akarják elnyerni a Paradicsomot. Istenszolgálatukban bűn és tudatlanság rejtőzik. Allahon kívül más kedvéért végezni az imát súlyos bűn. Az ilyen ima, bár kívülről nézve tisztának tűnik, beszennyezi a szívet. Ahogy a víz elveszíti édes ízét egyetlen csepp szennyből, ugyanúgy veszíti el valódi ízét az az ima, amelyet beteg és óvatlan szívvel végzünk.”

A süket ember viselkedése, aki nemtörődöm és figyelmetlen módon értelmezte a beteg szavait és viselkedését, a mai kor spirituális süketségét juttatja eszünkbe.

Akik lelkiismeretlenül húznak hasznot az evilági előnyökből, voltaképpen véges készleteket felhasználva próbálnak boldogok lenni. Az evilági életet tekintik Paradicsomnak. De az igazság az, hogy akik az isteni szépségen és ajándékokon élösködnek, azokra szigorú felelősségre vonás vár a Túlvilágban.

Dzselaeddin Rúmi a nemtörődömséget, vagyis azt, ha valaki az evilági ügyeket és javakat választja a túlvilágiak helyett, így írja le:

„Amikor az evilági életben töltöd meg gyomrod az ízletes étellel és italokkal, az olyan, mintha álmodban ennél – ha felébredsz, még mindig éhes és szomjas leszel! Az az étel, amit álmodban ettél meg, nem vált hasznodra. A világ olyan, mint egy rövid álom. Ez a világ és a javai olyan, mint mikor álmodban kérsz valamit, és meg is kapod. Aztán, mikor felébredsz,

semmi nyoma mindannak az ajándéknak, amit álmodban kaptál! Ez a világ a véges örömök hazája, amiket álmodban kérsz, és álmodban is kapsz meg.”

A Mindenható Allah azt mondja: **„Nem láttad-e azt, aki a saját vágyait teszi meg istenének?”** (Korán, 45:23)

A fenti történetben a fül feltételezi magáról, hogy érti a szavakat és a hangokat. A szem feltételezi magáról, hogy lát valamit. De mi van akkor, ha a szív fülleivel kellene meghallanunk a rejtett hangokat és jelentéseket? És ha belső szemeinkkel kellene észrevennünk az isteni titkokat?

A szív süketsége és vaksága az, ami szerencsétlenné teszi a nemtörődöm embert ebben a világban és a Túlvilágban is.

Jónás próféta (a.s.) azt mondta Gábielnek: „Meg tudnád mutatni nekem azt az embert, aki ezen a világon a legtöbb istenszolgálatot végzi?” Gábiel pedig mutatott neki egy embert, akinek a keze és a lába már hiányzott a lepra miatt, és elvesztette mindkét szemét is. És ez az ember így fohászkodott: „Ó, Allah! Nem más, mint Te adtad meg nekem azt, amit a kezem és a lábam által megadtál. És nem más, mint Te mentettél meg attól, amitől megmentettél. Ó, Uram! Nem hagytál mást a szívemben, mint egyetlen vágyat: hogy Téged elérjek.”

Ha a szív Allah megelégedéséért dobog, akkor megváltoznak az ember szándékai és viselkedése. Ezért, hogy a nemtörődömség veszélyeitől megmeneküljünk, meg kell tisztítani szívünket, és le kell győzni alsóbb énünket. Mindent ki kell üríteni a szívünkben az Allahról való megemlékezésen kívül, és meg kell figyelni a bölcsesség és kegyelem megnyilvánulásait a világmindenségben.

Aki másképp cselekszik, az nem lesz képes megmenekülni a nemtörődömségtől, és élete a veszteség felé halad ezen a világon

és a Túlvilágon is. Tudatában kell lennünk Teremtőnknek és létezésünk céljának, és mély elgondolkodással és bölcsességgel teli szívvel kell a Kegyes Korán és a szunna felé fordulnunk.

Az embernek Teremtője közelségében kell élnie. Allahot kell szolgálnia, Aki elárasztja őt kegyeivel ebben az életben, megbocsátja a bűneit, és ismeri legbelső titkait is. Az ima csak egy rövid ideig tart minden nap, de a hitnek és az Allah iránti szolgai elkötelezettségnek egész életünkön át folyamatosan kell tartania.

A Mindenható Allah vegyen minket az Ő barátai közé, akik a helyes úton járnak, és adja, hogy szívünk megteljen az isteni igazság ismeretével!

Ramadán áldott hónapja és a böjt

Ramadán áldott hónapja ajándék a Mindenható Allahtól szolgálóinak. Ebben a hónapban megemlékezünk az ajándékokról, amelyeket Tőle kaptunk – és amelyeket máskor oly biztosnak veszünk, és oly kevéssé adunk értük hálát. A böjtölés célja az alsóbb én megfékezése is. Ha meg akarjuk kapni a böjtölés összes jutalmát, akkor tudatosan kell böjtölnünk: tudatában kell lennünk annak, hogy ezzel istenszolgálatot végzünk. Mert a böjtölés által dicséretes tulajdonságokra tehetünk szert, mint a türelem, akaraterő, az alsóbb én vágyaitól való eltávolodás. A böjt pajzsként védi a hívó becsületét azzal, hogy megszabadítja őt a végtelen vágyaktól, hogy folyton egyen és igyon, mint az állatok.

A böjt egyik előnye az, hogy bátorságot és kitartást ad az embernek nehézségek és éhínség idején. Megtanít, hogy hálásak legyünk a Mindenható Allah áldásaiért. Amikor böjtölünk, megértjük a szegények nehézségeit, akik azért nem esznek, mert nincs mit. Ezáltal együttérzőbbek és segítőkészebbek leszünk velük. Ez a fajta megértés megakadályozza a társadalmi ellentétek és osztályok kialakulását. Általában az Iszlám istenszolgálatáról elmondhatjuk, hogy megakadályozza az osztálykülönbségek kialakulását. Az imában és a böjtben valamennyien egyenlők vagyunk Allah előtt. Ezek alól a feladatok alól érvényes kifogás nélkül senki nem mentesülhet.

A böjt pozitív hatásai miatt nemcsak a muszlimoknak íratott elő, hanem az előttük való népeknek is. A Mindenható Allah azt mondja: **„Ti hívők! Előíratott nektek a böjt, ahogy előíratott azok-**

nak, akik előttetek voltak, hogy istenfélők lehessetek. Meghatározott számú napig...” (Korán, 2:183-184)

Az Iszlám különféle istenszolgálatokat ír elő a hívőknek. A különböző típusú istenszolgálatok más-más spirituális betegséget gyógyítanak. Ezek a betegségek főként akkor erősödnek, mikor a hívő jólétben és egészségben van. Az Iszlám történelme során a mekkai időszakban a hívőknek nem voltak ilyen betegségei, mert annyira kemény küzdelmet kellett folytatniuk magáért a túlélésért. Medinában azonban a hívők anyagi helyzete jobb lett. Biztonságban voltak a mekkai hitetlenek zaklatásaitól is. Azért, hogy a muszlimokat az evilági gazdagság és kényelem ártalmaitól megóvják, szükség volt az evilági tulajdon élvezetének valamiféle korlátozására. Eljött a böjt ideje, a hívők spirituális egészségének megőrzése érdekében.

A böjt gyógyszer a fizikai és spirituális betegségek ellen. Ezért az év során egy meghatározott számú napot kell böjtölni, nem pedig az egész év során. Ha egy gyógyszert folyamatosan használunk, egy idő után az immunrendszer hozzászokik, és nem lesz többé gyógyító hatása. Ehhez hasonlóan böjtölni is a meghatározott időszakban kell. Ha folyamatosan böjtölünk, az nem fog segíteni a betegség meggyógyításában. Ezért nem engedte Mohammed Próféta (s.a.w.) a társainak, hogy egész évben, megszakítás nélkül böjtöljenek.

A világon minden muszlim azonos hónapban böjtöl – Ramadánban. Ez megerősíti a testvéri köteléket a muszlimok között, és könnyebbé is teszi a böjtölést. Az egység érzése meggazdagítja és elevekenbbé teszi spirituális életünket. A másik fontos jellemzője a böjtnek az, hogy a böjt hónapja holdhónap. Vagyis a napéven alapuló naptárhoz viszonyítva körbejár az egész évben, minden évben más idősakra esik. Böjtölünk a hosszú, forró nyári

napokon és a rövid, fagyos téli napokon is. És mert minden évben más időszakban van Ramadán, az év minden napja megáldatik általa. És a böjt napjainak különbözősége különböző spirituális élményt és ízeket rejt magában. Ez minden egyes böjtöt mássá és könnyebbé tesz. Ez a gazdagság tükröződik a böjtöt előíró ájában is. Az ája először tájékoztat minket: „Ti hívők! Előíratott nektek a böjt”, aztán megnyugtatóképpen közli, hogy nemcsak nekünk, hanem a korábbi nemzedékeknek is meg lett parancsolva: „ahogy előíratott azoknak, akik előttetek voltak”. Végül pedig az ája azt is tisztázza, hogy nem egész évben, hanem bizonyos napokon kell böjtölni: „Meghatározott számú napig”.

Ezután a Mindenható Allah beszél nekünk a böjt előnyeiről és feltételeiről: **„Ramadán hónapja, amelyben a Korán leküldetett, vezetés az embereknek, és egyértelmű bizonyíték a vezetésre, és a megkülönböztető alapelvek (jó és rossz között). És aki közületek jelen van, az böjtölje a hónapot, és aki beteg vagy utazó, az ugyanannyi számú napot. Allah könnyebbséget akar nektek, nem nehézséget, és hogy kitöltsétek az időszakot, és magasztaljátok Allahot, amiért vezetett benneteket, hogy hálásak lehessetek.”** (Korán, 2:185)

Ebből az ájából azt is megtudhatjuk, hogy a böjt célja a Mindenható Allah magasztalása, és az, hogy hálát adjunk Neki. Ebben az értelemben a böjt pozitív hatással van a többi istenszolgálatra is. Shakik Balqi azt mondja: „Nehéz dolog úgy imádni Allahot, ahogy azt Ő megérdemli. A magány és a böjt ebben a legjobb segítő”.

Az elfogyasztott táplálék mennyiségének korlátozása szerepel a modern orvostudomány módszerei között is. A böjt a hívő a lehető legjobban használja ki az orvostudomány modern módszereit.

Az éhség erős fegyver az alsóbb én megfékezésére is. Egy elbeszélés szerint amikor az alsóbb én meg lett teremtve, tele volt

büszkeséggel. Azt merészelte mondani a Mindenható Allahnak: „Te te vagy, én pedig én vagyok”. Amikor azonban Allah éhséggel büntette, megértette hibáját, beismerte gyengeségét és azt, hogy Teremtője előtt semmi. Ezért az alsóbb én megfékezésének nincs jobb módja, mint az éhség.

Dzselaeddin Rúmi azt mondja: „Az igazi táplálék az ember számára Allah Fénye. Nem tesz hát jót neki a túl sok étel. Az igazi étel az isteni szeretet és a gondolkodás. Az ember betegsége abból származik, ha elfelejti a lelkét táplálni, és csak teste táplálásával foglalkozik. A teste sosem elégedett. Kapzsisága miatt az arca sápadt és a lába remeg, a szíve zaklatottan ver. Milyen az evilági táplálék, és milyen az örökkévaló táplálék?”

Allah azt mondja a mártírokról, hogy Ő táplálja őket. Ehhez a táplálékhoz nem kell száj, és nem kell test.

Luqman azt tanácsolta a fiának: ha a gyomrod tele van, az elméd tudattalanul alszik, a tested pedig nem képes istenszolgálatra. Allah egy barátja azt mondta: Allahnál keresek menedéket az olyan keresőtől, aki a gyomrát mindenféle étellel tömi dugig, és megrontja.

Aisa (r.a.) azt mondta: „Próbáljátok megnyitni Allah jelenlétének kapuját”, és amikor megkérdezték, hogyan, azt felelte: „az éhséggel és szomjúsággal”.

Allah nagy barátja, Mahmud Sami Ramazanoglu a Tökéletes ember című könyvében hangsúlyozza, hogy milyen fontos az, hogy keveset együnk. Azt írja: megkérdezték az orvosokat, hogy mi a legjobb gyógyszer, és ők azt felelték: egyél keveset. Megkérdezték a bölcseket, honnan van annyi energiájuk az istenszolgálatra, és ők azt felelték: egyél keveset. Megkérdezték az aszkétákat, mi teszi erősebbé az ember és Allah közötti köteléket. Azt felelték: egyél

kevesebbet. Megkérdezték a tudósokat, hogyan lehet a legeredményesebben tanulni. Azt felelték: egyél keveset.

Sok előnye van annak, ha az ember keveset eszik:

1. A mérsékelt éhségben az elme és a szív tisztasága rejlik. Az elme erősebb, ha a test erősebb. A túl sok evés viszont feledékenység és ostobaságot eredményez.
2. Az éhség meglágyítja a szívet. A szívnek több előnye és öröme származik az istenszolgálatból. Tele gyomorral a szív kemény és könyörtelen. A tele gyomrú ember arrogáns és büszke.
3. Az éhes ember gondol a szegényekre, a tele gyomrú viszont gyakran elfeledkezik róluk.
4. Éhségben az alsóbb én vágyai gyengék. Jóllakottan az alsóbb én vágyai felerősödnek.
5. Mérsékelt éhség esetén a test éberebb és mozgékonyabb. Tele gyomor esetén viszont nemtörődöm és álmos.
6. Ha a gyomor tele, a szolga lustább az istenszolgálatban. Mérsékelt éhség esetén az ember késznek érzi magát az istenszolgálatra.
7. A túl sok evés gyengévé és beteggé teszi a testet. Keveset enni egészséges.
8. Az éhség érzékenyebbé teszi az embert a szegények helyzetére, ezért nagylelkűbb lesz velük. Akik még soha nem érezték, hogy mi az az éhség, azok nem értik meg a szegények szenvedéseit.

A teli gyomor arra készíti az alsóbb ént, hogy megpróbálja kielégíteni állati vágyait. A böjtölés azonban, ha nem végleteiben

gyakoroljuk, erősíti a gondolkodásra való képességünket, és képessé teszi a szívet arra, hogy jobban befogadja az isteni valóságot. Mindezt tökéletesen összefoglalja a hadís: „Böjtölj, és találsz egészséget”.

Allah nagy prófétáinak gyakorlata is azt mutatja, hogy mennyire fontos a böjtölés a spirituális tökéletesség elérésében. A böjt az egyik leghatékonyabb módszer, amelyet a Mindenható Allah használt prófétái tökéletesítésében. A próféták a böjtölés segítségével készültek fel arra, hogy a kinyilatkoztatást megkapják. Például Mózes (a.s.) negyven napot és éjszakát böjtölt a Sínai hegyen, miközben a kinyilatkoztatásra várt. Ez után a böjt után küldetett le hozzá a Tóra. Hasonlóképpen, Jézus próféta (a.s.) ugyanennyi napot böjtölt az Evangélium kinyilatkoztatása előtt. Mohammed Próféta (s.a.w.) egy hónapot töltött Mekka közelében, a Híra barlangban. Allahhoz imádkozott, és az Ő nagyságán gondolkodott. Ez után a felkészülési időszak után kapta meg az isteni üzenetet Gábiel angyalon keresztül, és szíve megtelt az isteni megnyilvánulással.

Mindez azt mutatja, hogy a böjt előnyei elsősorban spirituálisak, nem fizikaiak. Ezért a böjttel az legyen a célunk és szándékunk, hogy a Mindenható Allahot szolgáljuk. Ha evilági célokkal vágunk bele a böjtbe, például kevesebbet akarunk költeni ételmisszerre vagy le akarunk fogyni néhány kilót, azzal elveszítjük a böjt valódi előnyeit. Ilyen önző célokkal nem nyerhetjük el a Mindenható Allah meglegedését. Ez érvényes minden más istenszolgálatra is: például ha valaki azért imádkozik, mert egészségesnek tart egy kis testmozgást, az vallási szempontból olyan, mintha nem is imádkozna, mintha nem teljesítené Allah parancsát. Az ilyen ember inkább alsóbb énjé parancsát teljesíti az imádkozás leple alatt.

Az istenszolgálat cselekedeteit úgy kell végrehajtanunk, hogy egy szándékunk van vele: Allah megelégedésének elnyerése. Ehhez az embernek megfelelően kell nevelnie szívét, meg kell tisztítania a méltatlan gondolatoktól és vágyaktól.

Ahhoz, hogy a lehető legtöbb hasznunk származzon Ramadán hónapjából Allah Küldötte (s.a.w.) következő tanácsait kell követnünk:

1. Sokat kell ismételnünk a tanúságtételt.
2. Allah bocsánatát kell kérnünk.
3. A lehető legtöbb jótettet kell végrehajtanunk, hogy elnyerhessük a Paradicsomot.
4. Tartózkodnunk kell a tiltott (haram) dolgoktól, hogy védjük magunkat a Pokol tüzétől.
5. Bökezűen kell adakoznunk, és vigasztalnunk a megtört szívűeket.
6. Iftárral (a böjtöt megtörő étkezéssel, vacsorával) kell kínálnunk a böjtölő hívőket.

Természetesen nincs határa annak, hogy mennyi és milyen jótettet végezhetünk. Mindenkinek meg kell tennie minden tőle telhetőt, hogy jót tegyen a muszlim közösség érdekében. Ramadán a hívő spirituális tökéletesedésének hónapja. Ahogy ügyelünk arra, hogy a szánkat az evéstől megtartóztassuk, ugyanúgy meg kell tartóztatnunk a pletykától, rágalmazástól és haszontalan beszédétől. Különbösen nem sikerül elérnünk a böjt átfogó célját – a hívő tökéletesítését az Iszlám erkölcsének megfelelően.

Ezzel kapcsolatban azt mondta Allah Küldötte (s.a.w.): „A böjt védelmező pajzs, amíg a hívő el nem rontja”. És mikor a tár-

sai megkérdezték, hogy hogyan ronthatnák el a böjtöt, azt mondta: „Hazugsággal és rágalmazással”.⁴⁸

A rágalmazó ugyan tartózkodik az evéstől böjt idején, de a rágalmazás olyan, mintha testvérei húsát enné. Ezért mondja az ilyen emberekről Szufian Thawri: „A rágalmazás megtöri a böjtöt”.

Mudzsahid is azon a véleményen van, hogy a rágalmazás és hazugság érvényteleníti a böjtöt. Azoknak, akik imájukat és böjtjüket óvatlan és kegyetlen módon rágalmazással, pletykával és mások sértegetésével törik meg, így szól Mohammed Próféta (s.a.w.) figyelmeztetése: „Vannak, akik böjtölnek, de nem származik számukra más a böjtből, csak éhség. Vannak, akik imádkoznak éjjel, de nem származik számukra más belőle, csak álomosság.”

Egy másik hadíszban pedig Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondja: „Aki nem mond le a hazugságról és rossztettekről, hát Allahnak nincs szüksége rá, hogy lemondjon az ételről és italról”.

Ezek a hadiszok egyértelműen mutatják, hogy Ramadánban különösen fontos ügyelnünk a megfelelő viselkedésre. Szívünket és elménket is fel kell készítenünk a böjtre. Ezt pedig nem tehetjük gondatlansággal és nemtörődomséggel. Különleges gonddal és áhítattal kell végeznünk az imáinkat, éber szívvel és nyitott elmével kell olvasnunk a Koránt, vagyónunkat meg kell tisztítanunk azzal, hogy zakátot vagy adományt adunk belőle. Nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy a Kegyes Korán kinyilatkoztatása Ramadán havában kezdődött. Ezért különös gondot kell fordítanunk arra, hogy a Korán parancsait életünkben megvalósítsuk.

Az igazi Korán-olvasást a szív végzi. Külső szemeink csak a szív ablakaiként szolgálnak. A Ramadán és a Korán között szoros kapcsolat van. A Ramadán az ideje annak, hogy a Korán hangjá-

48. Nasâi, Mu'jam al-awsât

ra odafigyeljünk – arra a hangra, amely figyelmeztet minket igazi végzetünkre, amelyhez halálunk után érkezünk el. Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta: „A böjt és a Korán közbenjárók lesznek az Utolsó Napon”⁴⁹, és: „A böjt a türelem fele”⁵⁰.

A böjt jutalma a Túlvilágon majd az Ítélet Napján lesz meghatározva. Egy hadís qudsziban Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondta: „A Mindenható Allah azt mondja: „Ádám fiának minden cselekedete magáért van, kivéve a böjt, ami Értem van, és Én adom a jutalmát is”. A böjt pajzs, amely véd a bűnök elkövetésétől és a Pokol tüzétől is. Ezért ha böjtöltök, kerüljétek a testi kapcsolatot a feleségetekkel, és kerüljétek a vitatkozást. Ha valaki vitatkozni akar veletek, forduljatok el, és mondjátok azt: böjtölök. Rá esküszöm, Aki az életemet a kezében tartja, a böjtölő szájának szaga jobb Allah előtt, mint a mósusz illata. A böjtölőnek két öröme van: amikor a böjtjét megtöri, és amikor majd Urával találkozik, akkor elégedett lesz böjtje miatt.”⁵¹

A Korán a jutalom jó hírét mondja azoknak, akik Allah megelégedéséért böjtölnek: **„Bizony, a muszlim férfiaknak és a muszlim nőknek, a hívő férfiaknak és a hívő nőknek, az engedelmes férfiaknak és az engedelmes nőknek, az igaz férfiaknak és az igaz nőknek, a türelmes férfiaknak és a türelmes nőknek, az alázatos férfiaknak és az alázatos nőknek, az adakozó férfiaknak és az adakozó nőknek, a böjtölő férfiaknak és a böjtölő nőknek, a szemérmüket őrző férfiaknak és a szemérmüket őrző nőknek, az Allahról sokat megemlékező férfiaknak és az Allahról sokat megemlékező nőknek Allah megbocsátást és óriási jutalmat készített elő.”** (Korán, 33:35)

49. Ahmad b. Hanbal, Musnad, II, 174

50. Tirmidhi, Daawat, 86

51. Bukhari, 3, 31, 128

Mohammed Próféta (s.a.w.) arról is tájékoztatta a hívőket, hogy a böjtlőkre dupla jutalom vár: ebben a világban és a következőben is. Ebben a világban, amikor a böjtjüket megtörik, és a következőben, mikor Urukkal találkoznak. A böjtlők igen magas rangot kapnak a Túlvilágon, a jutalmat azonban nem ismerjük pontosan, hogy ezáltal is növekedjen a böjt iránti szeretetünk és lelkesedésünk.

A böjt olyan istenszolgálat, amely által megtanulhatjuk értékelni a Mindenható Allah ajándékait. A böjtlő átérzi a szegénység és éhezés nehézségeit. A böjt által a hívő megmenekül attól, hogy anyagi dolgok rabszolgája legyen, és az egyik legmagasabb rendű tulajdonságnak, a türelemnek adja át magát.

A kötelező böjten kívül Ramadánban szunna a tarawih imát is végezni. Ezt az imát azonban lassan, kellő átéléssel és áhítattal kell imádkozni, nem pedig gyorsan és kapkodva. Sajnos egyes esetekben az emberek olyan sietve végzik a tarawih imát, mintha csak versenyeznének egymással. Allah Küldötte (s.a.w.) elmondta, hogy ha a hívő csak Allahtól várva jutalmát böjtlől Ramadánban, és imádkozza a tarawih imát, akkor bűnei megbocsátatnak, és olyan büntetlen lesz, mint azon a napon, amikor megszületett.

Ramadán során fontos a szahur, a hajnalhasadás előtti étkezés fogyasztása. A szahurt reggel kell enni, mielőtt még a böjt ideje elkezdődne. Általában a legtöbb ember időben fogyasztja az iftárt, de a szahurt nagyon sokan elhanyagolják, mert nagyon korán kellene fogyasztaniuk. Azonban mindenképpen ragaszkodnunk kell a szahurhoz, még ha csak egy pohár vizet iszunk is. Ezzel kapcsolatban Anasz ibn Malik (r.a.) elbeszélése szerint Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta: „Egyetek szahurt, mert abban áldás van”⁵².

Szahr ibn Szad (r.a.) elbeszélése szerint pedig Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondta: „Az én közösségem a helyes úton marad mindaddig, amíg siet a bűnjét megtörni”⁵³.

A kötelező bűntökon kívül tanácsos önkéntes bűntöket is végeznünk. Mohammed Próféta (s.a.w.) és a társai még a legnehezebb körülmények között, Arábia tűző napsütésében és hőségében is végeztek önkéntes bűntöket. Ilyen módon Ramadán áldásait átvihetjük a többi hónapra is. Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta: „Ha az emberek ismernék Ramadán valódi értékét, azt kívánnák, hogy egész évben tartson”⁵⁴.

A Ramadán kiemelkedő alkalom a hívőknek arra, hogy a Mindenható Allah megelégedését elnyerjék. Az áldások, kegyelem és megbocsátás hónapja. Ahogy Mohammed Próféta (s.a.w.) mondta: „A Ramadán eleje kegyelem, közepe megbocsátás, a vége a megmenekülés a Tűztől”.

Tehát mindent meg kell tennünk, hogy a lehető legjobban kihasználjuk ezt a lehetőséget, amely Ramadánban adatott nekünk. Soha nem tudhatjuk, hogy megérjük-e a Ramadánt a következő évben. Azon kívül, hogy bűntölünk, és az imáinkat közösségben végezzük, olvassuk a Kegyes Koránt, a Mindenható Allah Szavát. Adakozzunk bőkezűen a szegényeknek és szükséglet látóknak. Mohammed Próféta (s.a.w.) elmondta, hogy a legjobb adomány az, amit Ramadánban adnak. Mindezeket a jótetteket összegyűjtve alázattal és őszinte hittel forduljunk Urunk felé. A Mindenható Allah segítsen minket abban, hogy bűntünket a lehető legjobban végezzük el. A Mindenható Allah adjon nekünk békét és áldásokat ebben az áldott hónapban.

53. Bukhari, 3. 31, 178

54. Ibn Huzeyma, Sahih, III, 190

Hagyatkozás és zarándoklat

Amikor az alávetettség és zarándoklat szavakat halljuk, Ábrahám (a.s.) és Iszmail (a.s.) jut eszünkbe, mert a zarándoklat jócselekedete az ő tiszta és őszinte hitükre emlékeztet egészen az idők végezetéig.

A hagyatkozás azt jelenti, hogy Allahra támaszkodunk, Rá bízunk ügyeinket. A szolgálta, akinek szíve csak a Mindenható Allah szeretetével van tele, Nála keres menedéket és Rá bízta magát.

A Kegyes Korán azt mondja erről:

„...Allahra hagyatkozzanak a hívők!” (Korán, 9:51)

„...Allahra hagyatkozzatok, hogyha hívők vagytok!” (Korán, 5:23)

„...és aki Allahra hagyatkozik, annak Allah teljesen elegendő.” (Korán, 65:3)

Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta: „Ha igazán bíznátok Allahban, Ő gondoskodna rólatok, ahogy gondoskodik a madarakról is, amelyek éhesek reggel, de estére jóllaknak.”

Az Allahra való hagyatkozás nem azt jelenti, hogy az ember elhanyagolja a kötelességeit, hanem azt, hogy miután minden tőle telhetőt megtett, Allahnál vesz menedéket, és Allahba veti bizalmát.

A Mindenható Allah azt mondja: **„és tanácskozz velük az ügyben, és ha döntöttetek, vedd Allahba a bizalmadat! Bizony, Allah szereti azokat, akik Benne bíznak”** (Korán, 3:159).

A Mindenható Allah a másodlagos okok teremője. Allah tetteinek nem kell a természeti törvények határain belül maradni.

Megteremtette Ádámot (a.s.) agyagból, Évát pedig Ádamból.

A természeti törvényektől teljesen függetlenül, apa nélkül tette várandóssá Máriát.

Amikor Ábrahámot (a.s.) tűzbe dobták, Allah azt parancsolta a tűznek: „Ó, tűz! Légy hűvös és békés Ábrahámnak”, és a tűz nem égette meg őt.

Utat nyitott a tengerben Mózesnek (a.s.), miután ő a vízre sűjtött botjával. Megmentette Mózes és a népét Fáraó zsarnokságától.

Elvette Uzair próféta (a.s.) lelkét száz évre, aztán visszaadta neki. A száz év alatt frissen tartottam meg Uzair eleségét, és a szamarát is feltámasztotta.

Háromszáz évig hagyta aludni a Barlang ifjait, étel vagy ital nélkül.

Allah megadja annak, akinek Ő akarja, hogy a vízen járjon vagy szárnyak nélkül repüljön. Vakká teheti a szemeket, vagy olyasmit láttathat a szívvel, amit a szem nem lát.

Valamit azonban nem szabad elfelejtenünk. Nem várhatjuk el, hogy a tűz majd minket sem éget meg, ahogy Ábrahám prófétát (a.s.). Ismernünk kell a saját korlátainkat. Dzselaleddin Rúmi azt mondja: „Ha Allah útján jársz, képes lehetsz arra, hogy a lángok közé lépj. De mielőtt így tennél, vizsgálj meg lelkedet: megvanak-e benne Ibrahim (a.s.) tulajdonságai, és ezekkel a tulajdonságokkal összhangban lépj be – mert a tűz nem téged ismer fel, hanem Ibrahim (a.s.) tulajdonságait, és csak ezeket nem égeti el.”

Ezért tudatlanság és minden alapot nélkülöző feltételezés az, ha valaki azokhoz hasonlítja magát, akiket a Mindenható Allah ma-

gas rangra emelt. Tehát a magunk képességein belül kell megtennünk minden tőlünk telhetőt, és utána átadni magunkat Allahnak. Mohammed Próféta (s.a.w.) is azt tanácsolta társainak, hogy tegyék meg a szükséges és lehetséges intézkedéseket, és utána hagyatkozzanak Allahra. Egyszer egy sivatagi arab azt mondta neki: „Ó, Allah Küldötte! A sivatagban hagytam a tevémet, mert Allahban bízom”. Allah Küldötte (s.a.w.) azt felelte: „Előbb kösd ki a tevédet, aztán hagyatkozz Allahra!”⁵⁵

Egyszer Omár kalifa (r.a.) megtiltotta a seregének, hogy belépjenek egy városba, ahol járvány pusztított. A fővezére megkérdezte tőle: „Ő, Hívők Vezére, talán Allah végzetétől próbálsz elmene-külni?” Omár azt felelte: „Egyik végzetbe menekülök a másiktól”. Mohammed Próféta (s.a.w.) is azt javasolta, hogy tartsuk magunkat távol a betegség sújtotta helyektől: „A betegek ne járkáljanak az egészségesek között!”⁵⁶

A Mindenható Allah a hívők támogatója ezen a világon és a következőn is. A Mindenható Allah elegendő azoknak, akik Rá hagyatkoznak. Az egyén és a társadalom békéje és boldogsága abból származik, ha a Mindenható Allahtól kér segítséget, és Allahba veti bizalmát.

A hagyatkozás alávetettséget jelent. Azt is jelenti, hogy tiltakozás és kifogások nélkül fogadjuk el életünk eseményeit.

Ábrahám prófétának (a.s.) nem volt más a szívében a Mindenható Allah szeretetén kívül. Egyszer az angyalok azt mondták Allahnak: „Urunk, hogyan lehet Ábrahám a Te bizalmas barátod, amikor lefoglalja a saját élete, a gyermekei és a vagyona?” A Mindenható Allah pedig háromszor is megmutatta nekik, hogy Ábrahám tökéletesen alávetette magát Neki. A próbatételek, amelyek

55. Tirmidhi, Kiyamah, 60

56. Bukhari, Tib, 53; Muslim, Salam, 104

elé Allah állította Ábrahám prófétát, például és tanulságul szolgálnak a muszlimoknak egészen az Ítélet Napjáig.

Amikor Ábrahám prófétát (a.s.) tűzbe dobták, az angyalok segítségére siettek. Ő azonban azt mondta: „Nincs szükségem rátok. Ki parancsolja a tűznek, hogy égjén? Allah a legjobb Védelmező!”

A Mindenható Allah azzal jutalmazta Ábrahám próféta tökéletes bizalmát és alávetettségét, hogy azt parancsolta a tűznek: „Ó, tűz! Légy hűvös és békés Ábrahámnak”, és a tűz nem égette meg őt.

Később, amikor Ábrahám feláldozni vitte a fiát, a Sátán megkörnyékezte őket, és próbálta eltéríteni szándékától. Apa és fia együtt dobálták meg kövekkel a Sátánt, hogy elkergessék. Ezért bizalmuk és alávetettségük csúcán a Mindenható Allah egy kossal ajándékozta meg őket, hogy Ismail (a.s.) helyett feláldozhassák.

És amikor a Mindenható Allah a vagyonával kapcsolatban tette próbára Ábrahám prófétát (a.s.), ő gondolkodás nélkül eladományozta mindenét Allah nevéért.

Ruwaim nagyon jól határozza meg a taszavvuf fogalmát: „A taszavvuf azt jelenti, hogy az ember átadja magát Allah akarátának”. Allah szolgájának lenni azt jelenti, hogy Neki vetjük alá magunkat, mert a Mindenható Allah azt akarja, hogy az Ő szolgálói ne szolgáljanak senki mást, és ne legyenek saját alsóbb énjük rabszolgái sem.

A Kegyes Korán azt mondja: **„És Urad azt parancsolta, hogy ne imádj más Rajta kívül, és jóságot a szülők iránt. Ha egyikük vagy mindketten megélik veled az öregkort, ne mondj nekik lenéző szavakat, és ne űzd el őket, hanem szólj hozzájuk tisztelettel.”** (Korán, 17:23)

„Nem láttad azt, aki saját vágyait tette meg istenének, és Allah ezt tudva tévelygésbe vitte őt, lepecsételte a fülét és a szí-

vét, és fátylat terített a szemére. Ki vezethetné őt Allah után? Hát nem gondolkodtok?” (Korán, 45:23)

Az alávetettség szereteten alapuló cselekedet. Ábrahám próféta (a.s.) saját élete, fia és vagyona nem távolította el őt Allah-tól, mert az ő alávetettsége is Allah szeretetén alapult. A zarándokok rítusai Mekkában ennek a bizalomnak, szeretetnek és alávetettségnek a szimbólumai, és azok lesznek a világ végezetéig.

Ábrahám próféta (a.s.) nyelve, szíve tolmácsaként azt mondta:
„Alávettem magam a Világok Urának!” (Korán, 2:131)

A zarándoklat, amely Ábrahám (a.s.) és Iszmail (a.s.) szilárd hitének és bizalmának szimbóluma, belépés a kegyelem és alávettség birodalmába, és eltávolodás az emberi vágyaktól. A zarándoklat idején a zarándokok ihramot viselnek: két egyszerű, szegetlen fehér leplet. Nem viselnek fejfedőt vagy lábbelit. Ez emlékezteti a zarándokot az Allahhoz való viszonyára – hogy Teremtőjének alázatos szolgája. Arra is emlékeztet, hogy halálunk után egyszerű fehér lepelbe csavarnak mindenkit – kedvenc, drága ruháinkat itt kell hagynunk, ebben a világban.

A zarándokoknak nem szabad növényeket letépniük, sőt, még bogarakat agyoncsapniuk sem. A becstelenség és büszkélkedés is tilos a zarándoklat során. Nem marad más, csak a szeretet és kedvesség a teremtés iránt, a Teremtő megelégedését keresve.

A zarándokok istenszolgálatát azt jelképezi, hogy a Mindenható Allahra való hagyatkozás, a Neki való alávetettség és a Benne való bizalom által megbocsátást nyerhetünk bűneinkért.

A Mindenható Allah adja meg nekünk, hogy életünket Rá hagyatkozva és Neki alávetetten élhessük. Adja meg nekünk, hogy Ő legyen az egyetlen menedékünk. Adja meg nekünk, hogy érző, tudatos szívvel végezhessek el a zarándoklatot. Ámin.

Mohammed Próféta (s.a.w.) társai

Az Iszlám fényét, páratlan szépségét, és különösen kedves-ségét és gyengédségét csak akkor ismerhetjük meg, ha belépünk Mohammed Próféta (s.a.w.) társainak világába, akik az ő idejében éltek. Ezt az időszakot a Boldogság Korának nevezzük.

A Boldogság Korát Mohammed Próféta (s.a.w.) tisztelte meg jelenlétével. A Mindenható Allah a Világok Kegyelmeként küldte el őt, és neki nyilatkoztatta ki a Koránt. A Boldogság Kora a páratlan elégedettség napjait jelenti, amelyek során az emberiség teljesen új generációja nevelődött. Távoli földekre és korokra vitték az Iszlám és a prófétaság zászlaját. A világtörténelemben a szeretteljesség, erényesség és erkölcsi érettség csúcsát képviselték.

Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta: „A legjobb generáció az emberiségben az, amelyik az én kortársam”⁵⁷. Ezért a hívők nagy tisztelettel és vágyakozással tekintenek a Boldogság Korára.

A társak, akiket Mohammed Próféta (s.a.w.) tanított és nevelt, új, tiszta és helyes megértéssel fordultak az emberi lét, az alsóbb én, a Mindenható Allah teremtett világának jelentése felé. Ezért személyiségük, mindennapjaik részévé vált az, hogy az igazságot terjesszék, megbízhatók és becsületesek legyenek, és ha kell, feláldozzák vagyonukat és életüket.

A társak egyik legjellemzőbb és legmeghatározóbb tulajdonsága az az erőfeszítés, szeretet és öröm volt, ami a Mohammed

57. Bukhari, Ashab al-Nabi, I

Próféta (s.a.w.) által közvetített szellemiségben gyökerező szilárd hitből fakadt.

Bizony, a társak spirituális világát – amelyből korábban hiányzott a hit, igazság és erkölcsi értékek – a kegyelem és áldások esője öntözte Allah Küldötte (s.a.w.) tanításainak spirituális légkörében. Ezek az áldások, a szeretet és a spiritualitás, amely Mohammed Próféta (s.a.w.) szívéből áramlott, olyan kiemelkedő egyéniségeket hívott életre, akik az emberiség vezetői maradnak az idők végezetéig. Azok az emberek, akik a törvény, szeretet és irgalom nélküli sötétségben, a Tudatlanság Korában születtek, és a szívük olyan kemény volt, hogy elevenen ásták el saját leánygyermeküket, hívők közösségévé fejlődtek, akiket a szeretetteljesség, kedvesség és gyengéd szív jellemzett.

Például Omár (r.a.), aki korábban kemény és durva ember volt, szinte eltűnt, és egy új Omár született helyette, akinek szíve szeretettel és kegyelemmel volt tele, olyannyira, hogy még az úton mászó hangyát sem akarta eltaposni.

Azt mondta: „Ha egy bárány a Tigris folyóba fullad, Allah Omárt kérdezi majd meg róla”. A város szegényebb negyedeit járta, hátán egy zsák élelemmel. Azon igyekezett, hogy minél többet tegyen a közjó érdekében.

Szintén jó példa Abdullah ibn Maszud (r.a.). Az Iszlám előtt egyszerű tevehajcsár volt. Ám miután az Iszlámot felvette, a szíve a tudás óceánjává változott, és rendkívül kedves és érzékeny ember lett belőle. Szíve az isteni sugallatok tükrévé vált. Saját szavaival: „Allah Küldöttétől (s.a.w.) olyan spirituális tanítást kaptunk, hogy hallottuk, ahogy az étel, amit eszünk, Allahot dicséri”. Allah Küldöttének (s.a.w.) ez a kiemelkedő társa alakította a kufai jogi iskolát. A világ legnagyobb jogtudósa, Abu Hanifa is ennek az iskolának a tanítványa volt. Szólón vagy Hamurabi, akiket a jog területén

oly nagyra tartanak, csak a segédje lehetne Abu Hanifának, akit Imám Azam (a legnagyobb imám) néven is emlegetnek.

Mohammed Próféta (s.a.w.) tanítása és nevelése azokat, akik korábban semmik voltak, olyan emberekké változtatta, akik új irányt mutattak a világnak. Felélesztette a spirituálisan halott embereket, mintha csak gýmánttá alakította volna a szentet.

Így érték el a társak a Mindenható Allah közelségét – a prófétaság forrásából ittak. Egyértelműen elkülönült szemükben a jó a rossztól: a jó minden szépségével, és a rossz minden rútságával. Ezt a spiritualitást adták tovább az utánuk jövő generációknak.

Ahogy egy apró tükörben tükröződik maga a Nap, úgy hordozták szívükben a társak Mohammed Próféta (s.a.w.) tükröződését. Céljuk az volt, hogy önmegtartóztató életet élve, az evilági javakról lemondva az ő példáját kövessék. Ennek az elégedett társadalomnak az életében nem volt túlzott fogyasztás, pazarlás, luxus vagy kérkedés. Szívükbe bele volt vésve az igazság: a test végállomása a sír lesz holnap. Ezért soha nem feledték el, hogy evilági létezésük ideiglenes. Védtek magukat az alsóbb én gonoszságától, és kedves, érzékeny, önkritikus személyiségű hívők voltak. A korábban civilizálatlan sivatagi arabok testileg és lelkileg is tisztákká váltak, akár az angyalok, elérve az erények legmagasabb fokát. A Mindenható Allah és Küldöttének (s.a.w.) szeretete szilárdan gyökerezett szívükben. Így tanulta meg egy írástudatlan társadalom a legfontosabb tudást, a Mindenható Allahra vonatkozó valódi tudást.

A Kegyes Korán azt mondja: **„Mondd: vajon egyenlő lenne az, aki tud, azzal, aki nem tud? De csak azok emlékeznek meg, akiknek tudásuk van”** (Korán, 39:9)

A társakból tökéletes, elégedett társadalom kovácsolódott, amelynek tagjai ismerték Allahot, a tudást és a bölcsességet. Szi-

lárd meggyőződésükké válik, hogy a Mindenható Allahot megérteni messze túl van az emberi elme határán, hogy Ő közelebb van az emberhez, mint saját maga, és hogy minden pillanatban figyelő szolgálót. Más szavakkal, eléri a hit legmagasabb fokát, az ihszant.

Az emberiség így ismerte meg a kedvességet, jó modort és erkölcsöt. Szívüket állandóan ez a kérdés foglalkoztatta: „Mit vár el tőlünk a Mindenható Allah? Hogyan nyerhetnénk el az Ő megelégedését? Mit vár tőlünk Allah Küldötte (s.a.w.)? Milyen viselkedést vár el tőlünk? Hogy lenne elégedett velünk?” Ezért a társak még a Próféta (s.a.w.) legkisebb kérésére is azt válaszolták: „Apámat és anyámat áldoznám érted, ó, Allah Küldötte (s.a.w.)!” Számtalan esetben adták érte vagyonukat és életüket.

Amikor a Mindenható Allah és Küldötte (s.a.w.) iránti szeretet mélyen meggyökerezett a szívekben, a félcivilizált társadalom kiemelkedő személyiségeket kezdett kitermelni, akik az emberi értékek, kegyelem és erények csúcsát képviselték. A hitbéli testvériségből fakadó együttműködés csodálatos példáját mutatták be. A nagylelkűség és emberszeretet kiemelkedő eseményeit tapasztalták meg. A társak tökéletesen beépítették a személyiségükbe Mohammed Próféta (s.a.w.) példáját, ahogy azt a következő történetből is láthatjuk:

Egyszer Allah Küldötte (s.a.w.) áldozati állatot vágott, a családja pedig szétosztotta a húst a szegények között. Mikor Mohammed Próféta (s.a.w.) hazatért, megkérdezte, hogy mi lett a hússal. A családja azt mondta: „Mindet elosztogattuk, kivéve ezt a lábát”. „Az azt jelenti, hogy mind a mienk maradt, kivéve ez a láb” – felelte Allah Küldötte (s.a.w.).⁵⁸

58. Jami at-Tirmidhi.

A társak kivették részüket a prófétai erkölcsből, és megértették, hogy az ember valódi vagyona az, amit előre küld a Túlvilágra. Ezért kiemelkedő volt áldozatuk és nagylelkűségük Allah útján.

Egyszer valaki egy birkafejet küldött Mohammed Próféta (s.a.w.) egyik szegény társának. A családfő úgy gondolta, hogy a szomszédjának nagyobb szüksége van rá, elküldte hát neki. A másik szomszéd ugyanígy gondolkodott, és továbbküldte a harmadiknak, és ez így ment tovább, amíg a birkafej vissza nem ért ahhoz, aki eredetileg ajándékba kapta.⁵⁹

A jarmuki csata után Hudhaifa (r.a.) az elhagyott csatateret járva túlélők után kutatott. Ő maga így mesélte el a történeteket: „A sebesült muszlimok a tűzforró homokon heverve haldokoltak. Láttam az unokatestvéreimet, Harith-t, egy vértócsában heverve. Odasiettem hozzá, és a vizestömlőt mutatva megkérdeztem, hogy kér-e vizet.

Az ajkai egészen szárazak voltak, és biztos kívánt vizet. De amikor kinyitottam a tömlőt, hogy vizet adjak neki, és már éppen inni akart volna, meghallottuk Ikrima hangját: „Vizet, adjatok egy csepp vizet Allah nevében!”

Amikor nagybátyám fia meghallotta ezt, csak a szemével intett, hogy vigyem neki a vizet. Amikor odaértem Ikrimához, és már az ajkához emeltem volna a vizet, Ijas hangját hallottuk meg: „Vizet, egy kis vizet!”

Ikrima sem fogadta el a vizet, hanem intett, hogy vigyem tovább neki. De mire odaértem hozzá a vízzel, Ijasnak már csak az utolsó szavait hallottam: ’Ó, Allah, nem kíméltük életünket a hit útján. Ne tartsd vissza tőlünk a mártírok rangját! Bocsásd meg a vétkeinket!’ És Ijas, bár már látta kezemben a vizestömlőt, épp

59. Hakim, II, 526

csak ki tudta mondani a tanúságtételt, és meghalt, még mielőtt ihatott volna.

Siettem vissza Ikrimához, hogy megitassam. Ahogy mellé térdeltem, láttam, hogy már ő sem él. És mire visszaértem Harith mellé a vízzel, már ő is halott volt. Három harcos úgy halt mártírhálát, hogy egy csepp vizet sem ittak.”⁶⁰

Hudhaifa (r.a.) azt mondta még a saját lelkiállapotáról: „Sok mindent átéltem és sok mindent láttam, de semmi nem volt rám akkora hatással, mint ezek az események. Önzetlenségük, lemondásuk, egymás iránti szeretetük, pedig nem is voltak rokonok, a csodálat kitörölhetetlen nyomát hagyta az emlékeimben.”

A Boldogság Korának társadalma elérte a *marifatullah* szintjét, vagyis a Mindenható Allah ismeretét. A mély gondolkodás ideje volt ez, és a Mindenható Allah és Küldöttének (s.a.w.) ismeretéé.

A Mindenható Allah legnagyobb mesterműve az ember. És ennek a művészetnek a csúcsa Mohammed Próféta (s.a.w.). A társak voltak azok, akik legjobban értékelték és ismerték a Mindenható Allahnak ezt a mestermunkáját. És ők voltak azok, akik ezt az örökséget hagyták hátra nekünk.

A Mindenható Allah azt mondja a Koránban: „***Mondd: Ha szeretitek Allahot, kövessetek engem, akkor Allah is szeretni fog benneteket, és megbocsátja a bűneiteket. Bizony, Allah Megbocsátó, Irgalmas.***” (Korán, 3:31). Kétségtelen, hogy ebben a társak jártak élen – követték őt, ismerték, és nagyon jól értették üzenetét. Különösen érdemes figyelmünkre Abdullah ibn Omár (r.a.) szeretete Allah Küldötte (s.a.w.) iránt.

Mohammed Próféta (s.a.w.) halála után Abdullah megkereste azokat a helyeket, ahol ő imádkozott, és saját maga is ott végezte az

60. Hakim, III, 270

imáit. Azokon az utakon járt, ahol korábban Allah Küldötte (s.a.w.), és olyan fák alá ült le pihenni, ahová ő is leült. Rendszeresen öntözte ezeket a fákat, hogy ki ne száradjanak. Mindezt a Mohammed Próféta (s.a.w.) iránti szeretetből tette. Ha ment valahová, mindig azon az útvonalon ment, ahol Allah Küldötte (s.a.w.) is, és mindig ugyanott fordította meg a lovát, ahol ő. Különösen nagy figyelmet fordított arra, hogy kövesse Mohammed Próféta (s.a.w.) szokásait az üdvözlés terén. Még ha nem is volt semmi különös dolga, akkor is elment otthonról, hogy muszlimokkal találkozhasson és üdvözölhesse őket. Mindenkinnek köszönt, akár gyerekek voltak, akár felnőttek.⁶¹

Mohammed Próféta (s.a.w.) Allahról emlékezett meg még a hátasállatán ülve is, és önkéntes imákat végzett, bármerre is tartott az állat, a meghajlást és leborulást fejbőlintással jelezve. Abdullah ibn Omár is szokásává tette ezt utazásai során – olyan volt, mint az az ember, aki lépteit pontosan a hóban talált lábnyomokba akarja igazítani.⁶²

Mohammed Próféta (s.a.w.) minden szombaton elment a szomszédos város, Quba mecsetébe. Ezt látva Abdullah amíg csak élt, soha nem hagyta el ezt a szokást.⁶³

Egyszer Abdullah ibn Omár levágott egy kost. Megkérdezte a családját: „Küldtetek-e a húsból a zsidó szomszédunknak?” Amikor nemmel válaszoltak, meghagyta, hogy mindenképp küldjenek neki is egy darab húst: „Vigyétek át nekik ezt a darab húst, mert hallottam, hogy Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondta: Gábriel addig

61. Ibn Sa'd, IV, 156; Ibn Hacer, al-Isaba, II, 349; Ibn al-Athir, Usd al-Ghaba, III, 341

62. Bukhari, Taqdir al-Salah, 7, 8, 11, 12; Witr, 5, 6; Muslim, Musafirun, 39

63. Bukhari, Taqdir al-Salah, 7, 8, 11, 12; Witr, 5, 6; Muslim, Musafirun, 39

kötötte a lelkekre a szomszédok jogait, hogy már azt hittem, részük lesz az örökségben is”.⁶⁴

A társak életében központi szerepet töltött be Allah és Mohammed Próféta (s.a.w.) elégedettségének elnyerése. Életüket és vagyonukat áldozták ezért a célért.

Az iránta érzett szeretetből a fiatal társak versengtek a megtiszteltetésért, hogy Allah Küldöttének (s.a.w.) követői legyenek, és elvihessék leveleit, amelyekben az Iszlámot magyarázta. Azzal a szándékkal, hogy akárcsak egyetlen kívánságát is teljesíthessék, felajánlották szolgálataikat, még ha ez komoly erőfeszítést követelt is tőlük. Egyértelmű jele volt a Mohammed Próféta (s.a.w.) iránt érzett végtelen szeretetüknek, hogy miután átkeltek a végtelen sivatagokon és magas hegycsúcsokon, bátran olvasták fel a leveleit idegen királyok előtt, akik mellett ott álltak a katonáik és hóhéraik. Nem haboztak életüket adni ennek az áldott kötelességnek a teljesítéséért. Ez az áldott generáció vég nélkül gyakorolta a szeretet-teljességet és nagylelkűséget, hogy a hit valódi örömét megérezzék. Ezért a medinai anszárók, akik nehéz időkben is befogadták a mekkai menekülteket, a muhadszireket, nem találtak lelki békét anélkül, hogy mindent meg ne tegyenek értük.

Allah Küldötte (s.a.w.) példaértékű testvéri kapcsolatot alakított ki társai között, amit hívők generációi fognak követni, egészen az Utolsó Napig. Az anszárók és muhadszirek testvérisége olyan jelenetekhez vezetett, amelyek soha nem fognak megismétlődni az emberi történelem során. Az anszárók listát készítettek mindenről, amijük volt, és meg akarták felezni mekkai testvéreikkel. A muhadszirek azonban, akiknek a szíve az elégedettség kincsesára volt, nem mutattak érdeklődést a tulajdonuk iránt, csak azt mond-

64. Abu Dawud, Adab 122-123/5152; Tirmidhi, Birr, 28/1943

ták: „Allah áldjon meg téged és a vagyonodat. Nekem elegendő, ha megmutatod a piachoz vezető utat”⁶⁵.

Ez az áldott generáció Allahnak és Küldöttének (s.a.w.) szentelte életét. Számukra az volt a legnagyobb boldogság, ha erőfeszítéseket tehettek Allah útján. A Boldogság Korában igazi hívő generáció nevelődött. A generáció tagjai igazi muszlim személyiséget építettek fel magukban. Szavaikkal és példájukkal egyaránt tanítottak

Például a khaibari győzelem után Mohammed Próféta (s.a.w.) megbízta Abdullah ibn Rawahát (r.a.), hogy gyűjtse be az adót Khaibarból. Abdullah minden évben el is ment Khaibarba, felmérte a vagyonukat, és begyűjtötte utána az adót. A Khaibar földjeit művelő zsidóknak nem tetszett, hogy milyen pontosan veti ki az adót. Még megvesztegetni is próbálták, hogy legyen velük kicsit elnézőbb. Abdullah azonban azt mondta nekik: „Allahra, az irántatok érzett haragom nem fog megakadályozni abban, hogy igazságosan bánjak veletek. Meg akartok vesztegetni, ami tilos – sohasem fogadnám el.”

A zsidók csodálták Abdullah-t, mondván: „Az ilyen elkötelezettség az igazság iránt tartja meg sértetlenül az eget és a földet”.⁶⁶

A társak elkötelezettségének tükröződését láthatjuk az utánuk következő generáció, a tabiun tagjaiban is. Egy elbeszélés szerint Imám Abu Hanifa egyszer pénzt adott kölcsön egy zoroasztriánusnak. Amikor elment, hogy a pénzt visszakérje, a cipője sáros lett, ezért a ház előtt megpróbálta letisztítani. A cipőről azonban a ház falára freccsent némi sár. Abu Hanifa nem tudta, mint csináljon. Azt mondta magában: „Ha otthagynom, felelős le-

65. Bukhari, Buyu', 1

66. Muwatta, Musakat, 2

szek azért, hogy bepiskoltam az ember házfalát. Ha viszont megpróbálom leszedni, lekaparom a sárral együtt a vakolatot”. Aztán bekopogott. Egy rabszolgalány nyitott ajtót. „Szólj a gazdának, hogy Abu Hanifa várja az ajtó előtt” – mondta neki. Hamarosan kijött a gazda, és mentegetőzni kezdett azért, hogy még nem adta meg a kölcsönként pénzt. Abu Hanifa azonban így szólt: „Nem fontos most az adósságod. Hanem nézd meg, mi történt a faladdal. Hogyan tisztíthatnám meg?” A zoroasztriánus azt mondta: „Azt hiszem, előbb nekem kell megtisztítanom a szívemet!”, és azonnal felvette az Iszlámot.

Ebből azt a fontos tanulságot vonhatjuk le, hogy a zoroasztriánus azért lett muszlim, mert Abu Hanifa még egy apró dologban sem volt vele tiszteletlen, és még a saját jogait is feláldozta azért, hogy ne okozzon neki kárt. Ez a történet remek példa Abu Hanifa kiemelkedő erkölcsére, de arra is felhívja a figyelmünket, hogy mennyire fontos és eredményes a saját példánkkal tanítani.

Az áldott társak így töltötték be kulcsszerepet a tabiun nevelésében. Ők személyesen tanulták meg Mohammed Prófétát (s.a.w.) csodálatos életéből, hogy a Túlvilágon az válik a legnagyobb hasznunkra, ha jóra való örökösöket hagyunk magunk után. Azt is megértették, mennyire értékes, folyamatos jutalmat hozó adomány olyan embereket nevelni, akik sikeresek lesznek a Túlvilágon. Ezért ők a haláluk után elnyerték helyüket és tovább élnek a hívők szívében, akik fohászaikban emlékeznek meg róluk.

Ezt a kiemelkedő generációt követve a hit öröme beborította az egész világot, olyan eredményeket hozva, mint például Tariq ibn Ziyad győzelme ötezer fős seregével a spanyolok kilencvenezer fős serege felett. Győzelme után elment a palotába, ahol a legyőzött király kincstára is volt. Azt mondta magának: „Légy óvatos, Tariq! Tegnap még láncra vert rabszolga voltál. Allah felszabadított, és

mára győzedelmes hadvezérré tett. Holnap viszont nem leszel más, mint a föld alatt porladó hús. És elfog jönni az a nap, mikor Allah elé kell állnod.”

Figyeljük meg ezt a neveltetést, amely felépítette egy rabszolgára személyiségét, és az erények csúcsára emelte! És később, ennek hatására győzedelmes hadvezérként is szüntelenül felelősségre vonta saját magát, és ellenőrzése alatt tartotta vágyait.

Az áldott társak, akik Mohammed Próféta (s.a.w.) nevelése alatt váltak spirituálisan éretté, minden energiájukat annak szentelték, hogy lelkesedéssel és a hit örömeivel terjesszék Allah Szavát. Életük legjobb pillanatai azok voltak, amikor a Mindenható Allah Egyedülvalóságára vonatkozó üzenetet átadhatták az emberiségnek. Allah megelégedését akarták elnyerni azzal, hogy jó hírt mondtak az embereknek, és tanították őket.

Ha tudjuk, hogy Mohammed Próféta (s.a.w.) utolsó beszédét körülbelül 120 ezer társa hallgatta, akik közül csak húszezren vannak Mekkában és Medinában eltemetve, megérthetjük, hogy az Iszlám terjesztésének feladata milyen, az országhatárokon is átívelő lelkesedést váltott ki belőlük. Így utaztak az áldott társak Kínától Isztanbulig, Afrikától a Kaukázusig, hogy az igaz vallás szeretetét és vezetését elvigyék az embereknek. Így jutott el az igazság üzenete minden helyre, minden időben.

Ezeknek a kiemelkedő embereknek a jó szívvel végzett erőfeszítései formálták az utánuk következő korokat. Így nyerte el az emberiség a Boldogság Korát... A hitből fakadó lelkesedésük eredményeképpen Medina városállama, amely kezdetben alig egy négyzetkilométer volt, tíz év múlva Palesztináig és Irakig terjedt. Tíz év alatt Medina lakossága ezerötszázról százötvenezerre növekedett.

Napjainkban, annak ellenére, hogy csaknem másfél milliárd muszlim van a világon, a Tudatlanság Korából visszamaradt vad-ságnak és embertelenségnek köszönhetően a hívők száma nem növekszik olyan gyorsan, mint a Boldogság Korában – sőt, inkább veszteséget tapasztalhatunk a hit terén. Ez azt jelenti, hogy minden eddiginél inkább szükségünk van Mohammed Próféta (s.a.w.) társainak lelkesedésére...

A társak akár egy egész hónapot utaztak azért, hogy egyetlen hadísz megtanuljanak vagy megtanítsanak, nem bánva a kor rendkívül nehéz utazási körülményeit. És még egyhónapnyi fárasztó utazás után is inkább visszautasították, hogy meghallgassanak valakit, akit nem tartottak elég megbízhatónak – például ha azt látták, hogy úgy tett, mintha abrak lenne a vödrében, és próbálta csalogatni a lovát. A társak úgy gondolták, hogy az ilyen viselkedés, ha valaki megpróbál megtéveszteni akár csak egy állatot is, jellemhiba, és hogy a hibás jellemű ember által közvetített tudást nem lehet elfogadni.

Az áldott társak mindent megtettek, hogy helyesen tanulják meg és tanítsák az Iszlámot. Vajon manapság bennünk mennyire van meg ez az Iszlám személyiség? Mennyire vagyunk hálásak az áldott társaknak a közvetítő szerepért, amit az Iszlám isteni ajándékának átadásában töltek be? A hit öröme és lelkesedése, amit ők éreztek, mennyire tükröződik a mi életünkben? Vajon elég kritikával szemléljük-e helyzetünket ebben a kérdésben?

A Mindenható Allah segítsen meg minket, hogy életünket az egyenes úton kitarva élhessük, az áldott társak kiemelkedő generációjának példáját véve alapul, akik olyanok, mint a csillagok az Iszlám és a hit égén. Ámin.

Musa Efendi

A szívek szultánja, tanítónk és apánk

Minden civilizáció kitermeli a maga embertípusát. Ez az embertípus megfelel az adott civilizáció jellemzőinek és tulajdonságainak.

Az Iszlám civilizációja a koronája mindannak, amit valaha is elértek az emberiség történelmében. Ennek a sikernek az az oka, hogy a romlatlan emberi természet az isteni tudással, ismerettel és bölcsességgel párosult. Ez a kiváló, megismételhetetlen generáció azért keletkezett, mert e muszlim nép természetes tulajdonságai erkölcsi felvilágosodással párosult. Ennek a kiemelkedő társadalomnak a történelmi megnevezése az ottomán birodalom.

Ahogy egy építészeti remekmű minden egyes motívuma magán hordozza az egész tökéletességének jelét, ugyanúgy igaz ez minden civilizációra is. Ezért civilizációnk központja az ember, és legfőbb értéke az az embertípus, amelyet létrehozott.

Ez a tökéletes civilizáció azonban nem tűnt el egyik napról a másikra. Ahogy az ottomán civilizáció palotáiban támadó tűzből kimentették a felbecsülhetetlen értékeket, amelyek túléltek a civilizáció letűntét, úgy mindig maradtak olyan emberek is, akik fenntartották ennek a civilizációnak a frissességét és életerejét is. Közéjük tartozott a Topbas családból Hadzsi Ahmed Efendi. Egész életét és vagyonát arra áldozta, hogy kioltsa a szörnyű lángokat, amelyek az ottomán civilizáció épületét elborították. Amikor pedig minden út bezárult előtte, és egyetlen lehetősége az isteni rendelés elfogadása volt, továbbra is azon fáradozott, hogy a tökéletes

életstílust népszerűsítse: mintha egy tökéletes és nemes civilizáció fennmaradt kincse és öröksége lenne.

Nekünk is megadatott az a megtiszteltetés, hogy együtt élhettünk egy ilyen nemes lélekkel, aki a tökéletes Iszlám civilizáció kifinomultságát képviselte. Ez a nemes lélek tiszteletre méltó apánk és tanítónk, Allah barátja, Musa Efendi volt. Ma a Mindenható Allah megadta neki a Találkozás Éjszakáját. Ez a kegy régen várt találkozás neki, és fájdalmas búcsúzás nekünk.

84 évnyi, erkölcsösen, elegánsan és nemesen élt élete tele van olyan példákkal, amelyek sohasem avulnak el, és mindig megtartják frissességüket.

A spirituális égbolt csillaga volt, ezért nem is vagyok képes megfélemlően leírni spirituális szépségét és szerénységét. A végtelen alázat, nemesség, érzékenység és tökéletes modor páratlan szimbóluma volt. Szívében megértette a valódi szépség fogalmát, és nem tévesztette meg az evilági gazdagság és csillogás.

Amikor a Korán tanítását betiltották Törökországban, ő egyike volt azoknak a keveseknek, akik óriási bátorságot és eltökéltséget mutattak az elnyomás ellen, és a Korán tanítását támogatták. A szívéből fújó szellővel nyitotta fel a Kegyes Korán lapjait.

Szeretetteljességgel és nagylelkűséggel telt szíve állandóan szenvedett az Iszlám világ fájdalmaitól. Ha valami katasztrófa történt bármilyen távoli helyen, ahol muszlimok éltek, mély szomorúság töltötte el. Igazi tiszta szándékkal ragadta meg a lehetőséget, hogy segítsen rajtuk: senki nem tudott erőfeszítéseiről. Megszervezte, hogy segítsenek szenvedő muszlim testvéreinek, de még ezzel sem volt elégedett, hanem állandóan fohászkodott értük. Afganisztán, Palesztina, Azerbajdzsán, Bosznia és Koszovó szenvedő muszlimjainak kiáltása vérkönnyekeket fakasztott szívéből. De, bár

szíve telve volt szomorúsággal a muszlimokat sújtó csapások miatt, telve volt az isteni rendelkezésnek való behódolással is.

Ez a hadisz jól tükrözi életének utolsó napjait: „A legnehezebb megpróbáltatások a prófétákat sújtják, aztán az igazakat, aztán a többi szolgát, spirituális szintjük szerint”.

Ez a hadisz nyilvánult meg élete végén. Egészsége megromlott, és sokat szenvedett élete utolsó három évében, különösen az utolsó hónapokban. Először elvesztette a veséit. Aztán elvesztette a beszéd képességét. Halála előtt egy nappal mindkét lábát amputálni kellett üszkösödés miatt. Az elviselhetetlen körülmények ellenére folyamatosan a Mindenható Allah nevét ismételte – Allah, Allah, Allah... Végül pedig eltávozott ahhoz, Akit legjobban szeretett, a pénteki imára szólító imára hívás hangjaira, a szeretet mártírjaként.

Halálával nemcsak én vesztettem el apámat, hanem minden más ember is, akit szerető gondoskodása elért – még a macskák is, amelyek mindig körülvették, ahányszor kilépett háza kertjébe, és egészen a kapuig kísérték, menedéket találtak nagylelkűségében és együttérzésében. Szeretetteljesen hajolt le hozzájuk, ha megbetegedtek, orvost hívott, és bekötözte sebeiket. Madáretetőt állított fel a kertben. Ha rájuk pillantott, még a rózsák is másként mosolyogtak, mintha csak eltöltötte volna őket a Próféta (s.a.w.) spirituális megnyilvánulásának öröme.

A zaklatott, megtört vagy fáradt szívek vigaszt találtak nála. Az óriási tömeg a temetésén a szívek egységének félreérthetetlen szimbóluma volt. Nem hajolnak-e össze az árnyékok, együttérzést, önzetlenséget és egységet keresve? Akik temetési menetét követték, elérték a megfelelő lelkiállapotot arra, hogy remegő szívvel szolgálják Allahot, és megszabaduljanak az evilági élet jelenték-

telenségeitől. A lassan mozgó, óriási tömeg felett pedig számtalan angyal kísérte őt sírjáig.

Így segíti a tökéletes tanító azokat, akik őszintén követik az ő vezetését. Minden adandó alkalommal megvédelmezi őket az alantas dolgoktól. Az isteni megnyilvánulások felé vezeti őket. A boldogság forrásaivá alakítja őket. Tanítványai megízlelhették az isteni szeretet ízét.

Sejkh Szádi a Gülisztán című könyvében a következő történettel szemlélteti, hogyan alakítják át a lelki vezetők tanítványaikat:

Egy napon a fürdőházban voltam, és különleges szappant adtak nekem. Megkérdeztem a szappant:

- Mósuszból készültél, vagy ámbrából? Csodás illatod lenyűgöz.

A szappan azt felelte:

- Föld voltam egy rózsató alatt. Hajnalonként a rózsza szirmai harmatcseppek borították, és lehullottak rám, akár a könnycseppek. Ezekkel a cseppekkel gyúrtak agyaggá. Valójában nem vagyok más, mint közönséges föld, melynek különleges illata a rózsától származik.

Ehhez hasonlóan, lelki apánk spirituális gazdagsága az isteni illatok forrása volt, amelyek mint harmatcseppek egy rózsáról, lelkünk talajára hullottak. Mindaz a szépség és erény, amit a szívekben megtapasztalhatunk, ott virágzott az ő lelkének kertjében. És a virágok mind gyümölcsöt teremtek, és tökéletesen be is érlelték. Azok az emberek, akiknek hitük olyan hatalmas, mint az óceán, az isteni tudás szétszórt cseppjeinek áldásai. Válogatott parfümjeik a dicséretre méltó erkölcsi tulajdonságok. Ebből az illatból származnak az emberiségnek boldogságot hozó hősök.

Az egyik legfontosabb alapelv, amelyet hangoztatott az volt, hogy mennyire fontos a hívőknek magányos elvonulás helyett egymás társaságában időzni. Sokszor említette, mennyire hasznos a saját magunkkal való elszámolásban az a kérdés, amit Mohammed Próféta (s.a.w.) tett fel társainak: „Megsimogattad ma egy árva fejét? Meglátogattál valakit, aki beteg?”

Minden évben finanszírozta fiatal párok esküvőjét, hogy segítsen nekik elindulni egy boldog, új életben. Ramadán hónapjában Medina fényes városában ezreknek adott iftárt, a bűntöt megtörő étkezést. Az asztalnál érződött a Küldött (s.a.w.) idejéből fújó szelölő lélegzete.

Jó tulajdonságai között volt az is, hogy szépen bánt a gyerekekkel, kedvesen és megértően beszélt velük. Rendszeresen juttatott anyagi támogatást árváknak.

A természete azonosult a bőkezűséggel. A Hudayi klinikán, amelyet kifejezetten a szegények és rázorulóok kezelésére nyitottak, nagyon elszomorodott azok láttán, akiket nem tudtak megfelelően kezelni. Gyakran mondogatta vágyakozva: „Ha lenne elegendő erőm szolgálni ezeket a szegényeket, biztosan megtenném”.

Nagylelkűségétől és mély együttérzéstől hajtva közeli barátaival alapította a Hudayi öregek otthonát. Azt mondta: „Ha nem szolgáljuk az otthontalanokat, felelősségre leszünk vonva érte”.

Az alázat legjobb példája volt. Mindig félt, sőt, reszketett, és került a hivalkodást. Számára a taszavvuf egyik célja az volt, hogy ráébresszen az ember tehetetlenségére és semmi voltára a Mindenható Allah előtt, hogy meglássa Allah végtelen hatalmát, isteni fenségét és uralmát. Amikor mi, az örökösei felnyitottuk Musa Efendi végakarátát, ismét tanúi lehettünk végtelen alázatának:

„Mindenki a következő világra távozik, ha a számára elrendelt lélegzetvételek száma betelik. Milyen szerencsés is az az ember, aki Allah útján áldozza életét, és így hívőként hal meg.

Bár tudtam, hogy ez az igazság, mégis úgy érzem, hogy nem szolgáltam úgy Allahot, ahogy Ő megérdemli, hogy szolgálják. Megöregedtem, de úgy érzem, nem éltem úgy az életemet, ahogy élnem kellett volna. Olvastam a tiszteletre méltó tudósok, Allah barátainak életét, de úgy érzem, nem követtem őket úgy, ahogy követnem kellett volna. Egy hibákkal teli élet után most távozom ebből a világból, és úgy találkozom Urammal, hogy nem reménykedem másban, csak a megbocsátásában, mert Ő a Megbocsátó, az Irgalmas.”

Egész élete a hadisz modellje volt: „Aki ismeri magát, az ismeri Urát is”. Ha ő ennyire aggódott élete végén, akkor milyen lehet a mi helyzetünk? A Mindenható Allah irgalmazzon nekünk!

Bőkezűségének egyik tapintatos megnyilvánulása volt, hogy borítékban pénzt küldött az Iszlám tudósainak, akik szerénységük miatt még a legnagyobb nehézségben sem kértek nyíltan segítséget. A borítékra kedves, dicsérő szavakat írt, kérte, hogy fogadják el az ajándékot, és megköszönte az elfogadást. Nagyon ügyelt arra, hogy a hadisz szerint cselekedjen: „Aki adományt ad, az Allah kezébe adja. Allah kezén keresztül jut el azokhoz, akiknek szükségük van rá.”

Az Iszlám alapítványok sarokköve volt. A jótekonyság és kedvesség cselekedeteinek szentelte magát. Minden muszlim problémája az ő problémája volt, örömük pedig az ő öröme.

Gyerekkorom idején a tüdőbetegek kezelése még rendkívül nehéz feladat volt. Apám, néhai édesanyám segítségével, ételt vitt a tuberkulózistól szenvedő hontalanoknak. Néha engem kért meg,

hogyan vigyem el nekik az ételt. Ramadánban iftárt szervezett a szegényeknek, szükséglet látóknak és vallási intézmények alkalmazottainak. Személyesen szolgálta ki őket, és iftár után ajándékot is adott nekik. A minden teremtmény iránti szeretet, kegyelem és együttérzés legjobb példája volt. És mindezt nem evilági ambícióktól hajtva tette, hanem a Mindenható Allah megelégedését keresve.

Kitűnő apa volt, aki gondosan követte a hadiszban említett alapelvet: „Egy apa nem adhat jobb ajándékot a gyermekének, mint a jó nevelés, és hogy jó modorra tanítja”.

Gyermekkoromban a nagybátyámat és engem elvitt, hogy ottomán tudósokat és más jóra való embereket látogassunk. Próbált nekünk ablakot nyitni az ottomán idők hitére és fenségére, így teremtvén meg közöttünk a szeretet kötelékét. A tudás, erkölcs és jó módor e korszakából származó lelki táplálékkal nevelt minket. Körbevezetett minket a mecsetekben, ottomán épületekben, beszélt nemességükről és szépségükről, és arról, hogy milyen fontos Allah útján adakoznunk. Olyan volt, mint egy ötvösművész, aki tanítványai érzékeny szívébe vésti az üzenetet.

Valóban olyan apa volt, akire érvényes a hadisz: „Az apa megelégedése Allah megelégedése”.

Tiszteletre méltó életet élt. Az erényesség, udvariasság, és az emberek és állatok iránti szeretetteljesség tökéletes példája volt.

Van egy emlékem gyerekkoromból, ami szeretetteljességének egyik mércéje számomra. Vasárnaponként finom ételeket ettünk. Tiszteletre méltó apám az étel legjobb részét azoknak adta, akik felszolgálták, ezáltal is betöltve jogukat az ételre, amit láttak és amelynek illatát érezték. Apám mindig az örökkévaló, túlvilági hasznot és kereskedést részesítette előnyben.

Számtalan spirituális gyermekének fény és vezetés volt ebben a korban, amelyben oly sokan az alsóbb én vágyainak rabszolgái. Gondolkodásával és érzékenységevel az egyik legutolsó példa azoknak az áldott embereknek a láncolatában, akik már csaknem eltűntek napjainkra.

Eltávozott isteni parancsra, ahogy minden lélek megízleli a halált. Ez az áldott, csillaghoz hasonló ember fizikailag és spirituálisan is apám volt. És sokunknak volt spirituálisan apja, támogatója, védelmezője.

Halála olyan, mint ennek a hadísznak a tükröződése: „Egy tudós halála olyan, mint egy egész világ halála”.

Valóban, halála mély szomorúság mindannyiunknak.

Mi és mindenki, aki szerette őt, árvák lettünk, ahogy árvák lettek a macskák, a madarak és a virágok, amelyek mindig körülvették. Mindenki elvesztette a kegyelem és együttérzés szárnyát.

Milyen jól is mondja Aziz Mahmud Hudayi:

*Ki várhatna hűséget tőled?
Nem vagy-e hazug, te világ?
Nem te vagy-e az a föld,
Mely elvette Mohammed Musztafát?*

Igen, ez a hazug világ elvette őt, ahogy elvette Mohammed Musztafát (s.a.w.) is. 1999. július 16-án, pénteken, a pénteki imára szólító hívás hangjai között távozott, mintha csak csillagként emelkedett volna a másik világba. Szívünkben azonban tovább ragyog és örökké él majd. Elérte Allahot. Teste ebben a múlandó világban maradt, lelke távozott, mintha a sok tízezer ember szeretetének trónján vitték volna. Nem a kezükkel vitték testét, hanem a szívükkel.

A Mindenható Allah kegyelme legyen vele.

A Mindenható Allah adja, hogy részesedhessünk a közbenjárásából.

Tiszteletre méltó apám, aki egész életében arra vágyott, hogy találkozhasson azzal, Akit szeret, mindig megemlékezett a halálról. Ezzel kapcsolatban gyakran emlegette Yahya Kemal versét:

*Mikor eljön a távozás napja,
Hajó indul kikötőnkől az ismeretlenbe.*

...

*Akik a kikötőben maradnak, szomorúak a távozás miatt.
Szegény szívek! Nem ez az utolsó hajó,
És nem ez az utolsó gyász és utolsó fájdalom.*

Urunk! Adj nekünk részt tanítónk és vezetőnk tulajdonságaiból és viselkedéséből, aki az Iszlámot szolgálta, ennek áldozva csaknem évszázados életét. Ebben az életben sosem tért le a Korán és a Szunna útjáról. Ó, Allah! Add meg nekünk, hogy folytathassuk értékes szolgálatát az Iszlámnak. Add, hogy ideiglenes elválásunk a Paradicsom kertjében végződjön találkozásunkkal, a Te Küldőtöd, Mohammed Musztafa (s.a.w.) közelségében. Ámin.

Kedves testvéreim! Kérlek benneteket, olvassatok három Ikhlasz és egy Fatiha szúrát néhai apánk emlékére!

Utolsó lélegzet

Életünk utolsó pillanata

A Mindenható Allah az egész teremtésben csak saját magának tartotta meg az Örökkévalóság tulajdonságát. Ő az egyetlen halhatatlan, örökkévaló lény. A Mindenható Allahon kívül minden el fog múlni, ahogy Ő mondja a Koránban: **„Minden, ami a földön van, el fog múlni”** (Korán, 55:26). Egy másik ája pedig megerősíti ezt a tényt: **„Minden lélek megízleli a halált.”** (Korán, 21:5). A halandóság valóságát látva az embernek mindig emlékeznie kell arra, hogy egy napon meg fog halni. A Korán ebben az ájában figyelmeztet minket a közelítő halál valóságára: **„És a haláltusa elhozza az igazságot: ez az, amitől próbáltál elmenekülni”** (Korán, 50:19).

Az ember próbatételként lett megteremtve és erre a világra küldve. Ezért legfontosabb céljának azt kell tartania, hogy elnyerje a Mindenható Allah meglegedését, kegyelmét és áldásait, és a Paradicsom kertjébe léphessen. Még az Ítélet Napja előtt kell azon fáradoznia, hogy ezt elérhesse, különben azon a Napon nem lesz senki és semmi a segítségére, ahogy ez az ája is mondja: **„Azon a napon, amikor nem használ majd sem a vagyon, sem a gyermekek, csak az, ha valaki ép szívvel jön Allahhoz”** (Korán, 26:88-89).

Ezt az áját akkor érthetjük meg igazán, és akkor cselekedhetünk a jelentése szerint, ha megfelelően neveljük alsóbb énünket. Ennek a nevelésnek a középpontjában a Mohammed Próféta (s.a.w.) iránti hűség, elkötelezettség és engedelmesség áll. Vagyis tanulunk 23 éven át felhalmozott prófétai tudásából, tapasztalatából, és megismerjük spirituális gazdagságát. Azt sem szabad elfe-

lejtenünk, hogy a Mindenható Allah az ő szívébe küldte le a Ke-
gyes Koránt Gábiel angyalon keresztül. Ezért Mohammed Próféta
(s.a.w.) minden fohászatát, szavát, cselekedetét és szokását a Korán
magyarázatának tekinthetjük. Annak érdekében, hogy megfelelően
tanulhassunk tőle, és kihasználhassuk spirituális örökségét, jobban
kell szeretnünk őt, mint saját magunkat, a családunkat, a vagyonun-
kat vagy bármi mást. Ez a szeretet a Mindenható Allah szeretetével
alakítja át az embert, és lehetővé teszi, hogy magasabb szintet érjen
el. Mohammed Próféta (s.a.w.) szeretni azt jelenti, hogy Allahot
szeretjük, és fordítva.

Az alsóbb énünk nevelése és Mohammed Próféta (s.a.w.) pél-
dájának követése a legjobb és leghasznosabb lépések abban, hogy
felkészüljünk életünk utolsó pillanataira. Ha egy pohár teljesen
tele van, egyetlen csepptől is túlcsoordul. Hasonlóképpen, ha min-
den egyes lélegzetünket egy bizonyos módon és állapotban vet-
tük, akkor az utolsó lélegzetünk betölti azt a szerepet, hogy ezt
a folyamatot befejezze. Ezért a halál utáni utolsó lélegzetvétellel
való felkészülés attól függ, hogy addigi lélegzetvételeinket hogyan
használtuk ki. Akik egész életükben jócselekedeteket végeztek,
akik megtöltötték szívüket a Mindenható Allah és Küldöttének
(s.a.w.) szeretetével, és ennek megfelelően cselekszenek, azok ké-
pesek lesznek hittel és békével távozni. Az ilyeneknek egy hadisz
a Paradicsomot ígéri: „Aki tanúsítja Allah egyedülvalóságát, mikor
meghal, bejut a Paradicsomba”⁶⁷.

Akik az Iszlám alapelvei szerint élnek az életüket, azok képe-
sek lesznek hittel meghalni. Visszatérnek a Mindenható Allahhoz,
megtisztították szívüket a hamis bálványoktól, az evilági, múlandó
vagyaktól, és helyette Allah szeretetével töltötték meg.

67. Hakim, Mustadrak I, 503

Nem szabad elfelednünk, hogy bár ezt a világmindenséget az isteni hatalom teremtette, rendezte be és díszítette fel, csak egy ideiglenes állomás. Ebben a világban mindennek célja van. Semmi nem teremtetett cél nélkül. Az emberi lények életének célja az, hogy a Mindenható Allah szolgálatával kiéremeljék a túlvilági boldogságot. Ezért figyelmeztet minket Allah a Koránban: „**Ti hívők! Féljétek Allahot az Őt megillető félelemmel, és ne haljatok meg, csak úgy, hogy muszlimok vagytok!**” (Korán, 3:102)

Minden élőlény megtapasztalja majd a halált. Ez a pillanat, amikor az ideiglenes élettől elbúcsúzunk, különleges élmény minden élőlény számára.

Emlékeznünk kell arra, hogy az ember, akár tud róla, akár nem, folyton számos lehetséges halálokkal szembesül. A halál rejtőzve, de állandóan várakozik az emberre. Dzselaleddin Rúmi így írja le a halál valóságát és elkerülhetetlenségét: “Az emberi lélek egy része mindig a távozás állapotában van. Minden pillanat a távozás pillanata, és minden pillanat az élet elmúlása.”

Rúmi arra is figyelmeztet minket, hogy ne essünk a vakság hibájába, amikor nem ismerjük fel ezt a valóságot:

Nézd, ó, tanítvány, a szépséget a tükörben!

De ne tévesszen meg a hazugság.

Mert az ifjúság szépsége eltűnik,

Megroskad az egykor szilárd ház.

Életünk utolsó pillanatát, utolsó lélegzetünket isteni titoknak kell tekintenünk, amely mély bölcsességben gyökerezik. Ez azt jelenti, hogy a halálélmény nem közönséges ismeret. Azt tudjuk a jövőnkről, hogy meg fogunk halni, de azt nem, hogy mikor. Életünk hossza kizárólag a Mindenható Allah akaratától függ. Az ember számtalanszor néz szembe a halállal élete során. Betegségek,

katasztrófák, balesetek, halálosan veszélyes helyzetek ezrei, amelyeknek nem is mindig vagyunk tudatában mutatják, hogy mennyire vékony a határvonal élet és halál között. Oly sokszor menekülünk meg ilyen helyzetekből, mintha csak egy második esélyt kaptunk volna, hogy jobban felkészüljünk a Túlvilágra. E kegyelem ellenére az ember közömbös marad azzal szemben, hogy minden egyes elmúló nap az életét rövidíti meg, ahelyett, hogy tudatosan és gondosabban próbálná meg kihasználni fennmaradó idejét. Születésünktől fogva minden egyes nap meghalunk egy kicsit, még ha nem is vagyunk tudatában. A halál felé tartó utazás a születéssel kezdődik, és minden elmúló pillanat a halálhoz visz közelebb. Ez az ája megdöbbenő erővel magyarázza ezt a tényt: **„És ha valakinek hosszú életet adunk, azt visszafordítjuk a teremtésben. Hát nem gondolkodtok?”** (Korán, 36:68)

Kus ibn Said, aki még Mohammed Próféta (s.a.w.) születése előtt megjósolta az eljövetelet, bár jóval korábban élt nála, mondott néhány tanítást az Ukaz piacán összegyűlt embereknek. Tanításai egyértelműen tisztázták a múlandó élet természetét. Azt mondta hallgatóságának:

„Ó, emberek! Gyűljetek körém, figyeljete, és tanuljatok néhány tanítást. Az élőlények mind meghalnak, a halál elszakítja az együtt lévőket. Az eső hull, és kinő a fű. A gyermekek helyettesítik szüleik generációját, aztán elpusztulnak ők is. Ez a körfogás folyamatos. Minden egyes ciklus követi az előtte levőt...”

Mindannyian fel fogjuk használni az összes napot, amit a Mindenható Allah nekünk rendelt, és egy nap utolsó lélegzetünket lélegezzük. Abban a pillanatban mindent hátrahagyunk ebből a világból. Vannak, akik el tudnak majd búcsúzni szeretteiktől, vannak, akiknek még ez a lehetőségük sem lesz meg, mikor halálukkal

találkoznak. Azoknak azonban, akik teljesen elmerültek a Mindenható Allah szeretetében, a halál nem elválás lesz, hanem inkább találkozás, egy új életre születés. A halált tekinthetjük úgy, mint az esküvő éjszakáját, ami a találkozás azzal, akit szeretünk. Ezért még fizikai halálunk előtt meg kell értenünk a halál jelentését. Meg kell halnunk még a halálunk előtt.

A nagy költő, Dzselaleddin Rúmi így fejezi ki ezt a misztériumot: „Meg kell halnod, hogy új életre születhess!”

Ali (r.a.), Mohammed Próféta (s.a.w.) egyik legnagyobb társa, azt mondta: „Az emberek alszanak. Akkor ébrednek fel, mikor meghalnak”.

Ezért nem szabad engednünk evilági vágyainknak és állati ösztöneinknek, hanem meg kell értenünk, hogy a valódi élet nem az önző alsóbb énen alapul, hanem azon a magasabb rendű lelken, amelyet a Mindenható Allahtól kaptunk.

A legrosszabb és legfájdalmasabb annak a halála, aki nem ismeri Allahot, és nem sikerült kiérdemelnie az Ő áldásait. Ezért az igaz hívőnek szilárd tudással kell rendelkeznie arról, hogy hogyan élje az életét, és hogyan találkozzon halálával. Állandóan fejlődnie kell, és jobbra tennie magát, hogy a hitről az ihszanra, a hit legmagasabb fokára emelkedhessen. A prófétákon kívül senkinek nincs garanciája arra, hogy milyen állapotban fog meghalni, és hogyan fog feltámadni. Ezért keresett menedéket József próféta (a.s.) a Mindenható Allahnál – fohászában számunkra is fontos üzenet és tanulság rejlik: **„Egek és föld Teremtője, Te vagy az én Védelmezőm az evilágon és a Túlvilágon. Add, hogy muszlimként haljak meg, és az igazakhoz csatlakozzam!”** (Korán, 12:101).

Mivel a hívő tudatában van a halál eljövételének, a remény és a félelem között ingadoznak érzelmei, ami hozzájárul ahhoz, hogy

folyamatosan a felkészülés állapotában legyen. Az ilyen lelkiállapot arra motiválja a hívőt, hogy Allah kegyelmének elnyeréséért munkálkodjék, és hittel és jótettekkel készüljön a halálra. A hívőnek úgy kell élnie, hogy mindig gondoljon saját halálára.

Túlvilági rangunk első jele az, hogy hogyan halunk meg. A halál pillanata ad némi tájékoztatást további sorsunkról. A Korán végtelen jutalmat ígér annak, aki jócselekedeteken munkálkodik, és töretlen hittel hal meg.

A következő történet jól érzékelteti, hogy milyen jutalom vár a hívőkre erőfeszítéseikért és szenvedéseikért, ha kitartanak a helyes úton.

Amikor Fáraó mágusai látták, hogy Mózes próféta (a.s.) eldobja a botját, és az kígyóvá változik, földre borulva mondták: „Hiszünk a Világok Urában, Mózes és Áron Urában!” Elfogadták az üzenetet, amit Mózes hozott nekik. Fáraó azonban megfenyegette őket, mert azt hitte, hogy uralhatja az emberek tudatát és lelkiismeretét. Azt mondta a mágusoknak, akik felismerték az igazságot, és követték Mózes prófétát: „Hisztek benne, mielőtt én engedélyt adnék nektek? Bizony, le fogom vágatni a kezeteket és a lábatokat ellentétes oldalon, és keresztre feszítettlek!”

A mágusok azonban nem törtek meg a fenyegetéstől. Ahelyett, hogy Fáraó haragját próbálták volna meg kikerülni, hitükben bizonyosan és tökéletes hagyatkozással válaszolták: **„Csak azért állsz bosszút rajtunk, mert hittünk Urunk jeleiben, mikor eljutottak hozzánk. Urunk! Árassz ki ránk türelmet, és add, hogy muszlimokként haljunk meg!”** (Korán, 7:126)

Allahnál kerestek menedéket. Kegyetlenül lemészárolták őket, levágták a kezüket és a lábukat. De mikor meghaltak Allahhal találkoztak.

A történelem során számos esetben estek a hívők erőszakos, kegyetlen zsarnokok áldozatául. Uhdud népét például tűzvermekbe dobták, mert elnyomóik szerint bűn volt az, hogy hittek Allahban és a küldöttében. A nehézségek és kegyetlen kínzások ellenére a hívők nem fordultak el hitüktől, és félelem nélkül áldozták életüket az általuk választott isteni ügyért. Választásukért életükkel fizettek. De nem féltek senkitől, mert azoknak a szívében, akik igazán félik a Mindenható Allahot, nem fér meg semmilyen más félelem.

Egy másik esetben Habib ibn Nadzsart, a Karya törzs tagját ölték meg hitéért és meggyőződéséért. Halála pillanatában az egek megnyíltak szeme előtt, és látta a jutalmat, ami a Túlvilágon várja. Ezért szájalmat érzett népe iránt, és azt mondta: **„Bárcsak a népem tudná, hogy Uram megbocsátott nekem, és azok közé vett, akik megisteltetésben részesültek!”** (Korán, 36:26-27)

Szenvedéseiért cserébe az örök béke és boldogság jutalmában részesült.

A hívők mindig szenvedtek az emberi történelem során. Például a kereszténység kezdeti időszakában a rómaiak és a görögök oroszlánok elé vetették Jézus próféta (a.s.) üzenetének követőit. Azok a hívők azonban nem rettentek meg és nem hátráltak még az erőszakos halál fenyegetésének árnyékában sem. Nem az volt az első gondolatuk, hogy az életüket megmentsék, hanem a hit. Jobban vágytak Allah jutalmára, ezért türelemmel viselték a fájdalmat.

Egyszer egy imám beszédet tartott a mecsetben. A halálról és a halál után következő dolgokról beszélt. Elmondta, milyen kérdéseket fognak feltenni az elhunytak a temetés után. Hogyan töltötte az életed? Hogyan használtad fel a vagyonodat és az egészségedet? Hogyan valósítottad meg a gyakorlatban is azt, amit megtanultál? Megtartottad azt, amit az Iszlám parancsol? Tartózkodtál attól, ami

tilos? Minden apró részletet érintett, de a lényegről megfélekedezett. A hallgatóság soraiban ott volt a nagy szufi tanító, Abu Bakr as-Sibli (a Mindenható Allah legyen vele kegyelmes), aki felállt, és így szólt a beszélőhöz:

„Ó, tanító! Elfelejtetted a legfontosabb kérdést, amit a Mindenható Allah a szolgálótól fog kérdezni a Túlvilágon. Amikor Urunkkal találkozunk, Ő azt fogja kérdezni: ó, szolgálóm! Én veled voltam mindig. Te kikkel voltál?”

Ebből a történetből is megérthetjük, hogy a legfontosabb dolgunk az, hogy közel maradjuk Allahhoz, és ne vesztegessük el életünk egyetlen pillanatát sem. Egy napon Mohammed Próféta (s.a.w.) átfogta Abdullah ibn Omár (r.a.) vállát, és azt mondta neki: „Olyan legyél ebben a világban, mint az utazó”, ezzel is jelezve, hogy ez a világ csak ideiglenes tartózkodási hely, ahol emberek jönnek-mennek. Miután ezt a prófétai tanácsot megkapta, Ibn Omár gyakorta mondogatta: „Ha megéled az estét, ne várd, hogy meglátod a reggelt, és ha megéled a hajnalt, ne várd, hogy megéled a napnyugtát is. Előzd meg a betegséget, amíg még egészséges vagy, és amíg még életben vagy, készülj fel a halálra”⁶⁸.

Ezek a szavak arra emlékeztetnek minket, hogy az élet eltűnik, mint az esőcseppek, és az örökkévaló élet felé fordítja figyelmünket. Mohammed Próféta (s.a.w.) gyakran mondta: „Ó, Uram! Az igazi élet a túlvilági élet”⁶⁹.

Mohammed Próféta (s.a.w.) társai bárki másnál jobban értették ezt az üzenetet, és elkötelezettségük sosem ingott meg. Életük története tele van szebbnél szebb példákkal.

68. Bukhari, Riqaq, 3

69. Bukhari, Riqaq, 1

Például mikor a hitetlenek ki akarták végezni egyik társát, Hubaibot, neki egyetlen kívánsága volt halála előtt: szeretne volna üdvözlét küldeni Mohammed Próféta(nak) (s.a.w.). De ki is adhata volna át az üzenetet? Tehetetlenül hunyta le szemét, és teljes szívéből fohászkodott: „Ó, Uram, nincs senki, akivel elküldhetném az üdvözlétemet a Te Küldöttednek, add hát át neki Te a nevemben!”

Ebben a percben Mohammed Próféta (s.a.w.) a medinai mecsetben ült társai körében. Egyszer csak megszólalt: „Béke legyen veled is, és Allah kegyelme, és az Ő áldásai”. A társai megkérdezték, hogy kinek az üdvözlésére válaszolt. „A testvéretek, Hubaib köszöntésére” – felelte, és még hozzátette: „Nemes mártír, szomszédom a Paradicsomban”. Jó példa ez a történet arra, hogy a társai mennyire szerették Allah Küldöttét (s.a.w.).

Egy másik történet, ami a társak elkötelezettségét példázza, az uhudi csata után esett meg. Mohammed Próféta (s.a.w.) megparancsolta társainak, hogy számolják meg a halottakat és vizsgálják meg a sebesülteket. Különösen az iránt érdeklődött, hogy mi történt az egyik társával, Szad ibn Rabival (r.a.). De a társai nem találták Szadot, és nem felelt a kiáltásukra sem. Mielőtt az őt kereső ember visszatért volna a többiekhez, még utoljára így kiáltott: „Ó, Szad! A Próféta küldött engem. Azt mondta, találjalak meg, akár élsz, akár a mártírok között vagy.” Szad éppen haldoklott, mikor ezt a kiáltást hallotta, de még képes volt kimondani: „A halottak közt vagyok”. A hangját hallva a társa odasietett hozzá, és látta, hogy súlyosan megsebesült egy kardtól. Odament hozzá, és Szad azt súgta neki: „Ha nem védelmezitek Allah Küldöttét (s.a.w.), és hagyjátok, hogy megsebesüljön, míg ti még éltek, nem lesz kifogások Allah előtt”. Ezek voltak Szad utolsó szavai. Ez a történet emlékeztet minket arra, hogy milyen fontossági sorrendet állítottak fel életükben Mohammed Próféta (s.a.w.) társai, még a haláluk

pillanatában is: a legfontosabb az volt, hogy kifejezzék az Allah Küldötte (s.a.w.) iránti szeretetüket.

Az a történet, amelyet Hudhaifa (r.a.) beszélt el, szintén jól szemlélteti a társak elkötelezettségét és szeretetét, még haláluk pillanatában is:

A jarmuki csata után Hudhaifa (r.a.) az elhagyott csatateret járva túlélők után kutatott. Ő maga így mesélte el a történeteket: „A sebesült muszlimok a tűzforró homokon heverve haldokoltak. Láttam az unokatestvéremet, Harith-t, egy vértócsában heverve. Odasiettem hozzá, és a vizestömlőt mutatva megkérdeztem, hogy kér-e vizet.

Az ajkai egészen szárazak voltak, és biztos kívánt vizet. De amikor kinyitottam a tömlőt, hogy vizet adjak neki, és már éppen inni akart volna, meghallottuk Ikrima hangját: „Vizet, adjatok egy csepp vizet Allah nevében!”

Amikor nagybátyám fia meghallotta ezt, csak a szemével intett, hogy vigyem neki a vizet. Amikor odaértem Ikrimához, és már az ajkához emeltem volna a vizet, Ijas hangját hallottuk meg: „Vizet, egy kis vizet!”

Ikrima sem fogadta el a vizet, hanem intett, hogy vigyem tovább neki. De mire odaértem hozzá a vízzel, Ijasnak már csak az utolsó szavait hallottam: ’Ó, Allah, nem kíméltük életünket a hit útján. Ne tartsd vissza tőlünk a mártírok rangját! Bocsásd meg a vétkeinket!’ És Ijas, bár már látta kezemben a vizestömlőt, épp csak ki tudta mondani a tanúságtételt, és meghalt, még mielőtt ihatott volna.

Siettem vissza Ikrimához, hogy megittassam. Ahogy mellé térdeltem, láttam, hogy már ő sem él. És mire visszaértem Harith mel-

lé a vízzel, már ő is halott volt. Három harcos úgy halt mártírhalált, hogy egy csepp vizet sem ittak.”⁷⁰

Hudhaifa (r.a.) azt mondta még a saját lelkiállapotáról: „Sok mindent átéltem és sok mindent láttam, de semmi nem volt rám akkora hatással, mint ezek az események. Önzetlenségük, lemondásuk, egymás iránti szeretetük, pedig nem is voltak rokonok, a csodálat kitörölhetetlen nyomát hagyta az emlékeimben.”

70. Hakim, III, 270

A taszavvuf módszere

Egyszer Mohammed Próféta (s.a.w.) egyik társát, Abu Dardát (r.a.) Damaszkusz bírójának nevezték ki. Egy nap azt látta, hogy néhányan egy bűnöst átkoznak. Megkérdezte tőlük:

- Mit tennétek, ha látnátok egy embert, aki kútba esett?

Azt felelték:

- Keresnénk egy kötelet, és kihúznánk vele a kútból.

Abu Darda azt mondta:

- Akkor miért nem vagytok irgalmasak ezzel az emberrel, aki a bűnök kútjába esett? Miért nem keresitek meg a jó hír kötelét, és mentitek meg szerencsétlenségéből?

Valaki megkérdezte:

- Hát te nem vagy ellenséges ezzel a bűnössel, amikor pedig Allah a Pokol tüzének büntetésével fenyegeti?

A Próféta (s.a.w.) kiváló társa, aki Allah Küldötte (s.a.w.) tanításából tanult, így felelt a kérdésre:

- Ellensége vagyok a szörnyű bűnnek, amit elkövetett, de neki nem vagyok ellensége.

Abu Darda (r.a.) leckét akart adni a hívők szívének. Bölcsessége Mohammed Próféta (s.a.w.) moralitását tükrözi, és ezek a tükröződések, amelyek mind megvannak a taszavvuf erkölcsiségében, a bölcsesség magjainak legtermékenyebb talaját adják.

Ez az erkölcsiség nem engedi, hogy a bűnös belefulladjon bűneibe. Inkább lehetőséget kínál neki arra, hogy megbánja bűneit, és megtisztuljon a kegyelem, szeretet és megbocsátás tengerében. Mohammed Próféta (s.a.w.) így közeledett még Abu Dzsahl felé is, aki pedig a bálványimádók legrosszabbika volt Mekkában. Ahelyett, hogy megbüntette volna azzal, hogy mindenki előtt felfedi bűneit, inkább újra és újra kedves szavakkal hívta az Iszlámra, a megtisztulásra az isteni kegyelem óceánjában. A Mindenható Allah kimutatja hatalmas kegyelmét és mély szeretetét a bűnösök felé: ha a bűnös megbánja bűneit, akkor Ő megtisztítja, sőt, őszinteségtől függően még rossztetteit jókra cseréli. A Mindenható Allah azt mondja a bűnösökről: **„Kivéve, aki megbánja bűneit, és hisz, és jó tetteket cselekszik. Ők azok, akiknek rossztetteit Allah jótettekre cseréli. Allah Megbocsátó, Irgalmas.”** (Korán, 25:71)

Akik nem veszik ki részüket az isteni szeretetből és kegyelemből, azok az emberiség és saját lelkük ellenségei is. Ezek a könyörtelen emberek saját magukat vágják el a spirituális tápláléktól. Allah barátai, akik elérték a kegyelem forrásait, mint Dzselaleddin Rúmi vagy Yunus Emre, teljesen mások. Ők a Paradicsom rózsái, akiket mindenki szeret. Még a legnehezebb helyzetekben is reményt és gyógyulást kínálnak a társadalom sebeire. Fontos jellemző ez, amellyel minden muszlimnak rendelkeznie kellene: a rózsa természete, amely a tüskék között illatot terjeszt mindenfelé. Ahelyett, hogy a tüskék jellemzőit tennék magukévá, a hívőnek olyannak kell lennie, mint a rózsának, amely illatos virágokat hoz a hosszú téli hónapok után.

Abdullah Rumi Asraf Oghlu azt mondta erről: „Egy barát kedvéért úgy kell lenyelned a mérget, mintha cukor lenne.”

Mahmud Sami is jó példával járt elől abban, hogy szeretetet és irgalmat mutasson a bűnös muszlimok iránt. Egy este egy tanítványa, aki személyes problémái miatt teljesen el volt keseredve,

eljött a házához, és kopogtatott az ajtaján. Az ifjú azonban teljesen részeg volt- semmiképpen sem olyan állapotban, hogy tanítója ajtaján kopogtathasson. Az ajtót kinyitó ember megharagudott rá, és megvetően mondta: „Mit csinálsz? Hát nem tudod, hogy kihez jöttél látogatóba?” A szerencsétlen ember azt felelte: „Hát van-e más hely, ahol olyan szívesen fogadnának engem, ahogy ebben a házban fogadnak?”

Mahmud Sami meghallotta a beszélgetést, és odajött az ajtóhoz. Beengedte a tanítványt, megnyugtatta, és segített megoldani problémáját. Szeretettel és együttérzéssel gyógyította meg fájó szívét. Kedvessége segített a tanítványnak, hogy legyőzze életében a nehézségeket, és megbánja bűneit. Később tapasztaltuk, hogy erényes és erkölcsös emberré vált.

A taszavvuf emberei pozitívan és barátságosan közelednek másokhoz. Ahelyett, hogy bűneiket néznék, és rossz tulajdonságaikat hangsúlyoznák, az eredendő jóságot veszik észre az emberben, és azon fáradoznak, hogy ezt fejlesszék. Ez a megközelítés azonban ne vezessen félre senkit: nem arról van szó, hogy a szúfik azt gondolnák, hogy nem baj, ha az ember követ el bűnöket. Egyáltalán nem tolerálják a bűnök meglétét. De együttérzéssel és kedvességgel közelednek a bűnösökhöz, és így próbálják megnyerni a szívüket. Számukra a bűnös ember olyan, mint a törött szárnyú madár – szánalmukat és együttérzésüket vonja magára. Fő céljuk az, hogy segítsenek a bűnösnek sérült szíve és lelke meggyógyításában. Ezt kizárólag a Mindenható Allah megelégedéséért teszik, és nem szabad elfelejtenünk, hogy az Allah megelégedéséért gyakorolt szeretetteljesség és gondoskodás az egyik legjobb útja a spirituális tökéletesedésnek.

Omár ibn al-Khattab (r.a.) elbeszélése szerint Allah Küldötte (s.a.w.) idején élt egy Abdullah nevű ember, akinek a csúfneve

Szamár volt, és aki gyakran megnevettette Allah Küldöttét (s.a.w.). Allah Küldötte (s.a.w.) sokszor megbüntette azért, mert alkoholt ivott. Egy napon megint ugyanazzal a váddal hozták Mohammed Próféta (s.a.w.) elé, aki megparancsolta, hogy verjék meg. Az ösz-szegyűlt emberek közül valaki azt mondta: „Allah verjen meg téged! Milyen gyakran hoznak elő, ugyanazzal a bűnnel!” Allah Küldötte (s.a.w.) azonban így szólt: „Ne átkozzátok, mert Allahra mondom, szereti ő Allahot és a Küldöttét”⁷¹.

Az embernek ember volta miatt magas a rangja a teremtmé-nyek között. Rossztettei vagy tulajdonságai nem változtatják meg azt a helyzetet, mert minden emberben ott van a lélek, amit Allah lehelt bele. Az isteni lényeg mindig az emberrel marad, még akkor is, ha a legtöbb bűnös nincs tisztában az isteni rendszerben elfoglalt helyével és értékével. Hogy egy példát mondjunk, olyan ez, mintha a Fekete Kő a sárba esne. Nincs is olyan muszlim, akinek szíve ne szorulna össze, és sietne, hogy a Követ visszategye az őt megillető, áldott helyére. Könnyeikkel tisztítatnák meg, köntösükkel fényesi-tenék. Tiszteletet mutatnának még akkor is, ha a Kő a sárban lenne. Emlékeznének eredetére és értékére, hiszen a Kő a Paradicsomból jött. Ez azonban igaz az emberre is. A Paradicsomból származik, és bármilyen bűnt kövessen is el, isteni lényege mindig megmarad.

Hasonlóképpen, a jó orvos sem dühödik fel betege hiányossá-gain. A betegségek nagy része az ember lustasága, nemtörődömség-e és egyéb rossz tulajdonságai miatt alakul ki. A jó orvos azonban betege fájdalmát és szenvedését nézi, nem pedig a hibáit. Igyekszik azonnal kezelni a betegséget, és nem vesztegeti az időt azzal, hogy a beteget szidja. Hasonlóképpen, a szúfik olyanok, mint egy spi-rituális orvos, és ha spirituális betegséget látnak az emberekben, nem szemrehányást tesznek nekik, hanem igyekeznek meggyógyí-

71. Bukhari, 8, 81, 771

tani őket. Mentőövek ők a spirituális viharban. Kötelesség és boldogság is mentőövet dobni a fuldoklónak, még akkor is, ha saját hibájából kerül helyzetébe. Mohammed Próféta (s.a.w.) azt mondta Khaibar csatája után: „Ó, Ali! Ha csak egyetlen embert is az Iszlámra vezetsz, az jobb neked, mint minden, amire a Nap felkel és lenyugszik”.

A Mindenható Allah ebben az ájában fejezi ki annak a jelentőségét, ha csak egyetlen embert is megmentünk a pusztulástól:

„Ezért előírtuk Izrail népének: ha valaki megöl egy lelket, hacsak nem emberölésért vagy azért, mert romlást terjesztett a földön, az olyan, mintha az egész emberiséget megölte volna. És aki életben tart egy embert, az olyan, mintha az egész emberiséget életben tartaná. És bizonynyal eljöttek hozzájuk a küldötteink nyilvánvaló bizonyítékokkal, de még ezután is sokan áthágják a határokat.” (Korán, 5:32)

A legnagyobb bűn, amit ember elkövethet, az az, ha társít Allah mellé, és ha tagadja Allah létezését. Ennek a bűnnek a gyógyítása is a türelmes és kedves hozzáállásban rejlik. Amikor a Mindenható Allah elküldte Mózes prófétát (a.s.) Fáraóhoz, azt parancsolta neki, hogy kedves szavakkal beszéljen vele. Az Iszlámra vezetni valakit a legnagyobb siker egy hívőnek, és a Paradicsomba vezető híd. A Mindenható Allah nagyon is jól tudta, mennyire hitetlen, bűnös és lázadó Fáraó, mégis azt parancsolta Mózesnek, hogy bánjon vele kedvesen. Miért? Mert Allah meg akarta nekünk tanítani, hogy milyen modorral magyarázzuk az Iszlámot másoknak. Mindig kedvesnek és türelmesnek kell lennünk, ha az Iszlámot tanítjuk, még ha a hallgató annyira ellenséges is az Iszlámmal, mint Fáraó volt. Nem szabad hagyni, hogy legyőzzenek az érzelmeink, és nem szabad keményen bánnunk a nem muszlimokkal. A fenyegetés, átkozódás és hasonló viselkedés nem méltók az Iszlámhoz és az

Islám üzenetének hirdetéséhez. Rúmi erre az igazságra hívja fel figyelmünket a Meszneiben: „Értsd meg jól Allah szavait Mózeshez: „Beszélj kedvesen Fáraóval, és bánj vele barátságosan! Mert ha vizet öntesz a forró olajra, csak a tüzet növeled, és elpusztítod a serpenyőt és az olajat is.”

Ez a Korán-ája Mohammed Próféta (s.a.w.) keresztül a hívők egész közösségét szólítja meg: : „**Allah kegyeleme miatt voltál képes kedvesen bánni velük. Ha durva, kemény szívű lettél volna, már rég szétszóródtak volna körülötted. Ezért bocsáss meg nekik és kérj bocsánatot számukra, és tanácskozz velük az ügyben, és ha döntöttetek, vedd Allahba a bizalmadat! Bizony, Allah szereti azokat, akik Benne bíznak.**” (Korán, 3:159).

A sok ája között, amelyek arra tanítanak, hogy hogyan beszéljünk az Islámról, kiemelkedő fontossággal bír ez: „**Hívj Urad útjára, bölcsességgel és szép beszéddel, és úgy vitatkozz velük, ahogy jobb, bizony, Urad tudja legjobban, hogy ki az, aki letévedt az Ő útjáról, és kik a vezetettek.**” (Korán, 16:125)

Ezt a türelmet és kedvességet nemcsak a bűnösök és a hitet elutasítók, hanem a hívők iránt is tanúsítanunk kell. Mind emberek vagyunk, és még azok is követhetnek el néha hibákat, akik a lehető legjobban gyakorolják az Islámot. Ha durva módszereket használunk mások hibáinak kijavításában, azzal épp az ellenkező hatást érjük el. Ahelyett, hogy javítanánk rajta, azt érhetjük el, hogy rosszabb lesz udvariatlan és durva bánásmódunk miatt. Az emberi természet nem szereti a durvaságot. A gyermekek sem tűrik el a durvaságot szüleiktől, és a legjobb tanácsnak sincs semmi haszna, ha durván adják. Dzselaleddin Rúmi azt mondja: „Nem szabad elfelednünk az ember lelkének érzékenységet, és nem szabad durván bánni a bűnösökkel. Bánásmódunk emlékeztesse őt saját értékére, és segítsen visszanyerni Allahtól kapott spirituális erejét.

Mohammed Próféta (s.a.w.) figyelmeztet minket, hogy ne nézzük le a bűnöst sem, és ne nézzünk le senkit azért, mert rossz állapotban van. Azt mondta: Elegendő bűn egy hívőnek, ha lenézi testvérét.”

Egy ottomán szultánnő, Bezmialem a szolgák lelki egyensúlyának és integritásának védelme érdekében, alapítványt hozott létre, hogy megtérítse azokat a károkat, amelyeket a munkahelyükön okoztak. (Az alapítvány damaszkuszi székhelyű volt.) Így a szolgáknak nem kellett annyira aggódniuk, ha valamit összetörtek munkájuk során.

Az Iszlám tanításában gyengédséget és együttérzést kell mutatnunk mások iránt. Másrészt viszont tudatában kell lennünk saját hibáinknak. A Mindenható Allah azt mondja: „és elegendő Ő szolgálai hibáinak ismerőjeként” (*Korán, 25:58*)

„Ti hívők! Kerüljétek a gyanakvást! Bizony, van olyan gyanakvás, amely bűn. És ne kémkedjétek, és ne rágalmazzatok egymást a másik háta mögött! Vajon van-e olyan köztetek, aki halott testvére húsából enne? Bizony, gyűlölnétek azt! És féljétek Allahot! Bizony, Allah a bűnbánat Elfogadója, a Kegyelmes.” (*Korán, 49:12*)

Azok, akik ezeket az ájákat gyakorolják életükben, az erkölcs és erény mintaképei. Az ilyen emberek megértik, hogy ez a világ nem független a Túlvilágtól, mert valamennyien oda fogunk távozni. Osman Gazi, az ottomán birodalom alapítója, azok közé tartozott, akik ezeket az ájákat követték. Tanítója, Sejkh Edebali, ezt a tanácsot adta neki:

“Ó, fiam!

Te vagy az uralkodó. Mi az alattvalóid vagyunk. A harag a mi jogunk, a türelem a tiéd... a mi szívünk összetörik, és te majd meggyógyítod, de fordítva nem lesz így. Mi vádolni fogunk,

te pedig elviseled. Miénk a tehetetlenség és a hibák, a tiéd ezek elviselése. Miénk a vita, a félreértés, az ellenségeskedés, tiéd az igazság kötelessége. Miénk a rossz szavak, az alaptalan gyanúsítgatás és a félreértelmezés, tiéd a megbocsátás...

Ó, fiam!

Mostantól miénk a széthúzás, és a te feladatod az egyesítés. Miénk a lustaság, tiéd az intés, serkentés és megváltoztatás feladata.”

Nagyon értékes tanács az minden vezetőnek, hogy ha rosszul bánnak velük, bocsássanak meg másoknak a Mindenható Allah megelégedéséért. Mindig kegyelmet és szeretetet kell mutatniuk alárendeltjeik iránt, minden körülmények között.

Amikor Mohammed Próféta (s.a.w.) rá akart mutatni egy bizonyos hibára, mindig csak a hibáról beszélt, és nem az emberről, aki elkövette. Megtanította a közösségnek, hogy az adott cselekedet nem helyes, de nem bántott meg senkit. Azt kérdezte: mi van velem, hogy azt látom, hogy így cselekedtek – mintha csak saját magát tartotta volna hibásnak azért, hogy rosszul lát valamit.

Ez általános szabály a taszavvufban: nem szabad megbántani azt, aki a bűnt elkövette. Miért? Mert Allah módszere az, hogy a szíveket kell megnyerni, és jobbá kell tenni őket, nem pedig összetörni. A híres török költő, Yunus Emre így fejezi ki versében:

*A szív Allah lakhelye,
Ahova a Mindenható naponta néz,
Vesztes lesz mindkét világon
Ki összetöri mások szívét.*

Továbbá a jó hívő egyik legfontosabb jellemzője az, hogy megbocsát a bűnös muszlimoknak, és jóval válaszol annak, akik

bántották vagy megsértették. A jó hívő még a bűnösökért is fohászkodik, hogy sikeresek legyenek ezen a világon és a következőn, a bűnbánat által. Mohammed Próféta (s.a.w.) mutatta nekünk a megbocsátás és irgalom legszebb példáját. Amikor Taif városának lakói kövekkel dobálták meg, ő nem a büntetésükért fohászkodott, hanem megbocsátást kért számukra. Soha nem kérte Allah büntetését azokra, akik üldözték és bántották. Még azoknak is megbocsátásért fohászkodott, akik Mekkában a legtöbbet ártottak neki. Fohászai által számos igazságtalan elnyomó lett jó muszlim. A Kegyes Korán azt mondja: **„Nem egyenlő a jótett és a rossztett. Tartsd távol a rossztettet jóval, és íme, az, akivel ellenségesség volt köztetek, olyan lesz, mint a legjobb barát.”** (Korán, 41:34)

Allah Küldötte (s.a.w.) azt is elmagyarázta, hogy nem az a jószág, ha valaki jót cselekszik a jóért cserébe, és rosszat a rosszért cserébe, hanem az, ha jót cselekszik azért cserébe is, ha valaki rosszat tett vele⁷².

Ha úgy viselkedünk, ahogy a hadisz leírja, ellenségünkből barát lesz. Ha az illető a barátunk volt, akkor pedig tovább erősödik a barátság. Manapság Nyugaton az emberek azért fordulnak a miszticizmus felé, hogy megmeneküljenek a materialista filozófiák kegyetlen támadásaitól, mert a materialista életstílus tönkreteszi az emberiség valódi emberi tulajdonságait. Ezért hasznosabb és eredményesebb lehet a taszavvuf módszereivel hívni a nyugati világot az Iszlámra. Számtalan ember lett muszlim úgy, hogy Rúmi vagy Ibn Arabi szavait olvasta spirituális igényeinek kielégítésére. Az is tény, hogy a taszavvufról szóló könyvek a legnépszerűbbek a nyugati világban. Ezért van szükségünk Rúmi hívására:

72. Jami, Tirmidhi, Kitâb al-Birr ve'silah, p.323

*Jöjj hát, jöjj, bárki is legyél,
Pogány, tűzímádó, bálványok szerelmese,
Nem számít
A mi utunk nem a kétségbeesés
Jöjj, ha esküdet megszegted
Ezerszer is
Jöjj hát, kelj útra, bárki is legyél.*

Erre van szükségünk – Rúmi mindenre kiterjedő szeretetére és irgalmára. Rúmi türelmes hívásának célja az, hogy megismertesse az embert isteni természetével, és hogy Allah kegyelme és irgalma által az Iszlámra vezesse. Rúmi nem azt érti ezekkel a szavakkal, hogy el kell fogadni az emberek minden hibáját, és a hibák kijavítása nélkül hagyni kell, hogy ugyanabban az állapotban maradjanak. Célja az, hogy az emberek spirituális világát meggyógyítsa. A nagy szúfik szíve olyan, mint egy műhely, ahol megtört szíveket javítanak. Ezért a hívás nem a tökéletes muszlimoknak szól, hanem a bűnös és hibázó muszlimoknak. Főleg ebben a korban, amikor a vallási élet gyenge, és az emberek tudatlanok, nagy szükségünk van a taszavvuf módszerére, arra, hogy szeretettel, kedvességgel és türelemmel hívjunk az Iszlámra. Ez az egyetlen eredményes módszer, hogy megmentsek azokat, akik mindenféle spirituális betegséggel vannak körülvéve, és az Allah elleni lázadás mocsarában fuldokolnak.

Másrészt viszont mindenképpen szeretnénk hangsúlyozni, hogy a bűnös emberek iránti tolerancia csak a személyes esetekre korlátozódik. A bűnöket a legkisebb mértékig sem szabad tolerálni, ha azok a társadalomnak ártanak, és felborítják a társadalmi rendet. Akik igazságtalanok, zsarnokok és személyes érdekektől vezetve tönkreteszik a társadalmi rendet, azok nem érdemelnek szeretetet és elfogadást. És az sem baj, ha az egyszerű emberek nem szeretik

a bűnösöket. Ezzel a viselkedéssel a bűntől akarnak megmenekülni, és ez valóban szükséges is ahhoz, hogy a bűntől meg tudják tartóztatni magukat. Az óvatlan emberek számára a bűn olyan, mint egy gyönyörű dallam, ami vonzza őket, és ez nagyon könnyűvé teszi az elkövetését. Ezért annak, ha valaki nem tartja súlyos dolognak a bűnöt, két káros hatása is van. Az egyik az, hogy könnyen bűnbe fog esni, a másik, hogy a bűnök lekicsinylése magára vonja a Mindenható Allah haragját. Más szavakkal szólva, a bűnössel kell toleránsnak lennünk, és nem magával a bűnnel. A következő hadíszt jól megmagyarázza ezt. Anasz ibn Malik (r.a.) elbeszélése szerint Allah Küldötte (s.a.w.) azt mondta: „Tegyétek könnyűvé a dolgokat az embereknek, ne pedig nehézé, és jó híreket mondjatok nekik, ne riasszatok el őket”⁷³.

Természetesen mindezt úgy kell tennünk, hogy ne mondjunk ellent a vallás követelményeinek, és úgy, hogy közben egy pillanatra se térjünk le a helyes útról.

Urunk! Add meg nekünk, hogy azok közé tartozzunk, akiknek része van a bölcsességben és isteni szeretetben. Add, hogy szívünk a szeretet és kegyelem forrása legyen a teremtményeknek, Allah megelégedéséért. Bűneinket és rossz tulajdonságainkat cseréld fel szépséggel és isteni jutalommal. Add, hogy békében és kölcsönös szeretetben éljünk, és védelmezz meg minket a bűntől és a hitelenségtől. Ámin.

73. Bukhari, 1, 3, 69

Az Altınoluk magazin interjúja Osman Nuri Topbaş-sal a taszavvufról

Altınoluk: *Az „Imandan ihasana” (A hittől a hit tökéletességéig) című könyvében azt írja, hogy a taszavvuf útja rendkívül fontos a muszlim életében. Mik az előnyei a taszavvufnak az Iszlám megismertetésében, és az emberi lélek igazságra és tökéletességre vezetésében? Mik a sikerének titkai?*

A taszavvuf sajátos módszerrel neveli az embereket az Iszlám gyakorlásában. Az Iszlám külső aspektusa, a saría a jutalmazás és büntetés módszerével vezeti az embert az erkölcsös életre. Más szavakkal szólva, a Paradicsom és a Pokol azok az alapfogalmak, amelyek segítségével a saría a muszlim ember életét alakítja. A taszavvuf, ami az Iszlám belső aspektusa, a szeretetet és irgalmat fő módszereként a Paradicsom jutalma és a Pokol büntetése mellett. Manapság az emberek szenvednek a bűneiktől, és a vallás védelmező körén kívülre tévedtek. Ez annak az eredménye, hogy saját alsóbb énjük rabszolgáivá váltak. A szabadulást csak a szeretet és irgalom által kínálhatjuk a bűnösöknek. Ezért váltak ma különösen jelentőssé a taszavvuf módszerei, mert a bűnösöknek a taszavvuf együttérzésére és kedvességére van szükségük. Nemcsak itthon, hanem a nyugati országokban is megfigyelhetjük, hogy a taszavvuf módszerei számos embert fordítottak az Iszlám felé. Életet adó lélegzetként kínálja az iszlámot mindazoknak, akik alsóbb énjük és a kizárólag logikán alapuló elméletek fullasztó szorításában vergődnek. A bűnösökhöz nem gyűlölettel és bosszúvágygal kell közeled-

nünk, hanem reménnyel, a szeretetteljesség és együttérzés által. A bűnös ember olyan, mint a fuldokló, és a kötelességünk az, hogy segítő kezet nyújtunk neki. Ha elítéljük és leszóljuk őket, az kevés ahhoz, hogy megmentjük rettenetes helyzetükből. Az emberi lények még akkor is, ha messzire tévedtek életük valódi céljától, rendkívül értékesek és tiszteletre méltóak, magánál az ember voltuknál fogva. A bűnös példája olyan, mintha az áldott Fekete Kő a sárba esett volna. Egyetlen muszlimot sem hagyna hidegen a Kő ilyen helyzete. Azon igyekeznének, hogy felemeljék, letisztogassák, és visszategyék eredeti helyére, hiszen a Paradicsom kertjéből érkezett, és értékes a muszlimok szemében. Hasonlóképpen, ha egy emberi lényt látunk, nem maradhatunk közömbösek iránta. Azon kell igyekeznünk, hogy segítsünk rajta, akár anyagi, akár spirituális értelemben.

A Mindenható Allah elmondja nekünk, hogy saját Magától származó lelket adott az embernek, amikor megteremtette őt. Ezért minden egyes emberben isteni titkok rejlenek. Nem számít, hogy mennyi bűnt követ el, van egy olyan önmagából fakadó értéke, amit semmi nem pusztíthat el.

Ahogy Rúmi mondja, az ember a tiszta vízhez hasonló, amilyen könnyedén át lehet látni. Ha azonban a víz sáros lesz, és beszennyeződik, nem láthatunk át rajta.

Hasonlóképpen, ha valaki az isteni fényt akarja látni, meg kell tisztítania ezt a vizet a szennyeződéstől. A taszavvuf annak az útja, hogy az ember megtisztítsa a szívét az evilági vágyaktól. Nem zár ki senkit eleve ebből a megtisztulásból, még akkor sem, ha az illető az adott pillanatban teljesen alámerül a bűnben. A taszavvuf mindig ad esélyt annak, aki hajlandó elfogadni azt. Számtalan példát találhatunk Allah Küldötte (s.a.w.) életében a bűnösök iránti megbocsátásra és irgalomra.

Például Allah Küldötte (s.a.w.) nem zárta ki Wahsít a megbocsátásából, bár ő volt az, aki szeretett nagybátyját, Hamzát (r.a.) megölte. Allah Küldötte (s.a.w.) nagyon szomorú volt, amikor Wahsí megölte Hamzát (r.a.) az uhudi csatában, mégis küldött hozzá egy hírnököt, hogy vegye fel az Iszlámot, hogy az örök boldogságot elnyerhesse. Wahsí azt üzentte vissza: „Ó, Mohammed! Hogyan is létezhetne számomra megbocsátás, mikor Allah azt mondja a Koránban: „És akik nem fohászkodnak Allah mellett más istenekhez, és nem ölnek meg egyetlen lelket sem, amit Allah megtiltott, kivéve jogosan, és nem követnek el paráznaságot. És aki azt teszi, az büntetéssel fog találkozni. A büntetés meg lesz duplázva neki az Feltámadás Napján, és abban fog lakozni örökké, megalázva.” (Korán, 25:68-69). Én elkövettem minden bűnt, amit ez az ája említ, lehetséges-e hát számomra a megbocsátás?”

A Mindenható Allah pedig, hogy a bűneiket megbánó bűnösöket megnyugtassa, kinyilatkoztatta: „Mondd: „Ti szolgálaim, akik vétkeztetek saját magatok ellen! Ne mondjatok le Allah kegyelméről. Bizony, Allah megbocsát minden bűnt. Bizony, Ő megbocsátó, Irgalmas.” (Korán, 39:53)

Amikor Wahsí ezt meghallotta, nagyon boldog lett, és azt mondta: „Uram! Milyen hatalmas a Te kegyelmed!” Megbánta minden bűnét, és elhatározta, hogy többé nem követ el ilyesmit, és barátaival együtt felvette az Iszlámot.

A taszavvuf Allah Küldötte (s.a.w.) életének ilyen példáiból nyerte fényét. A taszavvuf szerint az ember áll a legmagasabb fokon a teremtésben, mivel megvan benne a lehetőség, hogy Allah helytartója legyen a földön. A teremtés többi részéhez viszonyítva olyan, mint a szem pupillája. Ezt az önmagában hordozott értékét semmilyen bűn nem törölheti ki. A taszavvuf rendkívül kiegyensúlyozottan tekint erre. Elnéz a bűnössel, de soha nem elnéző a

bűnnel szemben. A bűnt gyűlöljük, de a bűnös iránt irgalmat mutatunk, hogy megmentjük őt a veremből, amelybe zuhant. Ezáltal a taszavvuf a leggyümölcsözőbb módszert kínálja az emberek Iszlámra hívásához. Az ember természetének része, hogy vágyakozik azok iránt, akik szeretettel és együttérzéssel fordulnak felé – olyan emberek iránt, mint Abdul Kadir Geilani, Yunus Emre, Bahauddin Naqshband, Rúmi, vagy Allah többi Barátja.

Altınoluk: *Bemutatta nekünk, hogy a taszavvuf hogyan tisztítja meg és vezeti a tökéletességre az embert. Milyen szerepet tölt be a taszavvuf egy muszlim életében? Lehetséges-e erőnyes életet élni taszavvuf nélkül?*

Ez rendkívül fontos kérdés. A következő történettel szeretném megválaszolni, amit apám, Musa Efendi beszélt el nekem:

„Volt egy szomszédunk, aki felvette az Iszlámot (eredetileg keresztény volt). Egyszer megkérdeztem, hogy mi volt az oka annak, hogy muszlim lett. Azt felelte: „A szomszédom, Rabi Molla erkölcsössége miatt lettem muszlim, aki olyan tökéletes tisztességgel viselkedett üzleti ügyeiben. Tehenei voltak, és a tej eladásával kereste kenyerét. Egy nap ájtott hozzám, és egy nagy korsó tejet hozott. „Ez a tej a tied” – mondta nekem. „Én nem rendeltem tejet” – mondta, attól tartva, hogy tévedésből hozta nekem.

Ez a kedves és nemes ember azonban a következőképpen magyarázta el, hogy miért hozta nekem a tejet: „Sajnos nem figyeltem eléggé, és az egyik tehene a te kertedben lévő fűből legelt. Ezért a teje a tied, és mindaddig el fogom neked hozni, amíg a fű ki nem tisztul a gyomrából.”

Azt mondtam: „Szóra sem érdemes, a fű a kertemben nem bír semmiféle értékkel! Nem kérek semmit cserébe!” Ő azonban ra-

gaszkodott hozzá, hogy a tej engem illet. Mindaddig áthozta nekem a tehene tejét, amíg a fű ki nem tisztult a gyomrából.

Rabi Molla viselkedése mélyen megérintett, és a tudatlanság fátyla lehullott a szememről. A vezetés fénye ragyogott fel a szívemben. Felvettem az Iszlámot, és azt mondtam: „Egy ilyen egyenes és tisztességes ember vallása csak a helyes út lehet! Senki nem vonhatja kétségbe egy olyan vallás igazságát, amely ilyen kedves, igazságos és a vallásukat tökéletesen követő embereket nevel, mint ő.” Ezért mondtam hát ki a tanúságtételt.”

Mint ez a történet, és számtalan más példa is bizonyítja, a taszavvuf és módszere, amellyel a hívő jellemét tökéletesíti, fontos oka az Iszlám terjedésének. A taszavvuf kétszeresen is működik: tökéletesíti a hívő jellemét, és terjeszti az Iszlámot a hívők tökéletes viselkedésének köszönhetően. Megmutatja az Iszlám szeretetteljes arcát a nem muszlimoknak, és segít abban, hogy az Iszlám megfelelő formáját képviseljük.

Az Iszlám törvény is és istentudatosság is – fatva és taqva. Az iszlám vallásjogi előírásai, a fatva szolgáltatják az épület alapjait, az istenfélelem, a taqva pedig megerősíti és felékesíti azt. A taszavvuf segít a muszlimoknak, hogy ezt a két aspektust ötvözzék. A taszavvuf segít az embernek megérteni a Kegyes Koránt és a világmindenséget, és megismerni helyét és feladatát a világban. A taszavvuf alapelveivel, amelyek Allah szeretete és Allah megismerése, olyan, mint a Miradzs – a felmenetel Allah színe elé. Röviden, a taszavvufra a szív és a lélek neveléséhez minden muszlimnak szüksége van.

A kérdés, hogy meglehetünk-e taszavvuf nélkül, olyan, mint ha azt kérdeznénk, hogy meglehetünk-e hadísztudomány, Koránmagyarázat, vallásjog, vagy bármilyen más Iszlám tudományág nélkül. Azt mondani, hogy a taszavvuf nem szükséges az Iszlám-

ban, olyan, mint azt mondani, hogy az őszinteség, Allah megismerése, a szív megtisztítása nem szükséges dolgok. A taszavvuf kifejezés mindezen tulajdonságok megszerzésére vonatkozik. Még azok is gyakorolják ezeket a tulajdonságokat, akik elutasítják magát a taszavvuf szót – tehát maguk is gyakorolják a taszavvufot. A név nem fontos, amennyiben valaki az alapelveket megvalósítja. Taszavvuf helyett használhatjuk az önmegtartóztatás (zuhd), az istentudatosság (taqva) vagy a hit tökéletesítése (ihszan) kifejezéseket is, hisz mind ugyanarra a valóságra utalnak, és ugyanazt a célt szolgálják. Mindezek a kifejezések a legtökéletesebb tanító, Mohammed Próféta (s.a.w.) gyakorlatára utalnak, és a Társaiéra, akiket ő maga nevelt és tanított.

A szívnek is szüksége van nevelésre ahhoz, hogy elérhesse békét és nyugalmat. Még Allah Küldötte (s.a.w.) is, aki megáldott az isteni kinyilatkoztatással, különleges nevelésben részesült, mielőtt a prófétaságot megkapta. A Híra barlangjába ment, ahol istenszolgálatlalt és gondolkodással töltötte idejét. Ezt az elvonulást, amikor valaki kizárólag istenszolgálatlalt foglalkozik, arabul itikaf néven ismerjük. Allah Küldötte (s.a.w.) a prófétaság után is fenntartotta ezt a gyakorlatot, és Ramadán utolsó tíz napjában mindig elvonult a mecsetbe, csak az istenszolgálatnak szentelve idejét. Hasonlóképpen, Mózes próféta (a.s.) negyven napot töltött elvonulásban és önmegtartóztatásban, mielőtt megáldott volna azzal, hogy Allahal beszélt a Sínai-hegyen. József próféta (a.s.) tizenkét évet töltött börtönben, mielőtt Egyiptom kormányzója lett volna. Számtalan nehézségen kellett keresztülmennie, ezek és az istenszolgálat által fejlődött jelleme. Így a szíve megtisztult attól, hogy halandó lényekbe vesse bizalmát, és kizárólag a Mindenható Allahnak szentelte magát.

A Miradzs, a Mindenható Allah színe elé való felmenetel előtt Allah Küldötte (s.a.w.) megértette az insirah, a spirituális megnyitás jelentését. Szíve megnyitott és megtisztított. A Mindenható Allah tudással és isteni fénnel töltötte meg szívét. Ilyen módon felkészült arra, hogy lássa mindazt a különleges dolgot, amit útja során Allah mutatott neki. Megtisztult az anyagi világtól, és felkészült a spirituális világra.

Ha még Allah prófétái is spirituális nevelésen és a szív megtisztításán mentek keresztül, akkor hogyan lehetnének meg nélküle a hozzánk hasonló közönséges emberek? Ha az ablak piszkos, nem láthatunk át rajta tökéletesen. A szennytől eldugult orr nem érezheti a rózsák illatát. Egy csipetnyi tisztátalan dolog beszennyezhet egy egész korsó vizet. A spirituális szennyeződés ugyanígy akadályozza meg, hogy az isteni megvilágosodás és a spirituális áldások elérjék a szívet.

A Mindenható Allah így hangsúlyozza annak jelentőségét, hogy a szív megtisztuljon mindenféle evilági szennyeződéstől: „A Napon, amikor nem használ majd sem vagyont, sem a gyermekek, kivéve, aki ép szívet hoz Allahhoz.” (Korán, 26:88-89)

Csak a spirituális nevelés segítségével tehetünk szert olyan szívre, amely ép, és mentes mindenféle gonosz gondolattól. A nevelés előtt a szív olyan, mint egy darab nyers vasérc. Először fel kell hevíteni, és meg kell tisztítani minden szennyezősétől. Aztán pedig a kívánt formára kell kalapálni és olvasztani. Ha a szív tökéletesedik a spirituális nevelés során, látja és megérti azt, amit a fizikai szem nem képes látni, és az elme nem képes megérteni.

Rúmi a saját állapotát nyersnek írta le, mielőtt spirituális utazása elkezdődött volna, pedig magas posztot töltött be egy szeldzsuk vallási iskolában. Azonban, mikor a spirituális nevelésen

keresztül a világmindenség titkai feltáruhtak számára, új állapotát így írta le: megfőztek.

Allah Küldötte (s.a.w.) Társai ennek a spirituális tökéletesedésnek a legjobb példáját állítják elénk. Mielőtt az Iszlám eljött volna, egyeseknek közülük olyan kemény szívük volt, hogy élve eltemették saját lányaikat. Ám az Iszlám felvétele után a szeretet-teljesség és lágy szívűség mintaképeivé váltak.

Röviden, az Iszlámot lehet gyakorolni taszavvuf nélkül, de úgy soha nem lennénk képesek elérni a saját tökéletességünket. Ha a taszavvuf módszereit kizárjuk az Iszlám gyakorlásából, akkor soha nem érhetjük el a hit legmagasabb fokát, az ihszant.

Altınoluk: *Mi mást tanácsolna még az olvasóknak? Kik a spirituális barátai a taszavvuf útján? Bizonyly nagyon várják az „Imandan ihasana” (A hittől a hit tökéletesedéséig) című könyvének angol nyelvű kiadását, amelyben részletesen elmagyarázza a taszavvuf mibenlétét.*

Azon túl, amit eddig elmondtam, hadd tegyek hozzá még néhány tanácsot, amit a szúfi tanítók különösen hangsúlyoztak. A taszavvuf az erkölcsi nevelésnek a Mohammed Próféta (s.a.w.) életéből és tanításaiból vett módszere. Lényege, hogy az ember szeretettel és tisztelettel fordítsa arcát Allah és a Küldötte (s.a.w.) felé. Allahnak azon barátai, akik Allahot és a Küldöttét (s.a.w.) helyezték a szívük középebe, mint szeretetük kizárólagos tárgyát, az egész emberiség barátaivá is váltak.

A jóra való muszlimok társaságában való tartózkodás, és az ő beszédük hallgatása segít megtisztítani a jellemet a nemkívánatos vonásoktól. Akik magas szintű spirituális energiával rendelkeznek, azok kisugározzák ezt az energiát másokra is. Mivel saját lelküket

megtisztították az alsóbb én gonoszságaitól, a spirituális tisztaság hasonló állapotát segítenek elérni azoknak is, akik körülöttük vannak. Aki az ilyen emberek társaságában tartózkodik, az minden szempontból hasznos tagja lesz a közösségnek.

A taszavvuf a szeretet által spirituális köteléket alakít ki a tanítvány (murid) és a tanító (sejk) között. Ha a tanítvány tiszteli és szereti a tanítót, az ő tetteit kezdi el utánozni, és a jelleme tökéletesedik. Ezért mi muszlimok többet használjuk a szeretet módszerét, mint bármilyen más módszert. Az Iszlám erkölcsének alapja az, hogy őszinte hittel és szeretettel szolgáljuk Allahot. És a szeretet és őszinte hit bizonyítéka éppen az, ha valaki Allahot és az Ő teremtményeit szolgálja.

A szeretet által nehéz feladatokat vihetünk véghez könnyedén és elégedetten.

A szolgálat nagyságát azzal mérhetjük le, hogy milyen mértékű áldozatot követelt a beteljesítése. Az őszinte szándékú szolgálat a spirituális tökéletesség jele. Az ilyen embere szíve a Mindenható Allah megnyilvánulásának helye.

Minél közelebb kerül valaki Allahhoz, annál inkább felfogja a szíve a spirituális valóságot. És minél inkább a saját alsóbb én-jének a szolgálja valaki, annál nagyobb mértékben veszíti el valódi emberségét.

A Mindenható Allah nevei között ott van a Szép és a Fenséges. A Kegyelmes és Irgalmas neveit azonban gyakrabban említi a Korán, mint bármelyik másikat. Ezért, arra törekedve, hogy Urának tulajdonságait tükrözze, a muszlim embernek minden más jellemvonásnál inkább természetévé kel tennie a szeretetteljességet és irgalmasságot. Az igazságtalanság oka a világban a szeretet és irgalom hiánya. Akik nem képesek szeretni, azok könnyen elnyomókká és

zsarnokokká válnak. Félelem és gyűlölet által irányítanak másokat, nem tudva, hogy nincs egyetlen szív sem, amelyet ne lehetne meghódítani szeretettel. A Nap nem képes arra, hogy visszatartsa fényét és melegét, hasonlóképpen nem képesek a jóra való emberek arra, hogy ne legyenek szeretetteljesek és irgalmasak másokkal.

Halladsz, akinek különleges helye van az Allahot szeretők szívében, azokért fohászkodott, akik halálra kövezték őt: „Uram, kérlek, bocsáss meg azoknak, akik megölnek, mielőtt megbocsátanál nekem!”

Ha meg akarjuk ismerni saját spirituális állapotunkat, folyamatosan elemeznünk kell tetteinket és érzéseinket. Különösen az alsóbb énünk alaptalan vágyait kell kordában tartanunk. Különben Iblisz hibájába eshetünk, aki fennhéjázása és hiúsága miatt vesztette el az isteni áldásokat. Ő az angyalok tanítója volt a Paradicsom kertjében, de nem volt képes uralni érzelmeit és vágyait. Felsőbbrendűnek gondolta magát az embernél, és ezért átokkal sújtatott.

Rúmi az emberi természetet negatív vonásaival a tüskék a rózsabokorhoz hasonlítja. Azt tanácsolja, hogy természetünk alapjául az édes illatú rózsát tegyük, ne pedig a töviseket. A világ kertjében megsértenek minket a tüskék, de nem szabad engednünk, hogy a saját lelkünk is ilyenné váljon. Inkább azon kell fáradoznunk, hogy a megműveletlen vadont rózsakertté változtassuk.

